

Europeisk kvarstad på bankmedel

*Betänkande av Utredningen om europeisk kvarstad
på bankmedel*

Stockholm 2015

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2015:54

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst.
Beställningsadress: Fritzes kundtjänst, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Webbplats: fritzes.se

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför.

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02)

En kort handledning för dem som ska svara på remiss. Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remiss.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2015.

ISBN 978-91-38-24306-0

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 12 juni 2014 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till kompletterande författningsbestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur. Samma dag utsågs numera utnämnde lagmannen Lennart Johansson till särskild utredare.

Som experter i utredningen förordnades från och med den 1 juli 2014 verksjuristen Ann-Marie Ahlqvist, Kronofogdemyndigheten, chefsrådmannen Magdalena Hägg Bergvall, rättssakkunnige Linda Billung, Justitiedepartementet, advokaten Helena Dandenell, hovrättsrådet, tillika vice ordförande på avdelning, Fredrik Ludwigs, ämnesrådet Frank Walterson, Finansdepartementet, och professorn Peter Westberg. Som sekreterare i utredningen anställdes från och med den 14 juli 2014 hovrättsassessorn Linus Videgren.

Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om europeisk kvarstad på bankmedel, överlämnar härmed betänkandet *Europeisk kvarstad på bankmedel* (SOU 2015:54). Lennart Johansson svarar som särskild utredare ensam för innehållet i betänkandet. Experterna har emellertid deltagit i arbetet i sådan utsträckning att det är befogat att använda vi-form i betänkandet. Det hindrar inte att skilda uppfattningar kan finnas.

I och med detta betänkande är uppdraget slutfört.

Bjärred i juni 2015

Lennart Johansson

/Linus Videgren

Innehåll

Sammanfattning	11
Summary	17
1 Författningsförslag.....	23
1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning	23
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.....	26
1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	28
1.4 Förslag till förordning om redovisning av pengar som har deponerats hos länsstyrelse enligt 14 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning.....	29
1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna.....	30
1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten.....	31
1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	33
1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1517) om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område.....	35

2	Vårt uppdrag och arbete	39
2.1	Uppdraget	39
2.2	Vårt arbete.....	40
2.3	Betänkandets disposition	41
3	Allmänt om kvarstadsförordningen.....	43
3.1	Bakgrund och syfte.....	43
3.2	Struktur	45
3.3	Huvuddrag	47
3.3.1	Syfte	47
3.3.2	Tillämpningsområde	47
3.3.3	Tillgänglighet och behörighet	48
3.3.4	Villkor för ett kvarstadsbeslut.....	48
3.3.5	Domstolsförfarandet	49
3.3.6	Inhämtande av bankkontoinformation.....	49
3.3.7	Erkännande, verkställbarhet och verkställighet	49
3.3.8	Delgivning	50
3.3.9	Rättsmedel.....	50
4	Kvarstadsinstitutet i svensk rätt.....	53
4.1	Inledning	53
4.2	Allmänt om säkerhetsåtgärder.....	53
4.3	Förutsättningar för kvarstad.....	54
4.4	Det rättsliga förfarandet.....	55
4.4.1	Behörighet	55
4.4.2	Domstolens handläggning och beslut.....	55
4.4.3	Överklagande	56
4.5	Verkställighetsförfarandet	57
4.5.1	Inledning.....	57
4.5.2	Ansökan.....	58
4.5.3	Rättsverkningar	59
4.5.4	Överklagande	60

5	Överväganden och förslag	61
5.1	Utgångspunkter	61
5.2	Behovet av kompletterande regler till kvarstadsförordningen.....	62
5.3	Överväganden i materiella frågor.....	63
5.4	Processuella överväganden	65
5.4.1	Inledning	65
5.4.2	Tillämpliga nationella bestämmelser	67
5.4.3	Användningen av elektroniska kommunikationsmedel.....	69
5.4.4	Godtagna språk.....	71
5.4.5	Domstolsavgifter	73
5.5	Inhämtande av bankkontoinformation.....	75
5.5.1	Inledning	75
5.5.2	Informationsmyndighet	75
5.5.3	Informationsinhämtningen.....	76
5.5.4	Kostnader och avgifter	83
5.6	Verkställighet	86
5.6.1	Inledning	86
5.6.2	Behörig myndighet	86
5.6.3	Nationella förfaranderegler.....	87
5.6.4	Genomförandet av verkställigheten	90
5.6.5	Frigörande av överskjutande belopp	95
5.6.6	Kostnader och avgifter	96
5.7	Delgivning	97
5.7.1	Inledning	97
5.7.2	Delgivningsförfarandet	98
5.7.3	Ansvaret för delgivning.....	100
5.7.4	Översättningar.....	106
5.7.5	Kostnader och avgifter	110
5.8	Rättsmedel.....	111
5.8.1	Inledning	111
5.8.2	Behörigheten att pröva en ansökan om rättsmedel mot ett kvarstadsbeslut.....	112

5.8.3	Behörigheten att pröva en ansökan om rättsmedel mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut	113
5.8.4	Domstolens handläggning	117
5.8.5	Överklagande	118
5.8.6	Gäldenärens ställande av säkerhet.....	119
5.8.7	Kostnader och avgifter.....	125
5.9	Uppgiftsskydd.....	125
5.9.1	Inledning.....	125
5.9.2	Hanteringen av ärenden om verkställighet och informationsinhämtning i Kronofogdemyndighetens verksamhet.....	126
5.9.3	Sekretess	128
5.9.4	Gallring	132
5.10	Lagtekniska överväganden	133
6	Ikraftträdande m.m.	137
7	Konsekvenser av förslagen	139
7.1	Inledning	139
7.2	Ekonomiska konsekvenser.....	140
7.2.1	Konsekvenser för de allmänna domstolarna.....	140
7.2.2	Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten.....	142
7.2.3	Konsekvenser för länsstyrelserna.....	146
7.2.4	Konsekvenser för enskilda och företag.....	146
7.2.5	Konsekvenser för bankerna.....	146
7.3	Övriga konsekvenser.....	147
8	Författningskommentar	149
8.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning.....	149
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	158

8.3	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	160
-----	---	-----

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2014:85	163
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur.....	169
Bilaga 3	Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014	203

Sammanfattning

Uppdraget m.m.

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 15 maj 2014 förordningen (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldinrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (kvarstadsförordningen). Förordningen trädde i kraft den 17 juli 2014 och ska tillämpas fullt ut från och med den 18 januari 2017.

Genom kvarstadsförordningen inrättas ett självständigt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel som är tillämpligt vid gränsöverskridande tvister på privaträttens område. Ett ärende är att betrakta som gränsöverskridande dels när bankkontot eller bankkontona med medlen som ska beläggas med kvarstad finns i en annan medlemsstat än den i vilken domstolen som ansökan om kvarstad ges in till är belägen, dels när bankkontot finns i en annan medlemsstat än den där fordringsägaren har hemvist. Kvarstadsförordningen verkar oberoende av och som ett alternativ till medlemsstaternas nationella förfaranden om kvarstad.

Kvarstadsförordningen är bindande och direkt tillämplig i Sverige. Dess tillämpning förutsätter emellertid att vissa kompletterande förfaranderegler införs i nationell lagstiftning. Vi har i uppdrag att undersöka vilka kompletterande författningsbestämmelser som behövs med anledning av förordningen och föreslå sådana bestämmelser.

Något om behovet av kompletterande bestämmelser

Som framhålls i direktiven finns det anledning att särskilt uppmärksamma vissa frågor, t.ex. om metoder för inhämtande av bankkonto-information i Sverige, delgivning och ordningen för prövning av

rättsmedlen. Även frågor om ansvar för översättning av handlingar, kostnader och avgifter för myndigheter, och hantering av personuppgifter behöver analyseras. Det måste vidare övervägas vilken eller vilka svenska myndigheter som ska utses till behöriga att ta emot, översända eller delge handlingar med stöd av kvarstadsförordningen, liksom vilken myndighet som ska utses till informationsmyndighet.

Våra överväganden och förslag

Inledning

Vi lämnar ett antal förslag i frågor som enligt kvarstadsförordningen förutsätter en nationell reglering, men också förslag bedöms vara nödvändiga eller annars lämpliga för att säkerställa en ändamålsenlig tillämpning av förordningen. Vår utgångspunkt för dessa förslag har, i enlighet med vad som anges i direktiven, varit att de så långt som möjligt ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen. Vi föreslår att de kompletterande bestämmelserna huvudsakligen ska införas i en ny lag.

Processuella överväganden

Även om det europeiska kvarstadsförfarandet innehåller särdrag och i vissa avseenden skiljer sig från motsvarande nationella förfarande, är huvuddragen i och syftet med förfarandena desamma. Det finns också direkta kopplingar mellan förfarandena, eftersom kvarstadsförordningen innehåller direkta hänvisningar till nationell rätt i vissa avseenden. Förordningen föreskriver därutöver att processrättsliga frågor som inte uttryckligen regleras i förordningen ska regleras av nationell rätt i den medlemsstat där prövningen sker. Detta innebär att om inte annat följer av bestämmelserna i kvarstadsförordningen, ska förfarandet vid svenska domstolar regleras av svensk processrätt.

Vi föreslår att det ska skapas en lagteknisk koppling mellan det europeiska kvarstadsförfarandet och de svenska kvarstadsreglerna i rättegångsbalken. På det sättet klargörs att rättegångsbalkens bestämmelser om tvistemål ska tillämpas på sådana processuella frågor som inte regleras i kvarstadsförordningen.

Informationsinhämtning

Kvarstadsförordningen tillhandahåller en mekanism som gör det möjligt för en fordringsägare att begära att den information som behövs för att identifiera gäldenärens bankkonto tillhandahålls av en särskild informationsmyndighet i den medlemsstat där fordringsägaren tror att gäldenären har ett konto. Vi föreslår att Kronofogdemyndigheten ska utses till informationsmyndighet i Sverige och att myndigheten ska ges en lagstadgad möjlighet att begära relevant information från banker.

Verkställighet

Ett beslut om europeisk kvarstad ska automatiskt erkännas och verkställas i en annan medlemsstat utan att det krävs något föregående exekvaturförfarande. Verkställighet ska ske i enlighet med det förfarande som gäller för verkställighet av likvärdiga nationella beslut i den medlemsstat där verkställighet ska äga rum. I de fall ett kvarstadsbeslut meddelas i en annan medlemsstat än där beslutet ska verkställas, förutsätter kvarstadsförordningen att det i verkställighetsmedlemsstaten finns en utsedd behörig myndighet som kan vidta de åtgärder som krävs för att verkställighet ska kunna ske.

Vi föreslår att Kronofogdemyndigheten ska utses till behörig myndighet och att det klargörs att verkställighet ska ske i enlighet med utsökningsbalkens förfaranderegler. I syfte att skapa en konsekvent och förutsebar ordning för genomförandet av verkställigheten, föreslår vi vidare att en kompletterande nationell bestämmelse ska införas som gör det möjligt för banker att överföra det kvarstadsbelagda beloppet till Kronofogdemyndigheten.

Delgivning

Kvarstadsförordningen uppställer krav på att vissa handlingar ska delges gäldenären inom viss tid. För att delgivningsreglerna ska kunna tillämpas fullt ut förutsätts att respektive medlemsstat utser en myndighet som ansvarar för delgivning när kvarstadsbeslut meddelats i en annan medlemsstat än där gäldenären har hemvist. Vi föreslår att Kronofogdemyndigheten ska ansvara för de delgivningsuppgifter

som den behöriga myndigheten har enligt kvarstadsförordningen. Det innebär att samtliga uppgifter som den i kvarstadsförordningen angivna behöriga myndigheten har, samlas hos Kronofogdemyndigheten.

Rättsmedel

Kvarstadsförordningen innehåller särskilda bestämmelser om rättsmedel som både gäldenär och fordringsägare kan använda sig av för att rikta invändningar mot ett beslut om europeisk kvarstad och mot verkställigheten av ett sådant beslut. De materiella förutsättningarna och förfarandet regleras i förordningen. En konsekvens av detta är att nationella bestämmelser om rättsmedel inte är tillämpliga i det europeiska kvarstadsförfarandet.

Vi föreslår att en ansökan om rättsmedel mot ett kvarstadsbeslut ska prövas av den domstol där förfarandet mot gäldenären för prövning av ärendet i sak pågår eller, om något sådant förfarande inte pågår, av den domstol som meddelat kvarstadsbeslutet. En ansökan om rättsmedel mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut ska i stället som huvudregel prövas av Kronofogdemyndigheten som första instans. De domstolar som prövar överklaganden i utskökningsärenden ska vara behöriga att överpröva Kronofogdemyndighetens beslut om rättsmedel.

Uppgiftsskydd

Kvarstadsförordningen ställer vissa krav på hanteringen av personuppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt förordningen. För att säkerställa att dessa krav kan uppfyllas föreslår vi bl.a. att sekretess ska gälla för personuppgifter som Kronofogdemyndigheten hanterar i egenskap av behörig myndighet och informationsmyndighet enligt kvarstadsförordningen. Vi föreslår också vissa begränsningar i andra myndigheters möjligheter att ta del av dessa uppgifter. Vidare föreslår vi kompletterande regler om gallring av sådana uppgifter.

Språk, översättningar och avgifter

Vi föreslår att handlingar som i det europeiska kvarstadsförfarandet ska lämnas in till domstol eller behörig myndighet i Sverige ska vara avfattade på eller översatta till svenska. Därigenom säkerställs att kvarstadsförordningens föreskrivna tidsfrister och bakomliggande effektivitets- och skyndsamhetsändamål kan tillgodoses.

När en svensk domstol enligt kvarstadsförordningen har skyldighet att översätta handlingar, föreslår vi att domstolen om möjligt ska anlita en auktoriserad översättare för uppgiften.

Vi föreslår att domstols- och myndighetsavgifter ska kunna tas ut för förfarandet på samma sätt som vid motsvarande nationella förfaranden. Vidare föreslår vi att Kronofogdemyndigheten ska ha möjlighet att ta ut en avgift för det nya förfarandet med inhämtande av bankkontoinformation.

Ekonomiska konsekvenser

Vi bedömer att våra förslag kan medföra viss kostnad för Kronofogdemyndigheten. Denna bör rymmas inom myndighetens nuvarande anslagsramar. Någon nämnvärd kostnadsökning för de allmänna domstolarna, andra myndigheter eller bankerna kan inte förutses. Förslagen bedöms inte heller medföra någon kostnadsökning för enskilda eller företag.

Summary

The remit etc.

On 15 May 2014, the European Parliament and the Council of the European Union adopted Regulation (EU) No 655/2014 establishing a European Account Preservation Order procedure to facilitate cross-border debt recovery in civil and commercial matters (the European Account Preservation Order Regulation). The Regulation entered into force on 17 July 2014 and must be applied in full from 18 January 2017.

The European Account Preservation Order Regulation establishes an independent European procedure for the preservation of bank accounts that is applicable in cross-border civil and commercial matters. A matter is to be regarded as cross-border when the bank account or accounts to be preserved are held in a Member State other than the Member State of the court to which the application for a preservation order is submitted, or when the bank account is in a Member State other than the one in which the creditor is domiciled. The Regulation has effect independently of and as an alternative to the preservation measures available under national law in the Member States.

The Regulation is binding and directly applicable in Sweden. However, its application presupposes the introduction of certain supplementary procedural rules in the national legislation. Our remit is to examine which supplementary statutory provisions are needed as a result of the Regulation and to propose such provisions.

Brief remarks on the need for supplementary provisions

As underlined in the terms of reference, certain issues call for special attention. These include methods of obtaining information about bank accounts in Sweden, service of documents and the system for assessing legal remedies. Other issues that need to be analysed include the responsibility for translating documents, costs incurred and fees charged by authorities, and the processing of personal data. Consideration must also be given to which Swedish authority or authorities should be designated competent to receive, transmit or serve documents under the Regulation, and which authority should be the designated information authority.

Our deliberations and proposals

Introduction

We present a number of proposals on issues where the Regulation foresees a need for measures in national law, but also proposals otherwise deemed necessary or appropriate to ensure effective application of the Regulation. As directed in the Regulation, our basic approach in making these proposals has been that they should fit in with existing systems in the Swedish legal order. We propose that the supplementary provisions should for the most part be introduced in a new act.

Procedural deliberations

Even if the European Account Preservation Order procedure has distinctive features and differs from the equivalent national procedure in certain respects, the main features and purpose of the procedures are the same. There are also direct links between the procedures, since the European Account Preservation Order Regulation contains direct references to national law in certain respects. In addition, the Regulation prescribes that procedural issues not specifically dealt with in the Regulation are to be governed by the law of the Member State in which the procedure takes place. This means that, unless otherwise prescribed by the Regulation, the

procedure in Swedish courts will be governed by Swedish procedural law.

We propose that a technical legal connection be created between the European Account Preservation Order procedure and the Swedish rules on account preservation in the Swedish Code of Judicial Procedure.¹ This will clarify that the provisions of the Swedish Code of Judicial Procedure regarding civil and commercial matters are to apply to procedural issues not dealt with in the Regulation.

Obtaining information

The European Account Preservation Order Regulation provides a mechanism allowing the creditor to request that the information needed to identify the debtor's account be made available by a designated information authority of the Member State in which the creditor believes that the debtor holds an account. We propose that the Swedish Enforcement Authority be the designated information authority in Sweden and that the Authority be given statutory powers to request relevant information from banks.

Enforcement

A European Account Preservation Order is to be automatically recognised and enforced in another Member State without any need for a prior exequatur procedure. Enforcement is to take place in accordance with the procedure that applies to enforcement of equivalent national orders in the Member State where enforcement is to take place. In cases where an account preservation order is issued in a Member State other than the one where the order is to be enforced, the Regulation assumes the existence in the Member State of enforcement of a designated competent authority that can take the measures required to enable enforcement.

We propose that the Swedish Enforcement Authority be designated the competent authority and that it be clarified that enforcement will take place in accordance with the procedural rules of the

¹ The existing English translation of the Swedish Code of Judicial Procedure uses the term 'provisional attachment' rather than 'account preservation'.

Debt Enforcement Code. In order to create a consistent and predictable system for enforcement, we also propose that a supplementary national provision be introduced that allows banks to transfer the amount subject to preservation to the Swedish Enforcement Authority.

Service of documents

The European Account Preservation Order Regulation requires certain documents to be served on the debtor within a certain time. To enable the rules on service of documents to be fully applied, each Member State needs to designate an authority that is responsible for service when an account preservation order has been issued in a Member State other than the one in which the debtor is domiciled. We propose that the Swedish Enforcement Authority be responsible for the tasks associated with service that the competent authority has under the Regulation. This means that all the tasks of the competent authority indicated in the Regulation will be collected at the Swedish Enforcement Authority.

Legal remedies

The European Account Preservation Order Regulation contains special provisions on legal remedies that both the debtor and the creditor can avail themselves of to contest the issuing or enforcement of a European Account Preservation Order. The material conditions and procedure involved are given in the Regulation. One consequence of this is that national provisions on legal remedies are not applicable in the European Account Preservation Order procedure.

We propose that an application for remedies against an account preservation order be examined by the court at which the procedure against the debtor is in progress, with regard to proceedings on the substance of the matter, or, if no such procedure is in progress, by the court that has issued the order. An application for a legal remedy against enforcement of an account preservation order, on the other hand, should in general be examined in the first place by the Swedish Enforcement Authority. The courts that examine appeals

in debt recovery cases shall be competent to review the Swedish Enforcement Authority's decisions on legal remedies.

Data protection

The European Account Preservation Order Regulation contains certain requirements concerning the treatment of personal data which are obtained, processed or transmitted under the Regulation. To ensure that these requirements can be met, we propose that secrecy apply to personal data dealt with by the Swedish Enforcement Authority in its capacity as competent authority and information authority under the Regulation. We also propose certain restrictions on the freedom of other authorities to access such data. Furthermore, we propose supplementary rules on the removal and destruction of data.

Languages, translations and fees

We propose that documents to be submitted to a court or competent authority in Sweden in the European Account Preservation Order procedure must be written in or translated into Swedish. This will ensure that the time limits prescribed in the Regulation and the underlying objectives of efficiency and promptness can be satisfied.

For cases when a Swedish court is obliged under the European Account Preservation Order Regulation to translate documents, we propose that the court, if possible, engage an authorised translator for this task.

We propose that it be possible for courts and other authorities to charge fees in the same way as occurs in similar national procedures. Furthermore, we propose that the Swedish Enforcement Authority be allowed to charge a fee for the new procedure of obtaining bank account information.

Financial impact

We estimate that our proposals may entail a certain cost for the Swedish Enforcement Authority. This should be accommodated within the Authority's current appropriation framework. No material increase in costs for general courts, other authorities or banks is foreseen, nor are the proposals expected to lead to increased costs for individuals or businesses.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (EU:s kvarstadsförordning)¹.

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s kvarstadsförordning.

Behörig myndighet

2 § Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet enligt EU:s kvarstadsförordning.

Informationsmyndighet

3 § Kronofogdemyndigheten är informationsmyndighet enligt EU:s kvarstadsförordning.

¹ EUT L 189, 27.6.2014, s. 59–92 (Celex 32014R0655).

Handläggning av en ansökan om kvarstad

4 § Vid handläggningen av en ansökan om kvarstad enligt EU:s kvarstadsförordning gäller rättegångsbalkens bestämmelser om kvarstad i tvistemål, om inte annat följer av förordningen.

Inhämtande av bankkontoinformation

5 § En bank är skyldig att på begäran av Kronofogdemyndigheten uppge om gäldenären har ett bankkonto hos banken. En sådan begäran får förenas med vite.

En fråga om utdömande av vite som har förelagts enligt första stycket prövas i den ordning som anges i 2 kap. 15 § andra stycket utsökningsbalken.

Om ett föreläggande vid vite inte följs, kan Kronofogdemyndigheten ge ett nytt vitesföreläggande även om det förra inte har vunnit laga kraft.

6 § Kronofogdemyndigheten får ta ut avgifter i ärenden om inhämtande av bankkontoinformation.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter enligt första stycket.

Verkställighet och genomförande

7 § Vid verkställighet av ett beslut om kvarstad enligt EU:s kvarstadsförordning gäller utsökningsbalkens bestämmelser om verkställighet av beslut om kvarstad för fordran, om inte annat följer av förordningen eller denna lag.

8 § För att genomföra ett beslut om kvarstad får banken överföra det kvarstadsbelagda beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten.

Rättsmedel

9 § En ansökan om rättsmedel enligt artikel 33.1 i EU:s kvarstadsförordning prövas i den ordning som anges i 15 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken.

10 § En ansökan om rättsmedel enligt artikel 34.1, 35.3 eller 35.4 i EU:s kvarstadsförordning prövas av Kronofogdemyndigheten.

11 § En ansökan om rättsmedel enligt artikel 34.2 i EU:s kvarstadsförordning prövas av den tingsrätt som regeringen föreskriver.

12 § Vid domstolens handläggning av en ansökan enligt 9 § eller 11 § gäller rättegångsbalkens bestämmelser om tvistemål, om inte annat följer av EU:s kvarstadsförordning.

13 § Vid handläggningen av en ansökan enligt artikel 38 i EU:s kvarstadsförordning tillämpas artikel 36.2–4 i förordningen.

För säkerhet enligt artikel 38 i EU:s kvarstadsförordning gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken.

14 § En säkerhet enligt artikel 38.1 a i EU:s kvarstadsförordning ska prövas av domstolen om den inte är godkänd av fordringsägaren. En säkerhet i form av kontanta medel ska deponeras hos länsstyrelsen.

En säkerhet enligt artikel 38.1 b i EU:s kvarstadsförordning ska prövas av Kronofogdemyndigheten om den inte är godkänd av fordringsägaren.

15 § Vid överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut enligt 10 § eller 14 § andra stycket gäller 18 kap. utsökningsbalken.

Språk

16 § Handling som enligt EU:s kvarstadsförordning ska lämnas in till svensk domstol eller till Kronofogdemyndigheten i egenskap av behörig myndighet enligt 2 § ska vara skriven på svenska.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2017.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet
dels att 2 kap. 6 och 27 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 2 kap. 6 a §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

Uppgifter och handlingar i databasen *skall* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades. Uppgifter som inte kan hänföras till ett visst mål eller ärende *skall* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då samtliga mål och ärenden avseende den person som uppgifterna hänför sig till var avslutade.

Om inte annat följer av 6 a § ska uppgifter och handlingar i databasen gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades. Uppgifter som inte kan hänföras till ett visst mål eller ärende *ska* gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då samtliga mål och ärenden avseende den person som uppgifterna hänför sig till var avslutade.

6 a §

Uppgifter och handlingar i databasen som tas emot, behandlas eller överförs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande

skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur ska gallras senast sex månader efter att det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänförs till avslutades.

27 §²

Tullverket och Säkerhetspolisen får ha direktåtkomst till uppgifter som avses i 5 § 1–7. Detsamma gäller Skatteverket i dess beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter.

Vad som anges i första stycket gäller inte uppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter direktåtkomst enligt första stycket får omfatta.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2017.

² Senaste lydelse 2007:330.

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att det i lagen ska införas en ny paragraf, 34 kap. 1 a §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 kap.

1 a §

Under motsvarande förutsättningar som i 1 § första stycket gäller sekretess hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende om informationsinhämtning enligt artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2017.

1.4 Förslag till förordning om redovisning av pengar som har deponerats hos länsstyrelse enligt 14 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning

Härigenom föreskrivs följande.

Förordningen (1927:485) om nedsättning av pengar hos myndighet gäller i tillämpliga delar även pengar som har deponerats hos länsstyrelse enligt 14 § första stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning. För deposition av sådana medel får samma dagbok, konto och bankräkning användas som för nedsättning enligt lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2017.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna att kategori B av avgiftslistan i bilagan till förordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Avgiftslista³

Kategori B

2 800 kr

Annat tvistemål än sådant som angetts under kategori A.

Ärende som avser säkerhets-
åtgärd enligt 15 kap. rättegångs-
balken

Ärende som avser säkerhets-
åtgärd enligt 15 kap. rättegångs-
balken *eller kvarstad enligt
Europaparlamentets och rådets för-
ordning (EU) nr 655/2014 om
inrättande av ett europeiskt för-
farande för kvarstad på bankmedel
för att underlätta gränsöver-
skridande skuldindrivning i mål
och ärenden av privaträttslig natur.*

Enskilt åtal

Konkursärende

Ärende om företagsrekonstruktion

Mål i mark- och miljödomstol, med undantag för mål om utdömande av vite efter särskild ansökan av myndighet, mål om utdömande av tilläggsavgift enligt plan- och bygglagen (1987:10) och mål för vilket avgift tas ut enligt 2 eller 3 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2017.

³ Senaste lydelse 2014:256.

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten att 4 och 17 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §⁴

Kronofogdemyndigheten får begära att en sökande som ansvarar mot staten för förrättningskostnaderna förskotterar avgiften, om det kan befaras att sökanden inte betalar avgiften frivilligt i de fall den inte kan tas ut av svaranden, eller om det annars finns särskilda skäl.

Förskott på förberedelseavgift eller särskild avgift får också begäras, om det är lämpligt med hänsyn till beloppets storlek.

Kronofogdemyndigheten ska under målets handläggning begära att sökanden betalar de kostnader som uppkommit, om de inte har kunnat tas ut av svaranden.

Vad som anges i första och andra stycket gäller inte grundavgift som tas ut i mål om verkställighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldinrättning i mål och ärenden av privaträttslig natur.

⁴ Senaste lydelse 2007:795.

17 §⁵

För protest enligt 88 § växellagen (1932:130) eller 66 § checklagen (1932:131) och för registrering enligt 1 § lagen (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva tas avgift ut enligt 9–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid avgiftsklass 2 tillämpas.

För handläggning av ärenden enligt lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer tas avgift ut med 625 kronor.

För bevis som utfärdas av Kronofogdemyndigheten på begäran tas avgift ut enligt 20–24 §§ avgiftsförordningen, varvid avgiftsklass A tillämpas.

För handläggning av ärenden enligt lagen (2011:900) om dödande av förkommen handling tas avgift ut med 375 kronor.

För handläggning av ärenden om informationsinhämtning enligt artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur tas avgift ut med 300 kr.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2017.

⁵ Senaste lydelse 2011:984.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet att 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §⁶

På begäran av Kronofogdemyndigheten ska sådana uppgifter lämnas ut som avses i 2 kap. 3 § 1–3 lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. På begäran av Kronofogdemyndigheten ska vidare sådana uppgifter lämnas ut som avses i 2 kap. 3 § 4, 5, 8, 10 och 11 samma lag om en person som

1. har ansökt om skuldsanering,	
2. är registrerad som gäldenär hos Kronofogdemyndigheten,	
3. är make eller likställd med
make till den som har ansökt om
skuldsanering, <i>eller</i>	3. är make eller likställd med
make till den som har ansökt om
skuldsanering,
4. är make eller likställd med
make till gäldenär hos Krono-
fogdemyndigheten.	4. är make eller likställd med
make till gäldenär hos Krono-
fogdemyndigheten, <i>eller</i>
	5. omfattas av en begäran om
<i>informationsinhämtning enligt</i>
<i>artikel 14 i Europaparlamentets</i>
<i>och rådets förordning (EU)</i>
<i>nr 655/2014 om inrättande av ett</i>
<i>uropeiskt förfarande för kvarstad</i>
<i>på bankmedel för att underlätta</i>

⁶ Senaste lydelse 2011:533.

gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2017.

1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1517) om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2014:1517) om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område att 1 och 2 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser som kompletterar

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2012 års Bryssel I-förordning),

2. rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2000 års Bryssel I-förordning),

3. konventionen den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område jämte tillträdeskonventioner (Brysselkonventionen),

4. konventionen den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Luganokonventionen),

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (förordningen om den europeiska exekutionstiteln), *och*

6. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande (den euro-

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (förordningen om den europeiska exekutionstiteln),

6. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande (den euro-

peiska småmålsförordningen).

peiska småmålsförordningen),
och

7. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (EU:s kvarstadsförordning).

Genom första stycket 1 och 2 kompletterar förordningen även avtalet den 19 oktober 2005 mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Danmarksavtalet), eftersom 2012 års Bryssel I-förordning och 2000 års Bryssel I-förordning tillämpas i förhållandet mellan EU och Danmark till följd av detta avtal.

2 §

En ansökan som avses i 4 eller 9 § lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden görs i sådana fall som avses i

1. 4 § första stycket den lagen till den tingsrätt i följande förteckning inom vars domsområde sökanden har sin hemvist,

2. 4 § andra stycket den lagen till den tingsrätt i följande förteckning inom vars domsområde motparten har sin hemvist, och

3. 9 § den lagen till den tingsrätt i följande förteckning som följer av

- a) artikel 39.2 i 2000 års Bryssel I-förordning,
- b) artikel 32.2 i Brysselkonventionen, eller
- c) artikel 39.2 i Luganokonventionen.

En ansökan enligt 11 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning görs till den tingsrätt som anges i första stycket 2.

Om en sökande vid en ansökan som avses i första stycket 1 eller en motpart vid en ansökan som avses i första stycket 2 inte har sin hemvist i Sverige, görs ansökan till Nacka tingsrätt.

Om en sökande vid en ansökan som avses i första stycket 1 eller en motpart vid en ansökan som avses i första stycket 2 *eller andra stycket* inte har sin hemvist i Sverige, görs ansökan till Nacka tingsrätt.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2017.

2 Vårt uppdrag och arbete

2.1 Uppdraget

Europaparlamentet och rådet antog den 15 maj 2014 förordningen (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur¹ (i det följande benämnd kvarstadsförordningen). Förordningen ska tillämpas från och med den 18 januari 2017. En bestämmelse om viss information från medlemsstaterna ska dock tillämpas redan från och med den 18 juli 2016.

Regeringen beslutade den 12 juni 2014 att ge en särskild utredare i uppdrag att undersöka vilka kompletterande författningsbestämmelser som behövs med anledning av kvarstadsförordningen och föreslå sådana bestämmelser. I direktiven anges ett antal frågor som särskilt bör uppmärksammas, t.ex. sådana som avser metoder för inhämtande av bankkontoinformation i Sverige, delgivning av gäldenären och inledandet av verkställighetsprocessen. I direktiven framhålls vidare att rättsmedlen och frågan om vilken eller vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva rättsmedlen enligt förordningen behöver klargöras, liksom i vilka fall verkställande myndighet ska vara behörig. Frågor om ansvar och kostnader för översättning av handlingar, avgifter för banker, kostnader och avgifter för myndigheter, sekretess samt tillgång till och hantering av personuppgifter för de myndigheter som omfattas av förordningen behöver enligt direktiven också analyseras. Vidare konstateras att det behöver klargöras hur förordningen samverkar med nationell rätt när ett beslut om kvarstad har meddelats i Sverige och ska verkställas här

¹ EUT L 189, 27.6.2014, s. 59.

samt vilka processrättsliga frågor som kommer att regleras av nationell rätt när förordningen saknar uttrycklig reglering.

I uppdraget ingår vidare att föreslå vilken myndighet eller vilka myndigheter som i Sverige lämpligen bör vara behörig myndighet respektive informationsmyndighet enligt kvarstadsförordningen.

Kommittédirektiven i sin helhet finns fogade till betänkandet som *bilaga 1*.

Kvarstadsförordningen bifogas till betänkandet som *bilaga 2* (se även rättelsen i *bilaga 3*). Som framgår av artikel 52 i förordningen ska EU-kommissionen anta genomförandeakter (bilagor) om bl.a. fastställelse av de formulär som kvarstadsförordningen hänvisar till, t.ex. i fråga om ansökan om kvarstad och rättsmedel. Vi har under vårt arbete tagit del av de förslag till utformning av sådana genomförandeakter och förslag till instruktion för dessa akter som utarbetats av EU-kommissionen. I skrivande stund har dock den slutliga utformningen av bilagorna inte antagits. Några sådana bilagor finns följaktligen inte bifogade till betänkandet.

2.2 Vårt arbete

Vårt arbete har bedrivits på sedvanligt sätt med regelbundna sammanträden med de förordnade experterna. Sammanlagt har utredningen haft åtta sammanträden. Regelbundna interna arbetsmöten har hållits mellan utredare och sekreterare. Utredningens arbete har också förts framåt tack vare täta underhandskontakter med experterna.

Utredaren och sekreteraren har utöver expertsammanträden hållit externa möten med Kronofogdemyndigheten, Domstolsverket samt Svenska Bankföreningen och företrädare för deras medlemmar. Även Länsstyrelsen i Stockholms län har getts möjlighet att yttra sig över våra förslag i vissa delar. Under vårt arbete har vi också utbytt erfarenheter med den arbetsgrupp som tillsatts av det finska Justitieministeriet för att utreda behovet av kompletterande finska författningsbestämmelser till kvarstadsförordningen.

2.3 Betänkandets disposition

Betänkandet inleds med en sammanfattning av innehållet i kvarstadsförordningen (kapitel 3). Därefter följer en kortare redogörelse för de svenska nationella bestämmelserna om kvarstad i tvistemål (kapitel 4). Våra överväganden och förslag redovisas i kapitel 5. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser behandlas i kapitel 6. I kapitel 7 redogör vi för konsekvenserna av våra förslag. Slutligen följer en författningskommentar till de lämnade lagförslagen (kapitel 8).

3 Allmänt om kvarstadsförordningen

3.1 Bakgrund och syfte

EU-kommissionen konstaterade redan i sitt meddelande från 1998 om ”effektivisering av hur domar meddelas och verkställs inom Europeiska unionen”¹ att det är svårt att driva in skulder över gränserna. Kommissionen betonade vidare behovet av att på EU-nivå förbättra verkställigheten av beslut och att inrätta säkerhetsåtgärder avseende gäldenärens tillgångar. Rådet stödde denna strategi i sitt åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område² från 2000.

År 2006 lade kommissionen fram en grönbok om effektivare verkställighet av domstolsavgöranden i EU³. Grönboken innehöll ett initiativ till införande av ett gränsöverskridande förfarande inom EU för tillfälligt bevarande av banktillgodohavanden.

I Stockholmsprogrammet från december 2009, som fastställde prioriteringar för perioden 2010–2014 på områdena frihet, säkerhet och rättvisa, uppmanade Europeiska rådet kommissionen att bedöma behovet av och genomförbarheten när det gäller att föreskriva vissa interimistiska åtgärder på unionsnivå, däribland säkerhetsåtgärder, i syfte att förebygga t.ex. att tillgångar försvinner innan verkställighet av en fordran har skett, samt att lägga fram lämpliga förslag till förbättring av effektiviteten vid verkställighet av domar inom unionen avseende bankmedel som finns på bankkonton och gäldenärens tillgångar.

¹ EGT C 33, 31.1.1998, s. 3.

² EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

³ KOM(2006) 618 slutlig.

Behovet av att förbättra indrivningen av skulder över gränserna underströks i maj 2011 av Europaparlamentet som då antog ett initiativbetänkande där parlamentet uppmanade kommissionen att lägga fram ett förslag om tillfälliga åtgärder för att frysa och redovisa gäldenärens tillgångar i gränsöverskridande ärenden.⁴

I juli 2011 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om europeisk kvarstad på bankmedel.⁵ I motiveringen till förslaget konstaterades att en fordringsägare som vill driva in en skuld i en annan medlemsstat stöter på avsevärda problem. I synnerhet är det krångligare och dyrare och tar längre tid att erhålla interimistiska åtgärder för att bevara de tillgångar som gäldenären har utomlands. Det framhölls att detta är problematiskt, eftersom ett snabbt och smidigt genomförande av sådana interimistiska åtgärder ofta är avgörande för att gäldenären inte ska hinna avlägsna eller skingra sina tillgångar innan fordringsägaren har erhållit och verkställt en dom i sakfrågan. Det poängterades att detta är särskilt viktigt när det gäller bankkontotillgångar, eftersom dessa snabbt och enkelt kan flyttas av gäldenären från ett konto i en medlemsstat till ett konto i en annan medlemsstat för att undvika verkställighetsåtgärder. Det konstaterades vidare att fordringsägarens begränsade möjligheter att blockera en gäldenärs bankkonton utomlands för att säkra betalningen av sina fordringar leder till att många fordringsägare antingen misslyckas med att driva in sina fordringar utomlands eller inte anser det vara värt besväret att försöka och i stället skriver av dem.

I kommissionens förslag identifieras följande fyra huvudproblem:

1. Det finns avsevärda skillnader mellan medlemsstaternas bestämmelser om utfärdande av förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar.
2. I många medlemsstater är det svårt, eller omöjligt, för en fordringsägare att – utan att använda privata utredningsorgan – få information om var gäldenären har sina bankkonton.
3. Kostnaderna för att erhålla och verkställa förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar är i gränsöverskridande situationer generellt sett högre än i inhemska ärenden.

⁴ Europaparlamentets plenarmöte den 10 maj 2011. Dokument från utskottet för rättsliga frågor 2009/2169(INI), 16.2.2011, föredragande Arlene McCarthy (S-D/UK).

⁵ KOM(2011) 445 slutlig.

4. Skillnaderna mellan de nationella verkställighetssystemen och förfarandenas längd är ett allvarligt problem för fordringsägare som vill verkställa rättsliga avgöranden.

Kvarstadsförordningen antogs den 15 maj 2014 och trädde i kraft den 17 juli samma år. Den ska tillämpas fullt ut från och med den 18 januari 2017.

Genom kvarstadsförordningen inrättas ett självständigt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel som är tillämpligt vid gränsöverskridande tvister på privaträttens område. Förfarandet kommer att verka oberoende av och som ett alternativ till medlemsstaternas nationella förfaranden om kvarstad.

3.2 Struktur

Kvarstadsförordningen består inledningsvis av 51 ingresspunkter. Därefter följer sex kapitel med sammanlagt 54 artiklar.

I kapitel 1 anges förordningens syfte (artikel 1), tillämpningsområde (artikel 2) och vissa definitioner (artikel 3–4).

I kapitel 2 regleras ansöknings- och beslutsförfarandet. I artikel 5 klargörs i vilka situationer en fordringsägare kan ansöka om verkställighet. I artikel 6 finns regler om domstolars behörighet och i artikel 7 anges under vilka förutsättningar ett beslut om kvarstad kan meddelas. I artikel 8 anges vissa krav i fråga om formen för och innehållet i en kvarstadsansökan och i artikel 9 finns vissa regler om bevisupptagning. I artikel 10 uppställs vissa tidsfrister inom vilka en fordringsägare som har ansökt om kvarstad innan en prövning av ärendet i sak har inletts, måste inleda en sådan prövning. Vidare framgår konsekvenserna om så inte sker. I artikel 11 slås fast att prövningen av en kvarstadsansökan ska ske *ex parte*, dvs. att gäldenären inte ska underrättas om ansökan eller höras innan ett kvarstadsbeslut meddelas. I artikel 12 finns bestämmelser om fordringsägarens skyldighet att ställa säkerhet. I artikel 13 regleras fordringsägarens skadeståndsansvar. Artikel 14 innehåller bestämmelser om fordringsägarens möjligheter att begära inhämtande av kontoinformation hänförlig till gäldenären och metoder för inhämtande av sådan information. I artikel 15 finns bestämmelser om ränta och kostnader. Artikel 16 reglerar hanteringen av parallella ansökningar, dvs. när

kvarstad begärts både enligt kvarstadsförordningen och enligt nationell rätt. I artikel 17–20 behandlas kvarstadsbeslutet, dess utformning och innehåll samt tidsfrister för att meddela ett sådant beslut. I kapitlets sista artikel, artikel 21, behandlas fordringsägarens möjlighet att överklaga ett beslut att avslå en kvarstadsansökan.

Kapitel 3 (artikel 22–32) innehåller bestämmelser om bl.a. erkännande och verkställbarhet (artikel 22), verkställighet (artikel 23) och delgivning (artikel 28).

I kapitel 4 finns bestämmelser om rättsmedel. I artikel 33–35 anges under vilka förutsättningar ett kvarstadsbeslut kan upphävas eller, i förekommande fall, ändras och förutsättningarna för att begränsa eller avbryta verkställigheten av ett sådant beslut. Förfarandet för detta regleras i artikel 36. Artikel 37 innehåller bestämmelser om överklagande. Artikel 38 behandlar gäldenärens möjlighet att frigöra kvarstadsbelagda bankmedel, eller avbryta verkställigheten av ett kvarstadsbeslut, genom att ställa säkerhet. Avslutningsvis behandlas i artikel 39 tredje mans rättigheter, dvs. möjlighet att invända mot ett kvarstadsbeslut eller mot verkställigheten av ett sådant beslut.

Kapitel 5 innehåller allmänna bestämmelser om legalisering (artikel 40), juridiskt biträde (artikel 41), möjligheten för domstolarna att ta ut avgifter (artikel 42), bankernas möjligheter att begära ersättning för de kostnader som ett kvarstadsbeslut, eller beslut om inhämtande av kontoinformation, medför (artikel 43), myndigheters möjlighet att ta ut avgifter (artikel 44), tidsramar (artikel 45), förordningens förhållande till nationell processrätt (artikel 46), uppgiftsskydd, dvs. hanteringen av personuppgifter (artikel 47), förhållandet till vissa andra förordningar och direktiv (artikel 48) samt språk (artikel 49). Därutöver finns bestämmelser som rör genomförandet av förordningen snarare än tillämpningen (artikel 50–53).

Avslutningsvis finns i kapitel 6 bestämmelser om ikraftträdande (artikel 54).

3.3 Huvuddrag

3.3.1 Syfte

Kvarstadsförordningen tillhandahåller ett i förhållande till nationella kvarstadsåtgärder alternativt unionsförfarande som gör det möjligt för fordringsägare att få ett europeiskt beslut om kvarstad på bankmedel. Syftet är enligt artikel 1 att förhindra att efterföljande verkställighet av fordringsägarens fordran äventyras genom att bankmedel överförs eller tas ut från gäldenärens bankkonto.

3.3.2 Tillämpningsområde

Kvarstadsförordningen är tillämplig endast på *bankmedel*. Med detta avses pengar som har krediterats ett konto, oavsett valutaslag, eller liknande fordringar som avser återbetalning av pengar, t.ex. inlåning på penningmarknaden (artikel 4.3). Med *bankkonto eller konto* avses varje konto för bankmedel som en bank för i gäldenärens namn eller i en tredje mans namn på gäldenärens vägnar (artikel 4.1). Med begreppet *bank* avses enligt kvarstadsförordningen ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013, inklusive filialer i den mening som avses i artikel 4.1.17 i den förordningen till kreditinstitut med huvudkontor inom eller, i enlighet med artikel 47 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU, utanför unionen, om sådana filialer är belägna i unionen (artikel 4.2).

Tillämpningsområdet är privaträttsliga penningfordringar som en fordringsägare har mot en gäldenär i gränsöverskridande fall. Undantag gäller för bl.a. fordringsanspråk i skatte- och tullärenden samt andra förvaltningsrättsliga anspråk. Ett fall är att betrakta som gränsöverskridande dels när bankkontot eller bankkontona med medlen som ska beläggas med kvarstad finns i en annan medlemsstat än den i vilken domstolen som ansökan om kvarstad ges in till är belägen, dels när bankkontot finns i en annan medlemsstat än den där fordringsägaren har hemvist (artikel 3).

3.3.3 Tillgänglighet och behörighet

En fordringsägare kan ansöka om kvarstad antingen innan ett förfarande mot gäldenären för prövning av ärendet i sak har inletts eller under ett sådant förfarande. Fordringsägaren kan även göra en sådan ansökan efter att fordringsägaren har fått en exekutionstitel (artikel 5).

I allmänhet har de domstolar i medlemsstaterna som är behöriga att pröva ärendet i sak i enlighet med europeiska rättsakter eller nationell lagstiftning, behörighet att meddela beslut om europeisk kvarstad på bankmedel. Om gäldenären är att betrakta som konsument ligger dock behörigheten i stället hos domstolarna i den medlemsstat där gäldenären har hemvist. Om fordringsägaren redan har utverkat en dom eller en förlikning inför domstol i sakfrågan, ligger behörigheten hos domstolarna i den medlemsstat där domen meddelades, eller förlikningen stadfästes eller ingicks (artikel 6).

3.3.4 Villkor för ett kvarstadsbeslut

I enlighet med det allmänna synsättet i det stora flertalet medlemsstater, kräver förordningen att fordringsägaren ska visa att denne har goda utsikter att ha framgång i en domstolsprocess. Om fordringsägaren ännu inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling enligt vilken gäldenären är betalnings-skyldig, ska fordringsägaren lägga fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det är sannolikt att dennes talan kommer att bifallas. Fordringsägaren ska därutöver lägga fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det föreligger ett brådskande behov av en säkerhetsåtgärd i form av kvarstad, med hänsyn till att det annars finns en reell risk för att det inte kommer att gå att verkställa fordringsägarens anspråk mot gäldenären eller bli betydligt svårare att göra detta (artikel 7).

Fordringsägaren ska som huvudregel också ställa säkerhet med ett belopp som är tillräckligt för att förhindra missbruk av kvarstadsförfarandet och för att säkerställa ersättning för eventuell skada, som gäldenären kan komma att orsakas till följd av beslutet (artikel 12).

3.3.5 Domstolsförfarandet

För att underlätta den praktiska tillämpningen av förordningen ska standardformulär användas för flera ändamål, bl.a. för ansökan om kvarstad och för själva beslutet om kvarstad (artikel 8 respektive artikel 19).

Beslut om kvarstad meddelas *ex parte*, dvs. utan att gäldenären har hörts (artikel 11). Detsamma gäller vid överklagande av ett beslut att inte bevilja en kvarstadsansökan till någon del (artikel 21.3). Eftersom det är avgörande att interimistiska åtgärder vidtas snabbt är förfarandet som huvudregel skriftligt (artikel 9.1). Förordningen fastställer specifika tidsfrister inom vilka domstolen har att meddela ett beslut. Om en domstol i undantagsfall inte kan rätta sig efter dessa tidsfrister måste den motivera förseningen (artikel 18).

3.3.6 Inhämtande av bankkontoinformation

Med hänsyn till de inledningsvis redovisade svårigheter som fordringsägare kan ha med att inhämta information om gäldenärens bankkonto eller bankkonton, föreskriver kvarstadsförordningen att medlemsstaterna i sin nationella rätt ska tillhandahålla en metod som möjliggör för fordringsägare att inhämta sådan information (artikel 14.4). En begäran om inhämtande av kontoinformation ska framställas i kvarstadsansökan (artikel 8.2 f). Om domstolen finner att begäran är välgrundad ska begäran översändas till en i mottagarmedlemsstaten utsedd informationsmyndighet, som har att inhämta informationen enligt den eller de metoder som den nationella rätten tillhandahåller (artikel 14.3).

3.3.7 Erkännande, verkställbarhet och verkställighet

Ett beslut om kvarstad enligt kvarstadsförordningen ska automatiskt erkännas och verkställas i en annan medlemsstat utan att det krävs något föregående exekvaturförfarande (artikel 22). Beslutet ska verkställas i enlighet med det förfarande som gäller för verkställighet av likvärdiga nationella beslut om säkerhetsåtgärder i verkställighetsmedlemsstaten (dvs. den medlemsstat där det bankkonto på vilket bankmedel som ska beläggas med kvarstad förs). Om beslutet om

kvarstad meddelas i en annan medlemsstat än verkställighetsmedlemsstaten, ska det översändas till en i verkställighetsmedlemsstaten utsedd behörig myndighet som ska vidta de åtgärder som krävs för att beslutet ska verkställas i enlighet med dess nationella rätt (artikel 23).

Bankmedel på konton som enligt bankens uppgifter inte innehas endast av gäldenären, eller som innehas av tredje man på gäldenärens vägnar eller av gäldenären på tredje mans vägnar, får beläggas med kvarstad endast i den omfattning som medlen får beläggas med kvarstad enligt verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt (artikel 30). Belopp som enligt verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt är undantagna från utmätning ska vara undantagna från att beläggas med kvarstad också enligt kvarstadsförordningen (artikel 31). Ett beslut om kvarstad ska, i förekommande fall, ha samma rang som en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd har i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 32). Om vissa verkställighetsåtgärder enligt nationell rätt har företrädare framför kvarstadsåtgärder, ska samma företrädare gälla i förhållande till beslut om europeisk kvarstad.

3.3.8 Delgivning

Enligt artikel 28 i kvarstadsförordningen ska kvarstadsbeslutet jämte vissa andra angivna handlingar delges gäldenären inom viss tid. I fråga om förfarandet för delgivning särskiljs två situationer. Om beslutande domstol finns i samma medlemsstat som i den där gäldenären har hemvist ska domstolen sköta delgivningen. Om delgivningen måste utföras utomlands ska beslutande domstol eller fordringsägaren (beroende på vem som enligt nationell rätt ansvarar för att inleda delgivningsförfarandet) skicka de handlingar som ska delges direkt till den utsedda behöriga myndigheten i den medlemsstat där gäldenären har hemvist. Delgivning ska sedan ske i enlighet med de nationella delgivningsreglerna i den medlemsstaten.

3.3.9 Rättsmedel

Kvarstadsförordningen ger gäldenären rätt att genom ansökan om rättsmedel angripa ett kvarstadsbeslut eller verkställigheten av ett sådant beslut på vissa närmare angivna materiella och formella

grunder. Rättsmedelsansökan ska göras till den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten (dvs. den medlemsstat där beslutet om kvarstad har meddelats) om ansökan avser beslutet som sådant (artikel 33).

Invändningar mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut ska göras i verkställighetsmedlemsstaten, antingen till behörig domstol eller, om det följer av nationell rätt, till behörig verkställande myndighet (artikel 34). Rättsmedelsförfarandet är formaliserat och förordningen föreskriver att ansökan ska göras på ett för ändamålet framtaget standardformulär (artikel 36). Förfarandet är också exklusivt på så sätt att det ersätter överklagandeinstitut enligt nationell rätt.

4 Kvarstadsinstitutet i svensk rätt

4.1 Inledning

Kvarstadsförordningen hänvisar i vissa specifika avseenden till medlemsstaternas nationella rätt. I något fall föreskriver förordningen att dess tillämpning inte får ske i strid med nationella tvingande bestämmelser. När det gäller processrättsliga frågor som inte regleras i kvarstadsförordningen hänvisar förordningen till den nationella rätten i den medlemsstat där prövningen sker. I fråga om verkställighet hänvisas i förordningen till det förfarande som gäller för verkställighet av likvärdiga nationella säkerhetsåtgärder i verkställighetsmedlemsstaten. Detta innebär att svenska regler om kvarstad i vissa avseenden är omedelbart tillämpliga medan andra bestämmelser kompletterar kvarstadsförordningen. Av dessa skäl finns det anledning att översiktligt redogöra för svensk rätt när de gäller kvarstadsförandet.

4.2 Allmänt om säkerhetsåtgärder

I 15 kap. rättegångsbalken (RB) finns grundläggande bestämmelser om säkerhetsåtgärder i tvistemål. Som en allmän regel gäller att någon tvångsverkställighet rörande ett civilrättsligt anspråk inte kan ske förrän en domstol har dömt i saken. Bestämmelserna om säkerhetsåtgärder utgör undantag från denna regel. I allmänhet syftar säkerhetsåtgärderna till att säkerställa att en förlorande part fullgör vad som kan komma att åläggas honom eller henne i ett framtida domstolsavgörande.

Den vanligaste säkerhetsåtgärden är kvarstad, som innebär att en sökande kan få sådan egendom som motparten innehar omhändertagen eller på annat sätt undandragen motpartens förfoganderätt.

Kvarstad meddelas för att trygga en kommande verkställighet av en dom angående ett fordringsanspråk (1 §). Som huvudregel ska ett kvarstadsbeslut för detta ändamål utformas på så sätt att gäldenären tillhörig egendom till ett så stort värde att ett visst angivet fordringsbelopp kan antas bli täckt vid utmätning beläggs med kvarstad. Undantagsvis kan dock i beslutet anges vilken egendom som kan bli föremål för verkställighet.

Kvarstad kan också meddelas för att trygga en kommande verkställighet av en dom angående bättre rätt till viss egendom (2 §). Som exempel på sådana domar kan nämnas sådana som innefattar dels beslut om att käranden förklaras äga bättre rätt än svaranden till vissa aktier, dels att svaranden förpliktas att genast utge aktierna.

I 3 § finns en allmän bestämmelse om rätt för domstolen att besluta om lämplig åtgärd för att trygga den sökandes rätt. Åtgärden kan innebära exempelvis förbud vid vite för motparten att utöva en viss verksamhet eller företa en viss handling. Den kan också innebära meddelande av föreskrift till förebyggande av intrång i sökandens rätt.

Vid sidan av RB:s bestämmelser finns det inom vissa specialområden, t.ex. patenträtten, särskilda bestämmelser om säkerhetsåtgärder.

4.3 Förutsättningar för kvarstad

För att åtgärder enligt 15 kap. 1–3 §§ RB ska kunna meddelas förutsätts det att själva huvudfrågan (t.ex. ett fordringsanspråk enligt 1 §) kan bli föremål för rättegång eller prövning i annan liknande ordning. Det sistnämnda innefattar bl.a. skiljeförfaranden. Därutöver krävs att sökanden visar sannolika skäl för att han eller hon mot någon annan har ett anspråk som kan antas bli föremål för rättegång eller prövning i annan liknande ordning. Sökanden ska vidare visa att det skäligen kan befaras att motparten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrar sig att betala skulden (1 §), att motparten skaffar undan, väsentligen försämrar eller på annat sätt förfogar över egendomen till skada för sökanden (2 §) eller att motparten genom att utöva viss verksamhet eller företa eller underlåta viss handling eller på annat

sätt hindrar eller försvårar utövningen av sökandens rätt eller väsentligt förringar dess värde (3 §).

För att en åtgärd ska kunna beviljas interimistiskt krävs dessutom att det föreligger fara i dröjsmål. Med detta uttryck avses att en verkställighet av ett beslut riskeras, om inte åtgärden omedelbart beviljas utan hörande av motparten.

Slutligen får åtgärden beviljas endast om sökanden ställer säkerhet för den skada som motparten kan tillfogas i anledning av beslutet. Om sökanden inte förmår att ställa säkerhet men samtidigt visar att han eller hon har synnerliga skäl för sitt anspråk, har rätten möjlighet att befria sökanden från skyldigheten att ställa säkerhet.

Den som beviljats rättshjälp behöver inte ställa säkerhet för kvarstad eller liknande åtgärd enligt RB eller konkurslagen (1987:672) i den angelägenhet som rättshjälpen avser, se 20 § rättshjälpslagen (1996:1619).

4.4 Det rättsliga förfarandet

4.4.1 Behörighet

Beslut om säkerhetsåtgärder meddelas av den domstol där rättegången är anhängig. Är rättegång inte anhängig gäller i huvudsak samma bestämmelser om behörig domstol som för tvistemål i allmänhet (se 10 kap. RB).

Domstolen kan inte självant ta upp frågor om säkerhetsåtgärder. Det krävs alltså att den part som vill ha ett sådant beslut framställer ett yrkande om detta. Om en rättegång inte är anhängig måste yrkandet framställas skriftligen. Om talan redan är anhängig kan kvarstadsyrkandet framställas även muntligen (15 kap. 5 § andra stycket RB).

4.4.2 Domstolens handläggning och beslut

Frågor om kvarstad ska alltid prövas skyndsamt. Särskild skyndsamhet är påkallad om sökanden gör gällande fara i dröjsmål. Motparten ska som huvudregel höras över kvarstadsansökningen (15 kap. 5 § tredje stycket RB). Om det är fara i dröjsmål kan dock beslut om kvarstad meddelas omedelbart. Beviljas åtgärden i den

ordningen ska beslutet expedieras till parterna och svaranden föreläggas att yttra sig över beslutet. Om sådant yttrande inkommer ska domstolen genast ta upp frågan om åtgärden ska bestå till förnyad prövning. Beslut om säkerhetsåtgärd meddelas ofta efter enbart skriftlig handläggning. Fråga om säkerhetsåtgärd i ett anhängigt mål utgör en rättegångsfråga. Det är därför också möjligt att pröva frågan vid en särskild förhandling (42 kap. 12 § tredje stycket RB).

Om beslutet meddelas i ett kravmål innebär det att kvarstad läggs på så mycket av motpartens egendom att fordringen kan antas bli täckt vid utmätning. Med "fordringen" avses i detta sammanhang såväl kapitalbelopp som ränta, däremot inte eventuella rättegångskostnader. Domstolen bestämmer normalt inte vilken egendom som konkret omfattas av kvarstaden, utan detta avgörs av den myndighet som verkställer beslutet, dvs. Kronofogdemyndigheten (jfr 15 kap. 10 § RB). Om kvarstaden beviljats i ett mål om bättre rätt avser åtgärden däremot direkt den egendom tvisten gäller, vilket då också ska framgå av beslutet.

Är rättegång inte anhängig när kvarstadsbeslutet meddelas ska sökanden inom en månad från kvarstadsbeslutet väcka talan vid domstol eller i annan ordning (t.ex. vid statens va-nämnd eller genom att inleda skiljeförfarande). I annat fall ska åtgärden återgå (15 kap. 7 § RB).

En åtgärd ska omedelbart hävas om det efter beviljandet av denna ställs säkerhet som tillgodoser ändamålet med åtgärden (15 kap. 8 § RB).

När ett mål i vilket kvarstad har beviljats avgörs ska domstolen ta ställning till om åtgärden fortfarande ska bestå (15 kap. 8 § tredje stycket RB). Om det i domen inte har gjorts något uttalande om vad som ska gälla i fråga om kvarstaden förfaller kvarstadsbeslutet och saknar därefter verkan.

4.4.3 Överklagande

En fråga om säkerhetsåtgärd ska avgöras genom beslut som får överklagas särskilt av den som beslutet går emot (se 49 kap. 5 § 6 RB). Den som vill överklaga en tingsrätts beslut ska göra detta skriftligen inom tre veckor från den dag beslutet meddelades. Om beslutet inte har meddelats vid sammanträde och det inte heller vid något

sammanträde har tillkännagivits när beslutet kommer att meddelas, ska dock klagotiden räknas från den dag då klaganden fick del av beslutet (52 kap. 1 § RB).

Har tingsrätten i tvistemål avslagit ett yrkande om säkerhetsåtgärd eller upphävt ett beslut om en sådan åtgärd, får hovrätten omedelbart bevilja åtgärden att gälla tills vidare. Har tingsrätten beviljat en sådan åtgärd eller förklarat att beslutet får verkställas även om det inte har vunnit laga kraft, får hovrätten omedelbart besluta att tingsrättens beslut tills vidare inte får verkställas (52 kap. 7 § tredje stycket RB).

4.5 Verkställighetsförfarandet

4.5.1 Inledning

Ett beslut om kvarstad går i omedelbar verkställighet (17 kap. 14 § andra stycket 4 RB). För verkställigheten ansvarar Kronofogdemyndigheten.

Regler för verkställighet av kvarstadsbeslut finns i 16 kap. 13–16 §§ utsökningsbalken (UB). För verkställighet av sådana beslut finns också bestämmelser om utmätning i utsökningsförordningen (UF) som är tillämpliga (se 15 kap. 3 § UF). Av dessa bestämmelser framgår bl.a. följande.

- Endast utmättningsbar egendom kan kvarstadsbeläggas.
- Beneficiereglerna i 5 kap. UB ska iakttas.
- Kronofogdemyndigheten ska kvarstadsbelägga egendom i samma ordning som den skulle ha utmätts.
- Gälldenären och tredje man har samma upplysningsplikt som vid utmätning.
- Samma förutsättningar som vid utmätning gäller för att egendom ska få tas i anspråk hos gälldenären. I samband med kvarstad går det däremot inte att ge något föreläggande för sökanden och tredje man att väcka talan enligt 4 kap. 20–21 §§, 22 § andra stycket, 23 § och 26 § UB.

- Reglerna om säkerställande av utmätning i 6 kap. UB gäller också vid kvarstad. Kronofogdemyndigheten avgör om egendomen ska tas i förvar, förseglas eller märkas.
- Om det genom rättegång eller på annat sätt blir utrett att kvarstadsbelagd egendom tillhör tredje man ska kvarstaden hävas av Kronofogdemyndigheten. Självrättelse eller rättelse av något annat skäl, t.ex. på grund av att egendom ingår i gäldenärens beneficium, måste däremot ske inom två veckor från det att egendomen belades med kvarstad (4 kap. 33–35 §§ UB).

Verkställighet av kvarstad för fordran följer alltså i stora delar vad som gäller om utmätning i allmänhet. Den viktigaste skillnaden är att egendom som belagts med kvarstad normalt inte ska säljas. Verkställighet av kvarstad gällande viss egendom innebär endast att den egendomen säkerställs (vanligtvis tas om hand) i avvaktan på slutligt beslut i domstolen.

4.5.2 Ansökan

Beslut om kvarstad ska verkställas skyndsamt (15 kap. 1 § UF). För att Kronofogdemyndigheten ska kunna verkställa ett beslut måste det dock finnas ett mål. För det krävs i sin tur att en sökande ansökt om verkställighet. En ansökan kan göras muntligen eller skriftligen. En skriftlig ansökan ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud. En ansökan om verkställighet av ett kvarstadsbeslut kan skickas till Kronofogdemyndigheten per via telefax (15 kap. 2 § UF). Vid en muntlig ansökan bör sökanden inställa sig hos myndigheten som hjälper till att fylla i ansökan. Rent praktiskt använder man sig av den ansökningsblankett som finns hos myndigheten och ber sökanden underteckna denna.

Av UF framgår i detalj vad en ansökan ska innehålla (2 kap. 2 §). I ansökan måste sökanden ange den åtgärd som han eller hon vill att Kronofogdemyndigheten ska utföra, t.ex. kvarstad. Sökanden ska lämna in det avgörande som ska verkställas. För att myndigheten ska kunna verkställa ansökan måste det avgörande som sökanden hänvisar till innehålla en förpliktelse. Ett beslut om kvarstad innehåller i och för sig ingen förpliktelse men i UB anges att ett

sådant beslut också ska verkställas av Kronofogdemyndigheten (1 kap. 1 § UB).

Möjligheten att ta ut ersättning för statens kostnader för förfarandet hos Kronofogdemyndigheten i verkställighetsärenden följer av 17 kap. 1 § UB. Avgifterna regleras i förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten. Av förordningen framgår bl.a. att det i verkställighetsmål tas ut ersättning för förrättningskostnaderna i form av grundavgift, förberedelseavgift, försäljningsavgift och särskild avgift (2 §). Förrättningskostnaden för verkställighet av beslut om kvarstad som består när verkställighet äger rum för det anspråk som har föranlett åtgärden, anses som förrättningskostnad för sistnämnda verkställighet och får enligt andra stycket också tas ut i annat mål om utmätning (se 17 kap. 9 § UB).

4.5.3 Rättsverkningar

När egendom har belagts med kvarstad för fordran, får svaranden inte överlåta egendomen. Inte heller får svaranden till skada för sökanden förfoga över den på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får dock, om det finns särskilda skäl, medge undantag från förfogandeförbudet. Förfoganden i strid mot förbudet kan medföra straffansvar (17 kap. 13 § brottsbalken). Gälldenären ska erinras om detta i samband med att Kronofogdemyndigheten underrättar gälldenären om att egendom har belagts med kvarstad (15 kap. 3 § andra stycket UF). Underrättelsen, som ska lämnas genom ett särskilt formulär, ska delges gälldenären (6 kap. 9 § första stycket tredje meningen och andra stycket UF).

Enligt 16 kap. 15 § andra stycket UB ska egendom som har belagts med kvarstad för fordran och som därefter utmäts för annan fordran, anses samtidigt utmätt för kvarstadsborgenärens fordran. Enligt 8 § förmånsrättslagen (1970:979) ger utmätning förmånsrätt i den utmäta egendomen (jfr 4 kap. 30 § UB). Såsom framgår av rättsfallet NJA 1989 s. 52 förfaller normalt ändamålet med en kvarstad vid kvarstadsgälldenärens konkurs. Högsta domstolen uttalade i det angivna rättsfallet också att undantag kan gälla när kvarstaden medfört utmätningssverkan enligt 16 kap. 15 § andra stycket UB. Att kvarstadsgälldenären försätts i konkurs inverkar inte på den förmånsrätt som kvarstadsborgenären på grund av 16 kap.

15 § andra stycket UB får i den kvarstadsbelagda egendomen, låt vara att förmånsrätten kan bli föremål för återvinning enligt bestämmelserna i 4 kap. konkurslagen (se NJA 2010 s. 454).

4.5.4 Överklagande

Kronofogdemyndighetens beslut kan överklagas skriftligen hos en tingsrätt som regeringen föreskriver med hänsyn till var svaranden har hemvist (se 18 kap. 1 § första stycket UB och 17 kap. 1 § UF). Undantag gäller för bl.a. beslut om att inte bifalla en begäran om självrättelse av utmätning eller kvarstad (18 kap. 5 § UB). Det har i detta fall ansetts tillräckligt att gäldenären eller tredje man har möjlighet att överklaga själva verkställighetsbeslutet.

Beslutet får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. Sökanden eller svaranden får även överklaga ett beslut på den grunden att det gör intrång i tredje mans rätt (se 18 kap. 2 § första stycket UB). Vid domstolens handläggning av dessa överklaganden gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen).

5 Överväganden och förslag

5.1 Utgångspunkter

EU-förordningar är, i enlighet med artikel 288 andra stycket i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, till alla delar bindande och direkt tillämpliga i alla medlemsstater. De ska tillämpas av domstolar och myndigheter i medlemsstaterna som direkt gällande rätt och de kan åberopas av enskilda.

En EU-förordning får inte inkorporeras eller transformeras till nationell rätt och medlemsstaterna får inte utfärda bestämmelser i sådana frågor som regleras i förordningen. Förekomsten av en EU-förordning inom ett visst område markerar normalt sett att medlemsstaterna ska undvika egen lagstiftning inom området med hänsyn till principen om gemenskapsrättens företräde och spärrverkan. Om inte ett bemyndigande till medlemsstaterna ges i EU-förordningen får den inte fyllas ut eller kompletteras med mer detaljerade materiella regler inom samma område. En medlemsstat får inte heller utfärda föreskrifter om hur en EU-förordning ska tolkas.

Det förekommer att EU-förordningar innehåller bestämmelser av direktivliknande karaktär som innebär en uppmaning till medlemsstaterna att anta nationella bestämmelser i vissa frågor. En EU-förordning hindrar inte heller att en medlemsstat inför regler av verkställande karaktär. Exempelvis kan det behövas nationella regler om vilken myndighet som ska ansvara för tillämpningen av förordningens bestämmelser. Medlemsstaterna är vidare skyldiga att se till att det finns bestämmelser som gör att en EU-förordning kan tillämpas i praktiken och få effektivt genomslag. I detta syfte kan det finnas behov av att införa t.ex. administrativa och processuella regler. Kompletterande nationella bestämmelser måste emellertid vara förenliga inte endast med förordningens lydelse utan även med dess syften. De måste dessutom stämma överens med den allmänna syste-

matiken i bestämmelserna på det aktuella rättsområdet och med allmänna grundläggande gemenskapsrättsliga principer (jfr de förenade målen C-231/00, C-303/00 och C-451/00 *Cooperativa Lattepiù* arl m.fl. mot *Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo* (AIMA) m.fl. REG 2004, s. I-2906).

5.2 Behovet av kompletterande regler till kvarstadsförordningen

Kvarstadsförordningen är alltså bindande och direkt tillämplig i Sverige. Förordningen innebär att ett fristående europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel skapas. Det kommer att gälla som ett alternativ till medlemsstaternas nationella kvarstadsförfaranden. Därmed påverkas inte svenska bestämmelser om kvarstad.

Förordningens tillämpning förutsätter emellertid att vissa kompletterande förfaranderegler införs i nationell lagstiftning. Som framhålls i direktiven finns det anledning att särskilt uppmärksamma vissa frågor, t.ex. om metoder för inhämtande av bankkontoinformation i Sverige, delgivning av gäldenären och inledandet av verkställighetsprocessen. Även rättsmedlen och frågan om vilken eller vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva rättsmedlen enligt förordningen behöver klarläggas, liksom i vilka fall den verkställande myndigheten ska vara behörig. Frågor om ansvar och kostnader för översättning av handlingar, avgifter för banker, kostnader och avgifter för myndigheter, sekretess samt tillgång till och hantering av personuppgifter för de myndigheter som omfattas av förordningen behöver också analyseras. Dessutom behöver det klarläggas hur förordningen samverkar med nationell rätt när ett beslut om kvarstad har meddelats i Sverige och ska verkställas här samt vilka processrättsliga frågor som kommer att regleras av nationell rätt när förordningen saknar reglering. Det måste vidare övervägas vilken eller vilka svenska myndigheter som ska utses till behöriga att ta emot, översända eller delge handlingar med stöd av förordningen, liksom vilken myndighet som ska utses till informationsmyndighet.

I det följande redovisas våra överväganden och förslag i fråga om behovet av kompletterande nationella bestämmelser. Vi föreslår dels kompletterande bestämmelser i frågor som enligt kvarstadsförordningen förutsätter en nationell reglering, dels andra bestämmelser

som bedöms vara nödvändiga eller annars lämpliga för att säkerställa en ändamålsenlig tillämpning av förordningen. Vår utgångspunkt för dessa förslag har, i enlighet med vad som anges i direktiven, varit att de så långt som möjligt ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen.

5.3 Överväganden i materiella frågor

Vår bedömning: Skadeståndsfrågor bör som utgångspunkt bedömas enligt kvarstadsförordningens ansvarsgrunder, ansvarstyper och regler om bevisbörda. Möjligheten att i dessa avseenden tillämpa eller införa avvikande nationella bestämmelser bör alltså inte användas.

Tillämpnings- och bedömningsfrågor hänförliga till kvarstadsförordningens skadeståndsreglering eller materiella bestämmelser i övrigt får avgöras i rättstillämpningen.

När det gäller fordringsägarens skadeståndsansvar innehåller kvarstadsförordningen egna regler om bl.a. ansvarsgrunder, typer av ansvar och bevisbörda (se artikel 13.1–2). Förordningen föreskriver att fordringsägaren är ansvarig för skada som ett beslut om kvarstad orsakar gäldenären p.g.a. att fordringsägaren har begått ett fel. Förordningen anger också att bevisbördan för detta vilar på gäldenären. Det finns dock en presumtion för att fordringsägaren har begått ett fel om

- fordringsägaren inte har inlett ett rättsligt förfarande för prövning av ärendet i sak inom föreskriven tid,
- fordringsägaren inte begärt frigörande av eventuellt överskjutande belopp,
- fordringsägaren inte upplyst domstolen om parallella ansökningar och detta fått till följd att kvarstaden inte borde ha beviljats, eller skulle ha beviljats till ett lägre belopp, eller
- beslutet om kvarstad upphävts eller verkställigheten avbrutits p.g.a. att fordringsägaren inte fullgjort sina skyldigheter i fråga om delgivning eller översättning, och inte avhjälpst bristerna i dessa avseenden.

Skadeståndsansvaret enligt kvarstadsförordningen utgår alltså från fordringsägarens felaktiga agerande och föreskriver ett presumtionsansvar i vissa fall. I sammanhanget kan noteras att enligt svensk rätt står en sökande av en nationell säkerhetsåtgärd strikt ansvar för den skada som åtgärden för med sig, t.ex. när kärandens talan återkallas eller ogillas (se 3 kap. 22 § tredje stycket UB, samt Westberg, *Det provisoriska rättsskyddet i tvistemål*, bok 4, s. 211). Svaranden har rätt till ersättning för all förlust som förorsakats honom eller henne, dvs. även allmän förmögenhetsskada.

Kvarstadsförordningen medger att medlemsstaterna behåller eller inför andra ansvarsgrunder, typer av ansvar eller regler om bevisbörda i sin nationella rätt (artikel 13.3). Frågan är alltså om så bör ske. Ett argument som kan anföras till stöd för att tillämpa samma skadeståndsregler i det svenska och europeiska kvarstadsförfarandet är att gäldenärens skydd därigenom blir lika starkt oavsett den rättsliga grunden för kvarstadsåtgärden. Ett argument som kan anföras mot en sådan ordning är att bestämmelsen om säkerhet i artikel 12 är utformad utifrån det skadeståndsansvar som kommer till uttryck i artikel 13. Det kan vidare anmärkas att det presumtionsansvar som anges i artikel 13.2 endast avser ett antal uppräknade fel som anknyter till vissa av kvarstadsförordningens processuella regler. Det saknas enligt vår mening skäl att frångå denna reglering som ger gäldenären ett minimiskydd i behandlade avseenden. Det innebär att skadeståndsfrågor i första hand ska bedömas enligt kvarstadsförordningen och några avvikande nationella skadeståndsbestämmelser föreslås alltså inte. Eftersom kvarstadsförordningen hänvisar till nationell rätt när det gäller andra aspekter av fordringsägarens skadeståndsansvar kommer de nationella skadeståndsreglerna att komplettera förordningen.

För att belysa komplexiteten i skadeståndsregleringen kan i sammanhanget också framhållas att tillämplig lag för fordringsägarens ansvar är lagen i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 13.4). Det innebär att en svensk domstol kan behöva göra ansvarsbedömningen enligt ett utländskt regelverk.

Enligt vad som redovisats ovan skiljer sig kvarstadsförordningens skadeståndsregler i vissa avseenden från svensk rätt. Kvarstadsförordningens skiljer sig även i vissa andra materiella avseenden från motsvarande svenska kvarstadsbestämmelser. En grundläggande skillnad är föremålet för åtgärden. I såväl det nationella som euro-

peiska kvarstadsförfarandet syftar ett beslut om kvarstad för fordran till att ta i anspråk egendom till ett visst värde. Medan det i det nationella förfarandet är möjligt att ta i anspråk egendom av i princip vilket slag som helst är en åtgärd enligt kvarstadsförordningen däremot begränsad till särskilt utpekade bankmedel. Föremålet för åtgärden är alltså i det förra fallet egendom och i det senare fallet bankmedel på ett särskilt bankkonto.

Det finns dock fler skillnader. Som ett exempel kan nämnas förutsättningarna för att utverka ett beslut om europeisk kvarstad (se artikel 7, jfr 15 kap. 1 § och 5 § tredje stycket RB). Ett annat exempel är bedömningen av den säkerhet som fordringsägaren är skyldig att ställa. Enligt artikel 12.1 ska säkerheten vara tillräcklig inte bara för att säkerställa ersättning för eventuell skada som gäldenären kan tillfogas (jfr 15 kap. 6 § första stycket RB), utan också för att förhindra missbruk av det europeiska kvarstadsförfarandet.

I vissa fall föreskriver förordningen att dess tillämpning inte får ske i strid med nationella tvingande bestämmelser (se t.ex. artikel 15.1 angående räntekrav) och i andra fall hänvisar förordningen uttryckligen till medlemsstaternas nationella rätt (se t.ex. artikel 26 angående bankens ansvar).

Det kan inte uteslutas att kvarstadsförordningens materiella bestämmelser kan aktualisera vissa gränsdragnings- och tillämpningsfrågor. Sådana frågor kan inte lösas genom nationella tillämpningsföreskrifter utan får, liksom motsvarande processuella frågor, lösas i rättstillämpningen.

5.4 Processuella överväganden

5.4.1 Inledning

Som berörts i föregående avsnitt skiljer sig kvarstadsförordningen i vissa materiella avseenden från motsvarande svenska kvarstadsbestämmelser. Det europeiska kvarstadsförfarandet skiljer sig även i flera processuella avseenden från motsvarande nationella förfarande. Som exempel kan nämnas det i förordningen standardiserade och formaliserade ansöknings- och beslutsförfarandet (artikel 8 och 19) samt de angivna tidsfristerna (artikel 18). I sammanhanget kan också nämnas prövningen av fordringsägarens säkerhet. Enligt svensk rätt ska säkerheten godtas om motparten godkänner den och i

annat fall ska domstolen pröva om säkerheten är godtagbar (se 15 kap. 6 § RB, jfr även NJA 1986 s. 419). Enligt kvarstadsförordningen ska emellertid domstolen underrätta fordringsägaren om det belopp som krävs (artikel 12.3). I ingresspunkt 18 till kvarstadsförordningen påpekas att domstolen bör göra en egen bedömning, när den fastställer det belopp för vilket säkerhet ska ställas för att hindra missbruk av beslutet om kvarstad och trygga ersättning till gäldenären. I avsaknad av särskilda bevis för det eventuella skadebeloppet bör domstolen vidare kunna ta hänsyn till det belopp med vilket beslutet om kvarstad ska meddelas och använda det som riktlinje för att fastställa säkerhetens storlek.

Vidare kan konstateras att kvarstadsförordningen innehåller inslag som saknar motsvarighet i svensk rätt, t.ex. den mekanism för inhämtande av bankkontoinformation som kvarstadsförordningen erbjuder (se artikel 14 och avsnitt 5.5 nedan).

Även om det europeiska kvarstadsförfarandet innehåller särdrag och i vissa avseenden skiljer sig från motsvarande nationella förfarande är huvuddragen i – och syftet med – förfarandena desamma. Det finns också kopplingar mellan förfarandena eftersom kvarstadsförordningen innehåller hänvisningar till nationell rätt, t.ex. i fråga om behöriga domstolar (artikel 6), godtagna metoder för ingivande av handlingar (artikel 8.4), godtagna språk (artikel 49.2), kraven på översättningar (artikel 49.3) och förutsättningarna för att ta ut domstolsavgifter (artikel 42). Förordningen föreskriver därutöver att processrättsliga frågor som inte uttryckligen regleras i förordningen ska regleras av den nationella rätten i den medlemsstat där prövningen sker (artikel 46.1).

Detta innebär att om inte annat följer av bestämmelserna i kvarstadsförordningen ska förfarandet vid svenska domstolar regleras av svensk processrätt. Ett inledande ställningstagande bör därför göras i fråga om vilket nationellt processrättsligt regelverk som ska komplettera kvarstadsförordningen. Denna fråga behandlas i följande avsnitt.

5.4.2 Tillämpliga nationella bestämmelser

Vårt förslag: RB:s bestämmelser om tvistemål ska tillämpas på sådana processuella frågor som inte regleras i kvarstadsförordningen. Vid den tillämpningen ska vad som i balken anges om kvarstad i tvistemål gälla också europeisk kvarstad.

Kvarstadsförordningen är tillämplig på privaträttsliga penningfordringar och domstolens behörighet att pröva en ansökan om europeisk kvarstad är som huvudregel knuten till behörigheten i sakfrågan (artikel 6). En prövning av en ansökan om europeisk kvarstad torde därför i huvudsak komma att ske i allmän domstol. Valet av kompletterande processlag står därför närmast mellan bestämmelserna i RB och bestämmelserna i ärendelagen.

Det europeiska kvarstadsförfarandet överensstämmer med den handläggningsform som gäller enligt ärendelagen såtillvida att handläggningen som huvudregel är skriftlig. Samtidigt måste beaktas att ett beslut om europeisk kvarstad är en tillfällig åtgärd. Beslutet innebär att bankmedel tas som säkerhet i avvaktan på att fordringsanspråket som beslutet avser att säkra har verkställts. Om fordringsägaren utverkar ett sådant beslut redan innan ett förfarande för prövning av ärendet i sak har inletts mot gäldenären (artikel 5 a), är åtgärdens fortsatta verkan beroende av att ett sådant rättsligt förfarande inleds inom en viss tid (artikel 10). Ett sådant rättsligt förfarande kommer företrädesvis att handläggas i enlighet med RB:s bestämmelser om tvistemål. Det framstår mot denna bakgrund som ändamålsenligt att handläggningen i ett sådant fall enkelt kan övergå från ett europeiskt kvarstadsförfarande till ett nationellt tvistemålsförfarande. Likaså framstår det som rationellt att en ansökan om europeisk kvarstad, som ges in i ett redan inlett tvistemål, hanteras enligt samma processuella regelverk som huvudförfarandet.

Vi föreslår följaktligen att RB:s tvistemålsbestämmelser ska tillämpas på det europeiska kvarstadsförfarandet, i den utsträckning annat inte följer av förordningen. Det finns enligt vår mening ett värde i, inte minst ur en utländsk kärandes synvinkel, att den som ansöker om europeisk kvarstad på förhand vet vilket nationellt regelverk som kompletterar kvarstadsförordningen. Detta bör komma till uttryck i lag.

I vilken utsträckning som nationell processrätt kan tillämpas måste bedömas utifrån det utrymme som kvarstadsförordningen ger för en sådan tillämpning. Något allmängiltigt svar kan av naturliga skäl inte ges. Som framhållits redan inledningsvis får en medlemsstat inte utfärda föreskrifter om hur en EU-förordning ska tolkas. Utrymmet är därmed också ganska begränsat för att i detta sammanhang uttala sig om hur nationell rätt förhåller sig till bestämmelserna i förordningen. Detta får i stället fastställas i rättstillämpningen.

Som redovisats inledningsvis är det vår utgångspunkt att de förslag vi lämnar så långt som möjligt ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen. Denna ambition kan endast delvis uppfyllas genom att – som ovan föreslagits – låta RB:s bestämmelser fylla ut kvarstadsförordningen. Skälet är att RB:s bestämmelser om kvarstad i 15 kap. RB avser nationella kvarstadsåtgärder och att vissa av RB:s andra bestämmelser uttryckligen hänvisar till dessa regler.

Vi föreslår att det i lag ska klargöras att RB:s bestämmelser om kvarstad i tvistemål ska tillämpas i det europeiska kvarstadsförandet. En sådan tillämpning förutsätter naturligtvis att den inte strider mot kvarstadsförordningen. Som exempel kan nämnas att kvarstadsförordningen innehåller ett särskilt förfarande som ger gäldenären möjlighet att genom ett särskilt rättsmedelsförfarande angripa ett kvarstadsbeslut (rättsmedelsförfarandet behandlas närmare i avsnitt 5.8). Detta innebär att bestämmelsen i 49 kap. 5 § 6 RB, som ger en gäldenär möjlighet att överklaga kvarstadsbeslut särskilt, inte blir tillämplig.

Genom förslaget skapas en lagteknisk koppling mellan RB:s processuella bestämmelser och förfarandets andra etapp – handläggningen vid Kronofogdemyndigheten (se vidare avsnitt 5.6.3 angående nationella förfaranderegler vid verkställighet). Vidare tydliggörs vilka slags säkerheter som accepteras enligt svensk rätt (se 15 kap. 6 § andra stycket RB som hänvisar till 2 kap. 25 § UB, jfr artikel 12.3 i kvarstadsförordningen).

Avslutningsvis kan noteras att kvarstadsförordningen inte tillåter en fordringsägare att samtidigt ansöka om europeisk kvarstad mot samma gäldenär hos flera domstolar för att säkra samma fordran (se artikel 16.1). Något generellt hinder för en fordringsägare att ansöka om både europeisk kvarstad och en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd finns dock inte. Det innebär att parallella kvarstads-

förfaranden kan förekomma inom ramen för samma mål och att dessa förfaranden kommer att hanteras enligt olika processuella regelverk. Om en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd har meddelats kan dock detta påverka lämpligheten av att meddela ett beslut om europeisk kvarstad (se artikel 16.4).

5.4.3 Användningen av elektroniska kommunikationsmedel

Vår bedömning: Det saknas behov av att införa särskilda bestämmelser om användningen av elektroniska kommunikationsmedel vid ingivande av ansökningar om kvarstad eller rättsmedel.

När det gäller tillåtna sätt för att ge in en ansökan om kvarstad eller rättsmedel hänvisar kvarstadsförordningen till de nationella förfarandereglerne (se artikel 8.4 respektive 36.1). Användningen av elektroniska kommunikationsmedel är alltså tillåtet, förutsatt att kommunikationsmedlet i fråga godtas enligt nationell rätt i den medlemsstat där ansökan ges in. Det kan i sammanhanget noteras att medlemsstaterna inte har någon skyldighet att underrätta kommissionen om vilka kommunikationsmedel som godtas (se artikel 50 angående underrättelseskyldigheten i vissa fall).

I ingressen till kvarstadsförordningen motiveras möjligheten till användningen av modern kommunikationsteknik utifrån effektivitetsskäl (ingresspunkt 40). Det nämns att sådan informationsteknik kan komma till användning t.ex. vid ifyllandet av de standardformulär som fastställts enligt förordningen och för kommunikation mellan myndigheter som medverkar i förfarandena. Vidare uttalas att metoderna för att underteckna beslutet om kvarstad och andra handlingar enligt förordningen bör vara teknikneutrala, så att nuvarande metoder, t.ex. digital certifiering eller säker autentisering, kan tillämpas och utrymme ges också för den framtida tekniska utvecklingen på området.

Reglerna om formkrav vid ingivande av handlingar enligt RB ändrades år 1994 (prop. 1993/94:190). Syftet var då att i balken dels markera tillåtligheten av användningen av telefax som ett medel för skriftlig kommunikation i rättegången, dels skapa bättre förutsättningar för användning av telefax i rättegången genom att ta bort kravet på egenhändigt undertecknande där det inte ansågs nöd-

vändigt. Enligt den nuvarande regleringen i 33 kap. 3 § tredje stycket RB får rätten, om det behövs, begära att ett telefax eller annat meddelande som saknar avsändarens underskrift i original bekräftas av avsändaren genom en i original undertecknad handling. Om rätten har begärt en sådan bekräftelse men inte fått någon, får den bortse från meddelandet. När det är fråga om inlagor till domstolen som ovillkorligen ska vara egenhändigt undertecknade måste dock rätten alltid begära en bekräftelse (a. prop. s. 121).

När det gäller tvistemål i allmän domstol uppställs krav på att stämningsansökan ska vara egenhändigt undertecknad av käranden eller dennes ombud (42 kap. 2 § tredje stycket RB). Detta krav innebär att originalhandlingen måste ges in direkt till domstolen eller genom post.

En ansökan om europeisk kvarstad utgör inte en stämningsansökan och i kvarstadsförordningen uppställs inte något motsvarande krav på egenhändigt undertecknande för sådana ansökningar. Något hinder mot att ge in en sådan ansökan, eller en ansökan om rättsmedel, på annat sätt finns alltså inte. Detta under förutsättning att ansökan görs på föreskrivet formulär. Med hänsyn till den tekniska utvecklingen framstår det som vanskligt att närmare precisera vilka elektroniska kommunikationsmedel som bör godtas i detta sammanhang. Som inledningsvis nämnts uppställer inte heller kvarstadsförordningen något krav på en sådan precisering.

Det får förutsättas att en ansökan om europeisk kvarstad som inleder ett rättsligt förfarande vid en svensk domstol, kommer att behandlas som en motsvarande nationell ansökan. En ansökan som görs via t.ex. telefax eller e-post skulle därför kunna ge rätten anledning att från avsändaren begära en bekräftelse genom en i original undertecknad handling. Några ändringar bedöms i detta avseende inte vara nödvändiga.

Som närmare redogörs för i avsnitt 5.6.2 föreslår vi att Kronofogdemyndigheten ska utses till behörig myndighet enligt kvarstadsförordningen. I denna egenskap kommer myndigheten att ta emot vissa formulär och handlingar. I fråga om handling som kommer in till Kronofogdemyndigheten tillämpas den ovan behandlade bestämmelsen 33 kap. 3 § RB (se 2 kap. 7 § första stycket UB). I sammanhanget kan också nämnas att Kronofogdemyndigheten, när det gäller en ansökan om verkställighet, har möjlighet att ta emot ansökningar via telefax (se 15 kap. 2 § UF). Kronofogdemyndigheten

kan vidare ingå överenskommelser med mottagare av förbud och vissa andra underrättelser om att detta ska ske elektroniskt (se 6 kap. 11 § UF).

5.4.4 Godtagna språk

Vårt förslag: Handlingar som lämnas in till domstol eller behörig myndighet i Sverige ska vara avfattade på eller översatta till svenska.

Enligt kvarstadsförordningen kan handlingar som lämnas in till en domstol eller behörig myndighet vara skrivna på något annat av unionens officiella språk, om den berörda medlemsstaten har angett att den kan godta detta språk (artikel 49.2). Sverige har en skyldighet att underrätta kommissionen om vilka eventuella andra språk än svenska som kan godtas (se artikel 50.1 o).

Enligt 33 kap. 9 § första stycket RB får rätten vid behov översätta handlingar som kommer in till eller skickas ut från rätten. Bestämmelsen är tillämplig också i fråga om handlingar som kommer in till Kronofogdemyndigheten (se 2 kap. 8 § andra stycket UB).

Utgångspunkten är alltså att handlingar som ges in till rätten ska vara avfattade på svenska. I rättsfallet NJA 2011 s. 345 uttalade Högsta domstolen angående möjligheterna att godta andra språk än svenska i rättegångsprocessen bl.a. följande.

3. Enligt svensk rätt är huvudregeln att handlingar som ges in till domstol ska vara skrivna på svenska (se 10 § språklagen, 2009:600). Grunden för detta är att det måste säkerställas att både domstolens ledamöter och parterna fullt ut förstår innebörden av processmaterialet. Men regeln om svenska som domstolsspråk har betydelse även för möjligheterna för allmänheten att få insyn i det rättsliga förfarandet.

4. Även handlingar på andra språk än svenska kan emellertid i vissa fall godtas. Det är domstolens uppgift att i det enskilda fallet bedöma om och i vilken utsträckning som avsteg kan göras från den angivna huvudregeln om att processen ska föras på svenska. I allmänhet bör därvid handlingar – exempelvis avtal, brev, utlåtanden och annan skriftlig bevisning – på danska eller norska kunna godtas. Också handlingar av detta slag på engelska bör många gånger kunna accepteras. Däremot bör normalt inte handlingar på andra språk än dessa godtas.

I Sverige har i liknande sammanhang – med beaktande av rådande språkkunskaper i landet – ansetts att engelska eller svenska bör godtas (t.ex. vid tillämpningen av 2012 års Bryssel I-förordning¹, EU:s delgivningsförordning², bevisupptagningsförordningen³ och småmålsförordningen⁴). Mot den bakgrunden framstår det som konsekvent att även i nu aktuellt sammanhang godta handlingar avfattade på eller översatta till engelska.

Eftersom de allmänna språkkunskaperna i engelska får anses vara förhållandevis goda i Sverige torde det inte finnas något behov av att slentrianmässigt översätta handlingar avfattade på engelska till svenska språket. Inte desto mindre får det antas att det i vissa fall finns ett faktiskt behov av att översätta även handlingar avfattade på engelska. Av artikel 8.3 framgår att en ansökan om kvarstad ska åtföljas av samtliga relevanta handlingar som åberopas till stöd för ansökan. Beroende på omfattningen och karaktären av den dokumentation som åberopas kan det alltså inte uteslutas att handlingar kan behöva översättas för att rätten ska ha möjlighet att fatta ett beslut. Detta torde vara förenat med en inte obetydlig tidsåtgång, i synnerhet som sådant åberopat material kan tänkas vara både omfattande och komplext.

I motiven till den ovan nämnda bestämmelsen i 33 kap. 9 § RB konstateras att den som ger in en handling på främmande språk får stå risken för att ett yrkande som kräver brådskande behandling inte kan åtgärdas förrän handlingen har översatts (se prop. 1973:30 s. 72). Ståndpunkten framstår i och för sig som fullt rimlig. Samtidigt kan inte bortses från att kvarstadsförordningen uppställer förhållandevis snäva beslutsfrister (se artikel 18). Genom att godta handlingar avfattade på andra språk än svenska skulle alltså svenska domstolar kunna försättas i ett läge där de, pga. tidsåtgången för översättningar, inte har möjlighet att meddela beslut inom före-

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivningsförordningen).

³ Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.

skrivna tid. En sådan ordning framstår enligt vår mening varken som lämplig eller förenlig med kvarstadsförordningens bakomliggande effektivitets- och skyndsamhetsändamål. Därtill kommer att ett utdraget domstolsförfarande riskerar att omindetgöra den överraskningseffekt som det föreskrivna ex parte-förfarandet syftar till att säkerställa. Detta eftersom ansökan blir en offentlig handling hos domstolen.

Mot bakgrund av det anförda föreslår vi att endast handlingar avfattade på eller översatta till svenska bör godtas. Detta bör regleras i lag.

Avslutningsvis kan anmärkas att en bestämmelse med föreslagen innebörd endast träffar sådana handlingar som ges in till behörig domstol eller behörig myndighet i Sverige. En sådan bestämmelse träffar inte en sådan begäran som en domstol i en annan medlemsstat överlämnar till informationsmyndigheten enligt artikel 14.3. Det enda krav som informationsmyndigheten kan ställa på en sådan begäran är att innehållet i den mottagna handlingen är riktigt och att all information i handlingen är lättläst (se artikel 29). Någon möjlighet att i svensk rätt ställa krav på att en sådan begäran ska vara skriven på, eller översatt till, svenska språket finns inte. Det kan därför bli nödvändigt för informationsmyndigheten att översätta en sådan begäran. Frågan om kraven på översättningar behandlas i avsnitt 5.7.4

5.4.5 Domstolsavgifter

Vårt förslag: För ansökningar om europeisk kvarstad ska ansökningsavgift tas ut i enlighet med vad som gäller vid ansökan om kvarstad enligt svensk rätt.

Kvarstadsförordningen hindrar inte att medlemsstaterna tar ut avgifter för domstolsförfarandet vid en ansökan om kvarstad eller rättsmedel. Om sådana avgifter tas ut får de dock inte vara högre än avgifterna för likvärdiga nationella beslut eller rättsmedel mot sådana beslut (artikel 42). EU-kommissionen ska underrättas om förekommande domstolsavgifter (artikel 50.1 n).

I förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna (avgiftsförordningen) finns bestämmelser om avgifter för

ansökningar i allmän domstol. Förordningen innehåller även bestämmelser om avgifter för kungörande i konkurs- och ackordsärenden. Av betydelse för ansökningsavgifterna är även vissa bestämmelser i bl.a. RB och rättshjälpslagen (1996:1619).

En ansökningsavgift ska betalas av den som inleder ett mål eller ärende i domstol (2 § avgiftsförordningen). Det är domstolen som fastställer vilken avgift som ska betalas. Det finns en avgiftslista bifogad till avgiftsförordningen och i den anges de belopp som ska betalas för varje mål- eller ärendetyp. Avgiftslistan är uttömmande och innebär att ansökningsavgiften bestäms schablonmässigt utifrån vilken typ av mål eller ärende som har inletts vid domstolen.

Om ansökningsavgiften inte betalas ska domstolen förelägga käranden eller sökanden att betala den (42 kap. 3 § och 47 kap. 3 § RB och 9 § ärendelagen). Att ansökningsavgiften betalas är en grundläggande processförutsättning och handläggningen av målet eller ärendet påbörjas inte förrän betalning har skett (jfr NJA 1993 s. 231). Om det före stämningsansökan ges in en ansökan om säkerhetsåtgärd, t.ex. kvarstad, ska alltså ansökningsavgift för tvistemål betalas innan ansökan kan tas upp till prövning. Någon ny avgift tas inte ut om talan därefter väcks inom föreskriven tid. Om ansökningsavgiften inte betalas, trots ett föreläggande om det, ska stämningsansökan eller motsvarande avvisas (42 kap. 4 § och 47 kap. 4 § RB och 10 § ärendelagen).

Under vissa förutsättningar kan en kärende eller sökande i ett enskilt mål eller ärende vara befriad från skyldigheten att betala ansökningsavgift. En kärende eller sökande som har beviljats rättshjälp behöver t.ex. inte betala ansökningsavgift när han eller hon inleder ett mål eller ärende (19 § rättshjälpslagen). Om en kärende eller sökande under handläggningen av ett mål eller ärende beviljas rättshjälp ska ansökningsavgiften dessutom betalas tillbaka till honom eller henne (5 § avgiftsförordningen).

Ansökningsavgiften är en ersättningsgill rättegångskostnad i tvistemål (18 kap. 8 och 8 a §§ RB). Detta innebär att en kärende eller sökande kan få ersättning av motparten för avgiften om hans eller hennes talan bifalls.

Som nämnts inledningsvis är det upp till varje medlemsstat att bestämma om ansökningsavgift ska tas ut i samband med ansökan om europeisk kvarstad. Genom att RB:s bestämmelser för dispositiva tvistemål fyller ut kvarstadsförordningen i detta avseende

kommer också bestämmelserna om ansökningsavgift för tvistemål i avgiftsförordningen att bli tillämpliga. Det bör i avgiftsförordningen tydliggöras att med säkerhetsåtgärd enligt 15 kap. RB avses även en ansökan om kvarstad enligt kvarstadsförordningen.

Som ovan nämnts är det i Sverige en grundläggande processföresättning att ansökningsavgiften betalas. Skäl saknas att behandla avgiften på annat sätt i nu aktuellt sammanhang. Konsekvenserna av att sökanden inte betalar föreskriven ansökningsavgift följer direkt av RB. Det saknas därför behov av särskild reglering i den frågan.

5.5 Inhämtande av bankkontoinformation

5.5.1 Inledning

Kvarstadsförordningen tillhandahåller en mekanism som gör det möjligt för en fordringsägare att begära att den information som behövs för att identifiera gäldenärens bankkonto tillhandahålls av en särskild informationsmyndighet i den medlemsstat där fordringsägaren tror att gäldenären har ett konto (se artikel 14).

För att mekanismen ska kunna tillämpas förutsätts att respektive medlemsstat dels utser en informationsmyndighet som är behörig att inhämta relevant information, dels tillhandahåller en eller flera metoder för inhämtande av sådan information. Det måste alltså övervägas vilken svensk myndighet som ska utses till informationsmyndighet samt vilken eller vilka metoder för informationsinhämtning som myndigheten ska ha tillgång till.

5.5.2 Informationsmyndighet

Vårt förslag: Kronofogdemyndigheten ska utses till informationsmyndighet.

Kronofogdemyndigheten har väl utarbetade rutiner – både inom myndigheten och för kommunikation med banker – för den informationsinhämtning som i dag sker inom ramen för en tillgångsundersökning i ett verkställighetsärende. Mot den bakgrunden framstår myndigheten som väl lämpad för att inhämta information också för det ändamål som avses i artikel 14 i kvarstadsförordningen. Till

detta kommer, som närmare redogörs för i avsnitt 5.6.2 och 5.7.3 nedan, att Kronofogdemyndigheten föreslås ansvara för de uppgifter som enligt kvarstadsförordningen åligger den behöriga myndigheten. I såväl ett ändamåls- som effektivitetsperspektiv framstår det som naturligt att den behöriga myndigheten utses även till informationsmyndighet. Vi föreslår alltså att Kronofogdemyndigheten utses till informationsmyndighet i Sverige.

5.5.3 Informationsinhämtningen

Vårt förslag: Som metod för inhämtande av bankkontoinformation ska Kronofogdemyndigheten kunna begära att banker uppger om gäldenären har ett eller flera bankkonton hos dem. En sådan begäran ska kunna förenas med vite.

Inom ramen för den föreslagna metoden för informationsinhämtning ska Kronofogdemyndigheten ha möjlighet att använda sig av uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas.

Vår bedömning: Kvarstadsförordningen uppställer inte några kvalitativa eller kvantitativa krav på informationsinhämtningen. Kronofogdemyndigheten bör därför vara oförhindrad att, om så bedöms vara motiverat, låta de omständigheter som fordringsägaren åberopar till stöd för sin begäran, få en begränsande eller styrande effekt på omfattningen respektive på inriktningen av informationsinhämtningen.

Kvarstadsförordningens krav

Av kvarstadsordningen följer en skyldighet för medlemsstaterna att tillhandahålla en eller flera metoder som möjliggör för informationsmyndigheten att inhämta relevant bankkontoinformation. Förordningen överlåter åt medlemsstaterna att inom vissa givna ramar utforma bestämmelser om detta i sin nationella rätt. I förordningen räknas tre möjliga metoder upp:

- skyldighet för banker på medlemsstatens territorium att på begäran av informationsmyndigheten uppge om gäldenären har ett bankkonto hos dem (artikel 14.5 a),

- rätt för informationsmyndigheten att få del av relevant information som myndigheter har i sina register eller på annat sätt förfogar över (artikel 14.5 b), och
- möjlighet för domstolarna att förplikta gäldenären att uppge i vilken eller vilka banker på dess territorium han eller hon har ett eller flera bankkonton, om en sådan förpliktelse åtföljs av ett föreläggande från domstolen som förbjuder gäldenären att ta ut eller överföra bankmedel som han eller hon har på kontot eller kontona upp till det belopp som ska beläggas med kvarstad (artikel 14.5 c).

Medlemsstaterna är inte bundna vid de uppräknade alternativen utan har möjlighet att använda sig även av andra metoder, under förutsättning att de på ett effektivt, ändamålsenligt och inte oproportionerligt kostsamt eller tidskrävande sätt kan bidra till tillgång till den relevanta informationen.

Införandet av en upplysningsplikt för banker

Som nämnts i föregående avsnitt inhämtar Kronofogdemyndigheten redan i dag information av det slag som avses i artikel 14 inom ramen för den verksamhet som bedrivs avseende utsökning och indrivning. Även om den informationsinhämtningen sker i ett senare skede och följaktligen med ett annat syfte (att säkra utmätningsbar egendom) än vad som är fallet vid informationsinhämtning enligt kvarstadsförordningen, framstår det som befogat att granska strukturerna för den informationsinhämtningen. Detta gäller inte minst mot bakgrund av den inledningsvis redovisade utgångspunkten att våra förslag så långt det är möjligt ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen.

Vid verkställighet av nationella beslut om kvarstad för fordran tillämpas 4 kap. 15 § UB (se 16 kap. 13 § UB). Bestämmelsen föreskriver att tredje man för Kronofogdemyndigheten är skyldig att uppge om gäldenären har en fordran hos honom eller henne eller annat mellanhavande som kan vara av betydelse för bedömningen av om gäldenären har utmätningsbar egendom. Denna upplysnings-skyldighet för tredje man tar sikte på bl.a. banker. En bank är t.ex. skyldig att informera om gäldenärens banktillgodohavanden, bank-

fack eller egendom som banken har i öppet förvar. Upplysning från tredje man kan begäras såväl muntligen som skriftligen.

Upplysningsskyldigheten enligt 4 kap. 15 § UB förefaller överensstämma väl med den metod som anges i artikel 14.5 a. Som konstaterats i föregående avsnitt har Kronofogdemyndigheten väl utarbetade rutiner för sådan informationsinhämtning som sker inom ramen för tillgångsundersökningar. Vid de samtal som under vårt arbete förts med representanter för Kronofogdemyndigheten och Svenska Bankföreningen har också framkommit att det finns väl utarbetade rutiner för kommunikationen i sådana ärenden. Svenska Bankföreningen har också förordat att en ordning för informationsinhämtning så långt som möjligt ska ansluta till den som gäller vid nationella tillgångsundersökningar.

Mot denna bakgrund föreslår vi att en upplysningsplikt ska införas för banker i ärenden om informationsinhämtning. För att metoden inte ska riskera att bli verkningslös bör den förenas med en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att förena en begäran om upplysningar med vite (jfr 2 kap. 15 § UB).

Informationsinhämtningens omfattning och inriktning

De bankförfrågningar som Kronofogdemyndigheten i dag gör i kvarstadsmål med stöd av bestämmelsen i 4 kap. 15 § UB sker i regel manuellt. Förfrågningarna görs alltså per telefon eller via telefax beroende på vad som bedöms vara lämpligt i det enskilda fallet. Myndigheten har i IT-stödet för verkställighetsprocessen, INIT (Indrivning med IT), adressuppgifter till närmare 100 banker inklusive fristående sparbanker. Kronofogdemyndigheten kan genom förfrågningar till Swedbank AB få svar också när det gäller konton hos ett stort antal sparbanker, om än inte alla.

Av förarbetena till nämnda bestämmelse framgår att det inte är avsett att Kronofogdemyndigheten rutinmässigt ska göra förfrågningar till banker i alla eller ens i flertalet mål. Om det är osannolikt att gäldenären har banktillgodohavanden, behöver det inte göras någon förfrågan. Kronofogdemyndigheten bör inte heller vända sig till samtliga tänkbara banker utan till den eller de banker där det är mest troligt att nå positivt resultat (se prop. 1980/81:8 s. 417 f.). Upplysningsplikten är obegränsad, men gäller endast för sådana

uppgifter som behövs för att verkställa utmätning. Kronofogdemyndigheten saknar t.ex. i regel anledning att begära uppgifter om fler tillgångar än vad som behövs för att utmätningsfordringen, inklusive förrättningskostnader, ska täckas.

Kronofogdemyndigheten har alltså i samband med tillångsundersökningar möjlighet att begränsa sina efterforskningar när så bedöms vara motiverat. En relevant fråga är om kvarstadsförordningen tillåter ett motsvarande synsätt i fråga om informationsinhämtning enligt kvarstadsförordningen. Det kan här framhållas att några kvantitativa krav i fråga om omfattningen av informationsinhämtningen som sådan inte kan härledas direkt från kvarstadsförordningens ordalydelse. Däremot ställer förordningen krav på att de myndigheter som medverkar vid informationsinhämtningen agerar skyndsamt och förordningen förutsätter att den metod som används inte är oproportionerligt kostsam eller tidskrävande (artikel 14.5 d). Något generellt hinder mot att begränsa antalet bankförfrågningar finns alltså inte. I vilken utsträckning det är lämpligt och praktiskt möjligt att göra en sådan begränsning får avgöras av Kronofogdemyndigheten i det enskilda fallet.

Det kan noteras att fordringsägarens rätt till kontoinformation inte är ovillkorlig. En fordringsägare är skyldig att på ett lämpligt sätt motivera varför det finns anledning att tro att gäldenären har ett eller flera konton i en eller flera banker i en medlemsstat och fordringsägaren ska lämna all relevant och tillgänglig information om gäldenären och bankkontot eller bankkontona (artikel 14.2). De omständigheter som legat till grund för rättens bedömning av fordringsägarens begäran utgör en naturlig utgångspunkt för informationsinhämtningen. Om fordringsägaren i sin begäran har förklarat att han eller hon har anledning att tro att gäldenären har ett eller flera konton i en viss anvisad bank, och inte anfört omständigheter eller redovisat information som talar för annat, bör informationsmyndigheten inte ha någon generell skyldighet att undersöka om gäldenären har konton också i andra banker. Å andra sidan bör Kronofogdemyndigheten vara oförhindrad att göra sådana undersökningar. Att i detta sammanhang försöka fastslå generella riktlinjer för omfattningen och inriktningen av informationsinhämtningen låter sig inte göras. En bedömning måste ske i varje enskilt fall utifrån de omständigheter som lagts till grund för fordringsägarens begäran.

I sammanhanget kan framhållas att en banks upplysningsplikt under alla förhållanden begränsas till uppgiften om den eventuella förekomsten av ett bankkonto tillhörande gäldenären. En bank bör alltså inte vara skyldig att i detta sammanhang lämna en fullständig redovisning av eventuella mellanhavanden med en gäldenär, t.ex. storleken av ett tillgodohavande på ett konto.

Åtkomst till uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas

Kronofogdemyndigheten har i dag direktåtkomst till vissa uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas för utsöknings- och indrivningsändamål samt för skuldsaneringsändamål, se 2 kap. 8 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Av alla dessa uppgifter skulle kontrolluppgifter kunna tänkas vara av visst intresse även i nu aktuella fall.

Med hänsyn till att beskattningsdatabasen inte innehåller uppdaterad information om gäldenärens eventuella banktillgodohavanden – och då inte alla baktillgodohavanden genererar kontrolluppgifter (se 17 kap. 4 § och 25 kap. 1 § skatteförfarandelagen [2011:1244]) – saknar sådana uppgifter naturligtvis självständig betydelse för informationsinhämtningen. Åtkomst till uppgifter i Skatteverkets databas framstår därför inte som en ändamålsenlig metod för informationsinhämtningen (jfr artikel 14.5 b). Om informationen är någorlunda ”färsk”, dvs. i de fall en begäran om informationsinhämtning kommer in till Kronofogdemyndigheten i början av året, skulle dock kontrolluppgifter i vart fall kunna ge en indikation på förekomsten av bankmedel. Uppgifterna skulle därmed kunna bidra till att effektivisera informationsinhämtningen i vissa fall. Detta talar för att Kronofogdemyndigheten bör ges åtkomst till sådana uppgifter när det bedöms vara motiverat.

Frågan är då om – och i så fall hur – en sådan åtkomst ska utformas, dvs. om Kronofogdemyndigheten ska ha direktåtkomst till uppgifterna eller åtkomst till dem på annat sätt. Någon legaldefinition av begreppet direktåtkomst finns inte. I propositionen *Utökad elektroniskt informationsutbyte* redogörs för begreppets innebörd enligt följande (prop. 2007/08:160 s. 57 f.).

Med direktåtkomst avses i regel att information är tillgänglig för en användare för att på egen hand söka i den och få svar på frågor, dock utan att själv kunna påverka innehållet. Direktåtkomsten kan ge användaren en möjlighet att även hämta hem informationen till sitt eget system och bearbeta den där.

I registerförfattningar har direktåtkomst ibland beskrivits som en möjlighet till direktåtkomst till uppgifter i register. I dag finns det dock i viss utsträckning även föreskrifter om direktåtkomst till uppgifter eller uppgiftssamlingar i sig [...]. Direktåtkomsten avser framför allt de uppgifter som varje aktör i informationsutbytet har rätt att inhämta med stöd av en författningsreglering.

Direktåtkomst har traditionellt sett ansetts innebära att uppgifter lämnas ut utan att den utlämnande myndigheten eller det utlämnande organet i det enskilda fallet har kontroll över vilka uppgifter som lämnas ut, varför det från integritetsskyddssynpunkt ansetts vara av stor betydelse att särskilt reglera frågor om tillgång till uppgifterna genom direktåtkomst i registerlagstiftning.

Frågan om en myndighet bör få direktåtkomst till information som finns hos en annan myndighet måste bedömas genom en avvägning mellan de skäl som talar för en sådan åtkomst och de integritetsskäl som talar emot. Vid bedömningen får hänsynen till den personliga integriteten vägas mot bl.a. behovet av ökad effektivitet hos myndigheterna.

När det gäller ärenden om informationsinhämtning finns det inte anledning att utgå från annat än att sådana kommer att bli få. Som konstaterats ovan torde också uppgifter i beskattningsdatabasen endast undantagsvis vara av intresse för Kronofogdemyndigheten i ärenden om informationsinhämtning. Därtill kommer att de ändamål för vilka direktåtkomst i dag medges förutsätter att det, till skillnad från nu aktuella fall, finns en gäldenär eller en person som på eget initiativ initierat en ansökan om skuldsanering.

En vittgående möjlighet till direktåtkomst kan öka riskerna för intrång i den personliga integriteten. En direktåtkomst innebär för den enskilde att känsliga uppgifter blir tillgängliga för fler personer och att Kronofogdemyndighetens möjligheter att kontrollera användningen av uppgifterna minskar.

Vid en avvägning av de ovan redovisade skälen bedömer vi att de eventuella fördelarna med en reglerad direktåtkomst inte uppväger det integritetsintrång en sådan åtkomst innebär. Det framstår som lämpligare att Kronofogdemyndigheten genom annan åtkomst, före-

trädesvis genom upplysningar per telefon, får ta del av uppgifter i beskattningsdatabasen.

Frågan är då hur en sådan annan åtkomst ska regleras. Enligt 6 § förvaltningslagen (1986:223) ska varje myndighet lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för den egna verksamheten. Möjligheten för myndigheter att utbyta uppgifter är av stor betydelse för denna samverkan. Detta kommer till uttryck i bl.a. 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, där det anges att en myndighet på begäran av en annan myndighet ska lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång.

De uppgifter som i nu aktuella fall skulle vara föremål för utlämnande omfattas av absolut sekretess hos Skatteverket (se 27 kap. 1 § OSL.) Som huvudregel gäller sekretess mellan myndigheter (8 kap. 1 § OSL). Om en s.k. sekretessbrytande bestämmelse är tillämplig på en uppgift som en annan myndighet begär att få ta del av har dock den utlämnande myndigheten en skyldighet att lämna ut uppgiften i fråga (se 6 kap. 5 § OSL). Den sekretessbrytande bestämmelsen innebär att uppgiften i just den situationen inte är sekretessbelagd. Som exempel på en sekretessbrytande bestämmelse kan nämnas 10 kap. 28 § första stycket OSL, som anger att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till en annan myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Det är alltså fråga om en generell regel om att en bestämmelse om uppgiftsskyldighet i lag eller förordning ska tillämpas också när de uppgifter som omfattas av skyldigheten omfattas av sekretess.

Om en sekretessbrytande bestämmelse saknas får ett utlämnande i stället prövas utifrån generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. Den bestämmelsen föreskriver att en uppgift får lämnas ut till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

I syfte att förenkla informationsöverföringen mellan Skatteverket och Kronofogdemyndigheten föreslår vi att en sekretessbrytande bestämmelse ska införas som möjliggör att Kronofogdemyndigheten får åtkomst till uppgifter hos Skatteverket som kan vara relevanta för inhämtningen av bankkontoinformation. En sådan bestämmelse bör lämpligen införas i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, eftersom det i den förordningen redan finns bestämmelser som bryter beskattnings-

databassekretessen i vissa avseenden till förmån för Kronofogdemyndigheten (4 §). Frågan om sekretesskyddet för sådana uppgifter hos den mottagande myndigheten, dvs. Kronofogdemyndigheten, behandlas i avsnitt 5.9.3.

5.5.4 Kostnader och avgifter

Vårt förslag: Kronofogdemyndigheten ska ha möjlighet att ta ut en avgift från fordringsägaren i ärenden om informationsinhämtning.

Vår bedömning: Banker bör inte ges möjlighet att ta ut avgifter för att täcka kostnader för att lämna ut bankkontoinformation.

I enlighet med vad som föreslagits ovan ska Kronofogdemyndigheten utses till informationsmyndighet. Som informationsmyndighet får Kronofogdemyndigheten en helt ny uppgift som kommer att generera visst arbete och därmed också kostnader.

Kronofogdemyndigheten tar i regel ut avgifter för att i viss utsträckning täcka det allmännas kostnader för myndighetens arbete i ett ärende. Relevanta bestämmelser finns i 17 kap. UB och förordningen (1992:1094) om avgifter vid Kronofogdemyndigheten. I mål om betalningsföreläggande, betalningsfastställelse ur pant, vanlig handräckning eller särskild handräckning som handläggs enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning tas ansökningsavgift ut med 300 kronor. I utsökningsmål och andra mål om verkställighet tas, som redogjorts för i avsnitt 4.4.2, ersättning för förrättningskostnaderna ut i form av grundavgift, förberedelseavgift, försäljningsavgift och särskild avgift (utsökningsavgifter), om inte annat är särskilt föreskrivet. Grundavgiften uppgår i de flesta fall till 600 kr. Avgifter tas ut även i vissa andra fall, t.ex. vid handläggning av ärenden enligt lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer eller enligt lagen (2011:900) om dödande av förkommen handling.

Kvarstadsförordningen hindrar inte att nationella bestämmelser om myndighetsavgifter införs, men föreskriver att sådana avgifter i förekommande fall ska fastställas med stöd av en avgiftsskala eller med stöd av andra, på förhand fastställda, regler som på ett klart

sätt anger tillämpliga avgifter (se artikel 44). Avgifterna får i förekommande fall inte heller överstiga de avgifter som tas ut i samband med likvärdiga nationella beslut. Det är alltså upp till varje enskild medlemsstat att bestämma om avgifter ska tas ut för hanteringen av ärenden om informationsinhämtning.

Mot bakgrund av den ovan redovisade möjligheten för Kronofogdemyndigheten att ta ut avgifter för handläggningen av olika typer av ärenden framstår det som både konsekvent och ändamålsenligt att en sådan avgiftsmöjlighet införs även i nu aktuellt hänseende. Avgiften bör tas ut av fordringsägaren och ska kunna ersättas som en rättegångskostnad i huvudförfarandet.

Vid utformningen av avgiftsskyldigheten måste beaktas att ett ärende om informationsinhämtning, till skillnad från Kronofogdemyndighetens verksamhet med t.ex. summarisk process samt verkställighet och indrivning, inte kommer att inledas genom en ansökan. Först om och när fordringsägarens begäran, som görs till domstolen i ursprungsmedlemsstaten, översänds till Kronofogdemyndigheten i egenskap av informationsmyndighet inleds ett ärende där. Eftersom informationsmyndighetens skyldighet att inhämta information följer direkt av förordningen kan avgiften inte utformas som en ansökningsavgift. Med hänsyn till förordningens skyndsamhetskrav (se artikel 14.5 d andra stycket) framstår det inte heller som möjligt att villkora Kronofogdemyndighetens handläggning av att avgiften faktiskt betalas (jfr myndighetens möjlighet enligt 17 kap. 2 § UB att avskryva ett utsökningsmål om sökanden inte betalar grundavgiften inom förelagd tid). Dessa omständigheter utgör dock i sig inte tillräckliga skäl mot att införa en avgiftsskyldighet. Vi föreslår därför att en möjlighet till avgiftsuttag införs i lag. Avgiftens utformning kan lämpligen regleras i förordningen om avgifter vid Kronofogdemyndigheten.

I fråga om avgiftens storlek bör beaktas att de bankförfrågningar som Kronofogdemyndigheten kommer att göra inom ramen för ett ärende om informationsinhämtning avser ett särskilt utpekat tillgångsslag. Myndighetens arbetsinsats torde därför generellt sett vara mindre än vid en tillgångsundersökning enligt 4 kap. 15 § UB. Samtidigt måste hänsyn tas till att det i vissa fall kan bli fråga om ett stort antal förfrågningar inom ramen för ett ärende om informationsinhämtning och en, i förhållande till arbetet vid tillgångsundersökningar, mer omfattande manuell hantering. Det kan vidare antas att

antalet ärenden om inhämtande av kontoinformation kommer att bli begränsat. Kronofogdemyndigheten torde därför inte kunna räkna med sådana effektivitetsvinster som kan uppnås vid en mer rutinmässig handläggning av ärenden.

En given utgångspunkt är att avgiften inte får överstiga Kronofogdemyndighetens faktiska kostnad för hanteringen. Eftersom det är fråga om en helt ny verksamhet är det mycket svårt att förutse vilken arbetsinsats och faktisk kostnad som förfarandet kan tänkas medföra. Detta måste naturligtvis beaktas vid bestämmandet av avgiftens storlek. En annan fråga är om avgiften ska syfta till full kostnadstäckning enligt självkostnadsprincipen. I det sammanhanget kan konstateras att grundavgiften i enskilda utskökningsmål inte är avsedd att täcka statens fulla kostnad. Skälet är att verkställigheten är en del av statens rättsvårdande verksamhet (se prop. 2006/07:34 s. 20 f.). Informationsinhämtning enligt kvarstadsförordningen är i och för sig inte direkt jämförbar med sådan rättsvårdande verksamhet som Kronofogdemyndigheten bedriver i utskökningsmål, varför de principer som gäller för uttag av avgifter i sådana mål saknar omedelbar relevans. Samtidigt framstår det som naturligt att den nya avgiften ställs i relation till övriga hos Kronofogdemyndigheten förekommande avgifter, inte minst grundavgiften. Det förhållande att grundavgiften är kopplad till ett förfarande som – i förhållande till informationsinhämtning enligt kvarstadsförordningen – rent generellt framstår som mer resurskrävande, talar för att avgiften i nu aktuellt fall bör sättas något lägre. Även den ovan påtalade osäkerheten avseende de faktiska kostnaderna för den nya verksamheten med informationsinhämtning medför att en viss försiktighet är motiverad vid bestämmandet av avgiftens storlek. Mot denna bakgrund bedömer vi att avgiften för ärenden om informationsinhämtning bör sättas något lägre än grundavgiften i utskökningsmål och andra mål om verkställighet.

Vi anser slutligen att det saknas förutsättningar för att ge banker möjlighet att ta ut avgifter för att täcka de kostnader som kan uppkomma vid utlämnande av kontoinformation.

5.6 Verkställighet

5.6.1 Inledning

Ett beslut om kvarstad enligt kvarstadsförordningen ska automatiskt erkännas och verkställas i en annan medlemsstat utan att det krävs något föregående exekvaturförfarande. Förordningen föreskriver att verkställighet ska ske i enlighet med det förfarande som gäller för verkställighet av likvärdiga nationella beslut om säkerhetsåtgärder i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 23.1). I de fall ett kvarstadsbeslut meddelas i en annan medlemsstat än där beslutet ska verkställas, förutsätter förordningen att det i verkställighetsmedlemsstaten finns en utsedd behörig myndighet som kan vidta de åtgärder som krävs för att verkställighet ska kunna ske (artikel 23.3 och 23.5), t.ex. genom att myndigheten tar emot kvarstadsbeslutet och översänder det till banken eller till en annan enhet som är ansvarig för att verkställa sådana beslut om kvarstad i den medlemsstaten eller, om det följer av nationell rätt, genom att på annat sätt förelägga banken att genomföra beslutet om kvarstad (jfr ingresspunkt 25).

5.6.2 Behörig myndighet

Vårt förslag: Kronofogdemyndigheten ska utses till behörig myndighet enligt kvarstadsförordningen.

Med behörig myndighet avses i kvarstadsförordningen den myndighet eller de myndigheter som en medlemsstat har utsett som behörig eller behöriga att ta emot, översända eller delge handlingar i de fall förordningen föreskriver det (artikel 4.14). I samband med verkställigheten ska den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten bl.a. ta emot ett kvarstadsbeslut meddelat i en annan medlemsstat (artikel 23.3) och vidta de åtgärder som krävs för att beslutet om kvarstad ska verkställas i enlighet med dess nationella rätt (artikel 23.5).

I Sverige är Kronofogdemyndigheten den verkställande myndigheten (1 kap. 3 § UB), vilket innebär att all verkställighet enligt UB åligger Kronofogdemyndigheten. Mot den bakgrunden – och med hänsyn till att verkställighet enligt förordningen ska ske i enlighet

med nationell rätt (se följande avsnitt) – framstår det som både ändamålsenligt och konsekvent att myndigheten får till uppgift att vidta verkställighetsåtgärder även med stöd av kvarstadsförordningen. På flera ställen i kvarstadsförordningen benämns den i detta avseende ansvariga myndigheten ”behörig verkställande myndighet” (se t.ex. artikel 34.1, 35.3, 35.4, 36.4, 38.1 b och 39.3 b).

I sammanhanget kan nämnas att det i artikel 25 i kvarstadsförordningen föreskrivs att ”banken eller annan enhet som är ansvarig för att verkställa beslutet om kvarstad” ska utfärda en förklaring av vilken det ska framgå om och i vilken omfattning bankmedlen på gäldenärens konto eller konton belagts med kvarstad samt vilken dag beslutet om kvarstad genomfördes. Eftersom ansvaret för verkställigheten i Sverige ligger på Kronofogdemyndigheten får myndigheten till uppgift att utfärda förklaringen. Vid tillämpningen av förordningen är följaktligen Kronofogdemyndigheten en sådan ”annan enhet” som nämns i artikel 25. Vi bedömer att det inte är nödvändigt att klargöra detta i lag.

Som närmare redogörs för i avsnitt 5.7.3 nedan föreslår vi att Kronofogdemyndigheten ska ges ansvaret för delgivning med en gäldenär med hemvist i Sverige när ett kvarstadsbeslut meddelats av domstol i en annan medlemsstat. Det innebär att samtliga uppgifter som den i kvarstadsförordningen angivna behöriga myndigheten har, samlas hos Kronofogdemyndigheten. En bestämmelse som pekar ut Kronofogdemyndigheten som behörig myndighet enligt kvarstadsförordningen bör tas in i lag.

5.6.3 Nationella förfaranderegler

Vårt förslag: Beslut om kvarstad enligt kvarstadsförordningen ska som utgångspunkt verkställas i enlighet med UB:s bestämmelser om verkställighet av nationella kvarstadsbeslut.

Som redogjorts för inledningsvis föreskriver artikel 23.1 kvarstadsförordningen att beslut om europeisk kvarstad ska verkställas i enlighet med det förfarande som gäller för verkställighet av likvärdiga nationella beslut om säkerhetsåtgärder i verkställighetsmedlemsstaten. I vissa enskilda frågor kompletteras denna allmänt hållna bestämmelse med direkta hänvisningar till den nationella rätten i

verkställighetsmedlemsstaten. Så är fallet när det gäller t.ex. möjligheterna att kvarstadsbelägga bankmedel på gemensamma bankkonton och förvaltarkonton (artikel 30), liksom förbud mot att belägga vissa belopp med kvarstad (artikel 31). I förordningen klargörs också att beslut om europeisk kvarstad i förekommande fall ska rangordnas på samma sätt som motsvarande nationella beslut (artikel 32). Det kan också nämnas att tredje mans rätt att invända mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut ska regleras av nationell rätt i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 39.3).

Kronofogdemyndigheten verkställer nationella kvarstadsbeslut enligt UB:s bestämmelser. Reglerna för verkställighet av nationella kvarstadsbeslut har behandlats i avsnitt 4.5. I enlighet med vad som anges i artikel 23.1 i kvarstadsförordningen ska dessa bestämmelser alltså i tillämpliga delar gälla också vid verkställighet av kvarstadsbeslut enligt förordningen. Av tydlighetsskäl menar vi att detta bör framgå av lag. Detta framgår i och för sig redan av den i 15 kap. 10 § RB gjorda hänvisningen till UB, vilken i enlighet med vad som föreslagits i avsnitt 5.4.2 ska vara tillämplig även i det europeiska kvarstadsförfarandet. Hänvisningen i denna paragraf ger dock inte någon omedelbar vägledning för det fall RB:s regler inte fyller ut kvarstadsförordningens processuella regler, dvs. när ett kvarstadsbeslut som ska verkställas i Sverige har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat. Vi föreslår därför att en kompletterande bestämmelse av upplysande karaktär ska införas när det gäller frågan om tillämpliga förfaranderegler vid verkställighet i det europeiska kvarstadsförfarandet. På så sätt tydliggörs att det är fordringsägaren som enligt svensk rätt har ansvaret för att inleda verkställighetsförfarandet och att det därför är fordringsägaren (och alltså inte domstolen) som har till uppgift att översända ett i Sverige meddelat beslut om europeisk kvarstad till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten (se artikel 23.3 andra stycket). Vidare klargörs att en fordringsägare som i Sverige vill låta verkställa ett europeiskt kvarstadsbeslut meddelat av en svensk domstol, ska inleda verkställighetsförfarandet genom att ansöka om verkställighet hos Kronofogdemyndigheten (se 2 kap. 1 § UB).

I vilken utsträckning bestämmelserna i UB, eller föreskrifter meddelade med stöd av balken, ska tillämpas måste bedömas mot bakgrund av i vilken utsträckning förordningen ger utrymme för kompletterande bestämmelser och när en fråga ska anses uttömmen-

de reglerad där. Rent generellt torde förutsättningarna för verkställighet av beslut om europeisk kvarstad i de flesta fall inte skilja sig väsentligt från verkställigheten av motsvarande nationella beslut. I vissa avseenden kan dock Kronofogdemyndighetens prövning bli annorlunda. Skälet är att ett beslut om kvarstad avser särskilt utpekade bankmedel medan ett nationellt kvarstadsbeslut gäller ett visst belopp. Detta kan få betydelse när det gäller t.ex. den beneficieprövning som Kronofogdemyndigheten ska göra enligt 5 kap. UB. Enligt kvarstadsförordningen ska nämligen belopp som är undantagna från utmätning enligt verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt vara undantagna från att beläggas med kvarstad enligt förordningen (artikel 31). Om sådana belopp enligt nationell rätt är undantagna från utmätning utan att gäldenären begär det, ska den myndighet som ansvarar för att undanta beloppen göra det på eget initiativ.

Banker erbjuder många olika slags konton, t.ex. transaktionskonton för privatpersoner och företag, sparkonton samt specialkonton för bundet sparande. Om det står klart att en privatpersons bankkonto är ett transaktionskonto för löpande inkomster och utgifter bör Kronofogdemyndigheten beakta vad som föreskrivs om beneficium i 5 kap. 1 § 7 UB. Av bestämmelsen framgår att från utmätning ska undantas så mycket av behållningen på kontot som skäligen behövs för gäldenärens försörjning fram till dess inkomst som täcker behovet är att vänta, dock inte utan synnerliga skäl för längre tid än en månad. Av 5 kap. 14 § UB framgår vidare att det i första hand är gäldenären som ska visa sitt behov av beneficium. Kronofogdemyndigheten ska dock på eget initiativ utreda vad som bör undantas från utmätning genom att ”förfara efter vad som är känt eller kan utrönas utan omgång”. Enligt vad som uttalas i kommentaren till bestämmelsen kan det inte begäras att Kronofogdemyndigheten innan viss egendom utmäts, ska göra någon grundligare utredning om gäldenärens rätt därtill eller behov av densamma. Vidare anges att Kronofogdemyndigheten av praktiska skäl måste handla efter vad som framstår som sannolikt (Walin m.fl. *Utsökningsbalken – En kommentar*, fjärde uppl. s. 238).

Som redogjorts för i avsnitt 5.5.3 ovan har Kronofogdemyndigheten rätt att enligt 4 kap. 15 § UB kräva att tredje man lämnar upplysningar om sina ekonomiska mellanhavanden med gäldenären. När bankmedel tas i anspråk behöver myndigheten oftast inte få andra upplysningar från bank än uppgift om saldot på gäldenärens konto.

Om det av särskild anledning behövs uppgifter om transaktioner på kontot, har Kronofogdemyndigheten rätt att få ett kontoutdrag (Bankernas upplysningsplikt – särskilt frågan om kontoutdrag, Processägarens ställningstagande nr 2/12/VER).

I avsaknad av utredning om gäldenärens behov får det anses följa av befogenheten att förfara efter vad som är känt, och att Kronofogdemyndigheten får göra en uppskattning av skyddsbehovet. Om detta görs på en rimlig nivå, tillvaratas skyddsbehovet utan att borgenärsintresset åsidosätts på ett oskäligt sätt.

Frågan är då hur en sådan uppskattning ska göras. Enligt Kronofogdemyndighetens ställningstagande angående beneficium vid utmätning av bankmedel när det saknas uppgifter om gäldenärens behov (nr 15/08/IND), ska beneficieprövningen göras så att gäldenären vid utmätning av banktillgodohavande förbehålls medel för sitt löpande underhåll enligt de principer som gäller för beräkning av förbehållsbelopp vid löneutmätning. Om det inte går att fullständigt utreda gäldenärens beneficiebehov finns en möjlighet att förbehålla gäldenären ett uppskattat belopp.

När det gäller beneficieprövningen vid verkställighet av ett beslut om europeisk kvarstad, kommer det sannolikt många gånger att saknas ett underlag för bedömningen av gäldenärens underhållsbehov. Prövningen bör dock kunna ske utifrån befintliga regler och ovan redovisade rutiner. Några kompletterande nationella bestämmelser bedöms alltså inte vara nödvändiga i detta avseende. Utöver den i följande avsnitt behandlade frågan om genomförandet av kvarstadsbeslut, kan inte heller i övrigt förutses något behov av kompletterande nationella förfaranderegler.

5.6.4 Genomförandet av verkställigheten

Vårt förslag: En bank ska ha möjlighet att skydda det belopp som anges i beslutet om kvarstad genom att överföra det till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten.

Banks skyldighet att skydda det kvarstadsbelagda beloppet

Genomförandet av ett beslut om kvarstad ska ske utan dröjsmål från det att den kontoförande banken mottagit kvarstadsbeslutet eller, om det följer av verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt, ett föreläggande om att genomföra beslutet (artikel 24). Genomförandet ska ske genom att banken antingen

- säkerställer att beloppet inte tas ut eller överförs från det eller de konton som anges i kvarstadsbeslutet (punkten 2 a) eller, om det följer av nationell rätt,
- överför beloppet till ett särskilt konto (punkten 2 b).

När det gäller den första möjligheten – säkerställande av att beloppet inte tas ut eller överförs – måste beaktas att bankmedel som överstiger beloppet i kvarstadsbeslutet inte ska påverkas av genomförandet (artikel 24.5). I vissa fall kan det alltså bli aktuellt att spärra endast en del av behållningen på ett bankkonto. Under de samtal som under arbetet har förts med Kronofogdemyndigheten har påtalats att svenska banker normalt saknar teknisk möjlighet att lägga en partiell spärr på ett konto. Denna uppgift har bekräftats av Svenska Bankföreningen.

När det gäller den andra möjligheten – överförande av beloppet till ett särskilt konto – kan först konstateras att det i förordningen inte definieras vad som avses med ”särskilt konto”. Förordningens uppbyggnad antyder närmast att det särskilda kontot ska finnas i den kontoförande banken. I fråga om frigörande av eventuellt överskjutande belopp föreskrivs nämligen att så ska ske genom att den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten förelägger berörd bank att frigöra det överskjutande beloppet (se artikel 27.2 andra stycket och avsnitt 5.6.5 nedan). Inte desto mindre framhålls i ingressen till förordningen att ett sådant särskilt konto kan vara ett konto som innehas av behörig verkställande myndighet, domstolen, banken där gäldenären har sitt konto eller banken som har utnämnts till samordnande enhet för bankmedel som belagts med kvarstad i ett visst ärende (ingresspunkt 26).

Som inledningsvis nämnts kan en bank välja vilken av de föreskrivna metoderna för säkerställande som den vill använda sig av. En förutsättning för att överföra medel till ett särskilt konto är

emellertid att en sådan möjlighet följer av nationell rätt. Frågan är då om banker enligt svensk rätt har möjlighet att genomföra verkställigheten av ett kvarstadsbeslut genom att föra över de kvarstadsbelagda medlen till ett särskilt konto.

Det finns i sammanhanget anledning att undersöka hur – och på vilka grunder – verkställigheten av nationella kvarstadsbeslut genomförs i fråga om bankmedel. Vid verkställighet av nationella kvarstadsbeslut för fordran utfärdar Kronofogdemyndigheten ett förbudsmeddelande, varigenom banken meddelas förbud att fullgöra sin förpliktelse till annan än till Kronofogdemyndigheten eller till den som myndigheten anvisar (se 6 kap. 3 § första stycket UB). Banken uppmanas också regelmässigt att betala in det säkerställda beloppet till Kronofogdemyndigheten.

Av 9 kap. 11 § UB följer att Kronofogdemyndigheten, om utmätt fordran är förfallen till betalning, utan dröjsmål ska uppmana sekundogäldenären att betala sin skuld till myndigheten. Den bestämmelsen är emellertid inte tillämplig vid verkställighet av ett kvarstadsbeslut. Uppmaningen sker i stället i dessa fall med stöd av bestämmelsen i 4 kap. 31 § UB. Av den bestämmelsen följer att Kronofogdemyndigheten får vidta en sådan åtgärd som behövs för att skydda sökandens rätt. Kronofogdemyndigheten har samma befogenheter som egendomens ägare med begränsningen att myndigheten inte får väcka talan vid domstol eller svara i mål angående egendomen. Bestämmelsen i 4 kap. 31 UB gäller även vid verkställighet av kvarstadsbeslut (se 16 kap. 14 § andra stycket UB) men i förarbetena till bestämmelsen anges inga exempel på situationer när bestämmelsen i samband med kvarstad är tänkt att användas. Föredraganden har dock uttalat följande (prop. 1980/81:8 s. 811).

Om det någon gång skulle finnas behov av att söka driva in en kvarstadsbelagd fordran, torde kronofogdemyndigheten ha befogenhet därtill med stöd av den generella bestämmelsen i 4 kap. 31 §, vilken enligt andra stycket i förevarande paragraf är tillämplig även vid kvarstad.

Frågan är då om det av bestämmelsen i 4 kap. 31 § UB kan anses följa en rätt för banken att överföra beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten. En förutsättning för att banken ska kunna skydda det kvarstadsbelagda beloppet genom att överföra det till ett särskilt konto är ju, som redogjorts för ovan, att en sådan rätt följer av nationell rätt.

Eftersom banker i samband med verkställighet av kvarstadsbeslut regelmässigt uppmanas att betala in kvarstadsbelagda medel till Kronofogdemyndigheten, har de i praktiken en möjlighet – och en korresponderande skyldighet – att överföra kvarstadsbelagda bankmedel till Kronofogdemyndigheten. Denna möjlighet är dock beroende av om Kronofogdemyndigheten uppmanar banken och innebär inte någon ovillkorlig rätt för banken att överföra kvarstadsbelagda bankmedel till myndigheten.

Detta innebär att bankens handlingsutrymme i fråga om genomförandet begränsar sig till skyldigheten att säkerställa att beloppet inte överförs eller tas ut från det konto som anges i kvarstadsbeslutet, dvs. i praktiken en skyldighet att sätta en spärr på hela eller en del av kontot. I vissa fall torde detta inte innebära några praktiska problem men, som påtalats ovan, saknar de flesta banker i dag tekniska möjligheter att spärra del av ett bankkonto. Praktiska problem kan därför uppstå när bankmedlen på det aktuella bankkontot överstiger det belopp som anges i kvarstadsbeslutet. Företrädare för bankerna har framhållit att en teknisk anpassning av bankernas IT-system skulle vara förenad med betydande kostnader.

I syfte att skapa en konsekvent och förutsebar ordning för genomförandet föreslår vi att en kompletterande nationell bestämmelse ska införas som gör det möjligt för banker att skydda det belopp som anges i kvarstadsbeslutet genom att överföra det till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten. En sådan reglering innebär förvisso formellt sett ett avsteg från vad som gäller vid genomförandet av nationella kvarstadsbeslut. I praktiken innebär dock lösningen att det skapas praktiska förutsättningar för banker att genomföra beslut om europeisk kvarstad på samma sätt som nationella kvarstadsbeslut.

Av artikel 24.8 i kvarstadsförordningen följer en skyldighet för banken att på visst sätt räkna om det belopp som anges i beslutet om kvarstad till den valuta som bankmedlen är i. Om t.ex. det kvarstadsbelagda beloppet är angivet i euro, men medlen på det kvarstadsbelagda kontot förs i svenska kronor, ska banken genomföra beloppet i svenska kronor. Om banken väljer att föra över det kvarstadsbelagda beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten, ska alltså överföringen enligt exemplet göras i svenska kronor. Förordningen reglerar emellertid inte hur mottagaren av det kvarstadsbelagda beloppet, dvs. Kronofogdemyndigheten, ska

hantera det kvarstadsbelagda beloppet. Denna fråga får därför bedömas enligt svensk rätt.

I det sammanhanget kan konstateras att UB saknar regler om hur man ska hantera medel som omhändertas vid verkställighet av kvarstad, liksom regler om hur fordringar i utländsk valuta ska hanteras. Av rättspraxis följer emellertid att växling av kvarstadsbelagd valuta normalt sett inte ska ske, om inte samtliga parter tillstyrker det.

Medel som har influtit i mål om utmätning ska utan dröjsmål göras räntebärande (13 kap. 1 § UF). Undantag gäller dock, om det kan antas att utbetalning kommer att äga rum inom två veckor från det att medlen har influtit. En motsvarande regel saknas när det gäller kvarstadsbelagd egendom. Om det är fråga om ett inte obetydligt penningbelopp och det finns anledning att utgå från att kvarstaden har en viss varaktighet, bör Kronofogdemyndigheten vara skyldig att göra medlen räntebärande. Detsamma får anses gälla även utländsk valuta (jfr NJA 1990 s. 137). I syfte att undvika kursförluster ska vid inbetalning i utländsk valuta Kronofogdemyndighetens valutakonto användas (jfr Justitiekanslerns beslut den 27 februari 2012, dnr 6231-11-40).

Pågående kontotransaktioner

I artikel 24.2 b andra stycket i kvarstadsförordningen föreskrivs att banken vid genomförandet får beakta pågående transaktioner på bankkontot endast om de avslutats före ”bankens utfärdande av förklaringen enligt artikel 25”. Bestämmelsens tillämpning synes förutsätta att det är banken som utfärdar förklaringen. Som redogjorts för i avsnitt 5.6.2 ovan har emellertid Kronofogdemyndigheten till uppgift att upprätta förklaringen i Sverige.

Frågan är då om det är möjligt att i samband med genomförandet beakta pågående transaktioner. Vid utmätning av bankmedel är banken skyldig att betala det belopp som är tillgängligt för överföring från kontot oberoende av vid vilka tidpunkter banken mottagit medlen. Beloppet måste dock justeras för transaktioner som gäldenären gjort före säkerställandet, t.ex. för köp med kort som reserverats men ännu inte belastat gäldenärens konto. Det belopp som utmäts beräknas utifrån det belopp som gäldenären kan disponera efter avräkning för redan bokförda belopp som banken kommer

att dra från kontot (Kronofogdemyndighetens Ställningstagande avseende utmätning av bankmedel nr 1/15/VER). Enligt vår mening kan och bör pågående kontotransaktioner hanteras på motsvarande sätt vid genomförandet av ett beslut om europeisk kvarstad. Vi utgår från att så kan ske inom ramen för de kontakter som Kronofogdemyndigheten och banken förutsätts ha i samband med genomförandet av ett beslut om europeisk kvarstad. Det framstår inte som nödvändigt eller lämpligt att reglera eller på annat sätt formalisera dessa kontakter.

5.6.5 Frigörande av överskjutande belopp

Vår bedömning: Kvarstadsförordningen reglerar inte hur ett frigörande av överskjutande belopp ska ske när banken har överfört det kvarstadsbelagda beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten. I en sådan situation bör fordringsägarens ansökan om frigörande av överskjutande belopp kunna hanteras på samma sätt som en återkallelse av sökt verkställighet. Någon kompletterande bestämmelse bedöms därför inte vara nödvändig för att säkerställa att överskjutande belopp kan frigöras på sätt som kvarstadsförordningen förutsätter.

En fordringsägare är enligt kvarstadsförordningen skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att ett belopp som efter genomförandet av kvarstadsbeslutet överstiger det belopp som anges i beslutet frigörs. Ansökan om frigörande ska göras på snabbast möjliga sätt och med användning av ett för ändamålet framtaget standardformulär (artikel 27).

Som nämnts i föregående avsnitt föreskriver kvarstadsförordningen i fråga om frigörande av eventuellt överskjutande belopp, att så ska ske genom att den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten förelägger berörd bank att frigöra det överskjutande beloppet (se artikel 27.2 andra stycket). En tillämpning av bestämmelsen synes förutsätta att banken alltjämt har bankmedlen i sin besittning. Så är naturligtvis fallet om banken har skyddat det belopp som anges i beslutet om kvarstad genom att spärra beloppet på bankkontot. Om banken i samband med genomförandet har valt att i stället utnyttja den i föregående avsnitt föreslagna möjligheten

att överföra beloppet till Kronofogdemyndigheten, saknar dock banken faktisk möjlighet att frigöra eventuellt överskjutande belopp. I en sådan situation är därför inte ett föreläggande om frigörande ändamålsenligt. Det framstår emellertid som naturligt att i en sådan situation betrakta fordringsägarens ansökan om frigörande av överskjutande belopp som en ansökan om återkallelse (helt eller delvis) av verkställigheten. Kronofogdemyndigheten ska då häva verkställigheten avseende det överskjutande beloppet. Mot denna bakgrund bedömer vi att det inte behövs någon kompletterande nationell bestämmelse för att säkerställa att frigörande kan ske på sätt som kvarstadsförordningen förutsätter.

5.6.6 Kostnader och avgifter

Vår bedömning: Kronofogdemyndigheten har redan enligt gällande regler möjlighet att ta ut en avgift vid verkställighet enligt kvarstadsförordningen.

Det saknas förutsättningar att ge banker möjlighet att av fordringsägaren eller gäldenären begära ersättning för att täcka eventuella kostnader förenade med genomförandet av ett kvarstadsbeslut.

Som berörts i avsnitt 5.5.4 ovan hindrar kvarstadsförordningen inte att medlemsstaterna inför olika typer av myndighetsavgifter. Förordningen utesluter inte heller möjligheten att ta ut verkställighetsavgifter i förskott (se ingresspunkt 27). Avgifterna får dock, i förekommande fall, inte överstiga de avgifter som tas ut i samband med likvärdiga nationella beslut.

Möjligheten att ta ut ersättning för statens kostnader för förfarandet hos Kronofogdemyndigheten i verkställighetsärenden följer av 17 kap. 1 § UB. Avgifterna regleras i förordningen om avgifter vid Kronofogdemyndigheten. Av förordningen framgår bl.a. att det i verkställighetsmål tas ut ersättning för förrättningskostnaderna i form av grundavgift, förberedelseavgift, försäljningsavgift och särskild avgift (2 §). Det saknas enligt vår mening anledning att hantera kostnaderna för verkställigheten i nu aktuellt avseende på något annat sätt. Utgångspunkten bör alltså vara att grundavgift ska kunna tas ut även i mål om verkställighet enligt kvarstadsförordningen.

Att verkställigheten av ett europeiskt kvarstadsbeslut i vissa fall kommer att utgöra en automatisk följd av att en ansökan om europeisk kvarstad har bifallits, innebär att en sådan avgift inte kan knytas till en ansökan om verkställighet. Detta utgör dock i sig inte hinder mot att ta ut en grundavgift för verkställighetsförfarandet.

Vidare bör beaktas att det i kvarstadsförordningen uttalade skyndsamtetskravet medför att det inte framstår som möjligt att uppställa krav på förskottsbetalning av grundavgiften eller annars villkora Kronofogdemyndighetens handläggning av att grundavgiften faktiskt betalas. Vi bedömer att inte heller dessa förhållanden motiverar ett avsteg från avgiftsskyldigheten. Förhållandet bör dock beaktas vid utformningen av avgiftsskyldigheten. Så kan lämpligen ske i förordningen om avgifter vid Kronofogdemyndigheten.

Banks rätt att begära ersättning för kostnader förenade med genomförandet av ett kvarstadsbeslut är enligt kvarstadsförordningen villkorad av att banken enligt den nationella rätten i verkställighetsmedlemsstaten har rätt till sådan ersättning vid genomförande av likvärdiga nationella beslut (artikel 43.1). Någon rätt till sådan ersättning finns inte vid verkställighet av nationella kvarstadsbeslut. Då det inte framstår som lämpligt att i detta läge införa en sådan rätt, saknas redan av den anledningen skäl att närmare behandla frågan om bankavgifter i nu aktuellt hänseende.

5.7 Delgivning

5.7.1 Inledning

Eftersom gäldenären inte ska underrättas om en kvarstadsansökan eller höras innan ett beslut om europeisk kvarstad meddelas (se avsnitt 3.3.5) är gäldenärens möjligheter att på förhand motsätta sig ett sådant beslut i praktiken obefintliga. I stället erbjuder kvarstadsförordningen gäldenären möjlighet att genom att ansöka om rättsmedel rikta invändningar mot ett beslut om kvarstad eller verkställigheten av ett sådant beslut omedelbart efter genomförandet. Kvarstadsbeslutet ska enligt artikel 19.3 f innehålla information om de rättsmedel som gäldenären har tillgång till (rättsmedelsförfarandet behandlas närmare i avsnitt 5.8). En förutsättning för att gäldenären ska kunna utnyttja de rättsmedel som förordningen erbjuder är naturligtvis att han eller hon snabbt får del av de handlingar som

legat till grund för beslutet. För att säkerställa att så sker innehåller förordningen bestämmelser som föreskriver bl.a. vilka handlingar som ska delges, vem som ska ansvara för att delgivning sker och inom vilka tidsfrister delgivning ska inledas.

För att delgivningsreglerna ska kunna tillämpas fullt ut förutsätts att respektive medlemsstat utser en behörig myndighet som ska ansvara för delgivning när kvarstadsbeslut meddelats i en annan medlemsstat. Även i andra avseenden motiverar förordningens regler om delgivning överväganden i fråga om behovet och utformningen av kompletterande nationella regler. Dessa överväganden redovisas nedan.

5.7.2 Delgivningsförfarandet

I ett svensk perspektiv aktualiseras olika delar av förordningens delgivningsbestämmelser när

1. en svensk domstol meddelar ett kvarstadsbeslut mot en gäldenär med hemvist i Sverige,
2. en svensk domstol meddelar ett kvarstadsbeslut mot en gäldenär med hemvist i en annan medlemsstat,
3. en domstol i en annan medlemsstat meddelar ett kvarstadsbeslut mot en gäldenär med hemvist i Sverige, och när
4. en svensk domstol meddelar ett kvarstadsbeslut mot en gäldenär med hemvist i en tredjestat.

Delgivning med en gäldenär med hemvist i Sverige när ett kvarstadsbeslut meddelats av en svensk domstol

Vid delgivning med en gäldenär med hemvist i ursprungsmedlemsstaten ligger ansvaret för delgivningen på den domstol som meddelat beslutet, eller fordringsägaren, beroende på vem som enligt nationell rätt är ansvarig för att inleda delgivningen (artikel 28.2).

Enligt svensk rätt har den domstol eller myndighet som handlägger ärendet ansvaret för att ombesörja delgivning, se 7 § delgivningslagen (2010:1932). Endast om part eller någon som har liknande ställning begär att själv få ansvara för att delgivning sker, får

domstolen eller myndigheten särskilt besluta om detta, förutsatt att det inte är olämpligt (8 § delgivningslagen). Detta innebär följaktligen att den svenska domstol som meddelar ett beslut om europeisk kvarstad ska delge gäldenären de handlingar som förordningen föreskriver.

Delgivning med en gäldenär med hemvist i en annan medlemsstat än Sverige när ett kvarstadsbeslut meddelats av en svensk domstol

Om gäldenären har hemvist i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten ska den som är ansvarig för att inleda delgivning i ursprungsmedlemsstaten översända delgivningshandlingarna till den utsedda behöriga myndigheten i den medlemsstat där gäldenären har hemvist (artikel 28.3 första stycket). I enlighet med vad som konstaterats ovan ska alltså i denna situation den svenska domstol som meddelat beslutet översända relevanta handlingar till den utsedda behöriga myndigheten i den stat där gäldenären har hemvist. Översändandet ska ske före utgången av den tredje arbetsdagen efter att domstolen har mottagit förklaringen om att bankmedlen belagts med kvarstad. Om den medlemsstat där gäldenären har hemvist också är den enda verkställighetsmedlemsstaten, dvs. verkställighet har inte skett i någon annan medlemsstat, ska dock handlingarna i stället översändas samtidigt som domstolen översänder beslutet om kvarstad till den behöriga verkställande myndigheten för verkställighet (artikel 28.3 andra stycket).

Delgivning med en gäldenär med hemvist i Sverige när ett kvarstadsbeslut meddelats av domstol i en annan medlemsstat

I enlighet med vad som anförts ovan kommer i detta fall den domstol som meddelat beslutet, eller fordringsägaren, att skicka delgivningshandlingarna till den myndighet i Sverige som utsetts att vara behörig att ta emot dessa handlingar. När handlingarna har mottagits ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål vidta nödvändiga åtgärder för att delge gäldenären dessa i enlighet med svensk rätt.

Om Sverige är den enda verkställighetsmedlemsstaten ska delgivningen inledas före utgången av den tredje arbetsdagen efter den

dag då den behöriga myndigheten för delgivning mottagit, eller utfärdat, förklaringen om att bankmedlen har belags med kvarstad. Som redogjorts för i avsnitt 5.6.2 ankommer det i Sverige på Kronofogdemyndigheten att utfärda förklaringen.

Delgivning med en gäldenär med hemvist i en tredjestat när ett kvarstadsbeslut meddelats av en svensk domstol

Om gäldenären har hemvist i en tredjestat ska delgivning ske i enlighet med bestämmelserna om internationell delgivning i ursprungsmedlemsstaten (artikel 28.4). Det innebär att svenska bestämmelser om internationell delgivning ska tillämpas. Ett stort antal ärenden faller inom ramen för Konventionen om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, Haag den 15 november 1965 (Haagkonventionen). Sådana ärenden ska av den sökande domstolen skickas direkt till centralmyndigheten i den andra staten med en begäran om delgivning.

5.7.3 Ansvaret för delgivning

Vårt förslag: Kronofogdemyndigheten ska ansvara för delgivning med en gäldenär med hemvist i Sverige när ett kvarstadsbeslut meddelats av domstol i en annan medlemsstat.

För att kvarstadsförordningen ska kunna tillämpas i den i föregående avsnitt nämnda tredje situationen måste en myndighet utses till behörig att ta emot och delge handlingar på sätt som föreskrivs i förordningen. Frågan är alltså vilken svensk myndighet som bör få denna uppgift.

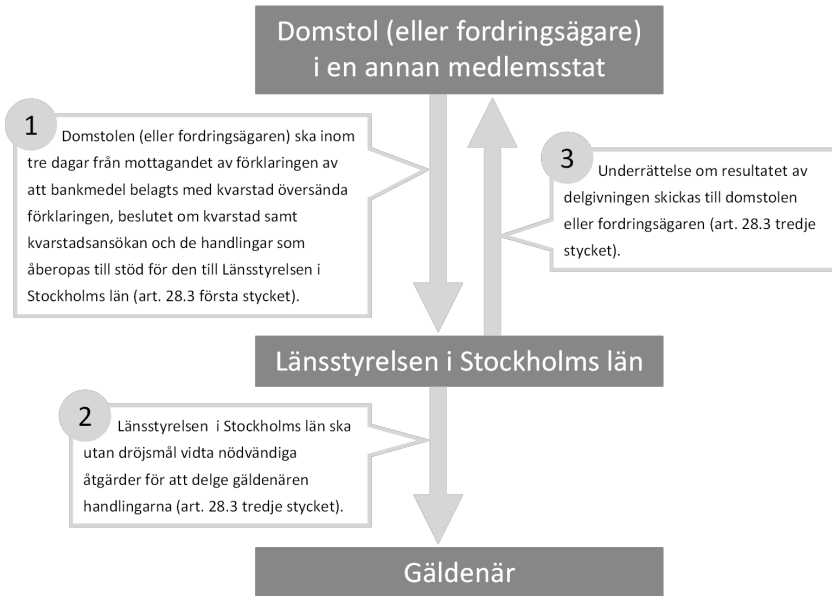
Utifrån den uttalade utgångspunkten att våra förslag ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen framstår det som naturligt att ta avstamp i det system som gäller i liknande situationer, nämligen när svenska myndigheter i andra fall lämnar bistånd med internationell delgivning.

Inom ramen för det civilrättsliga samarbetet är det främst tre internationella överenskommelser som tillämpas. Den första är den i föregående avsnitt nämnda Haagkonventionen. Den andra är EU:s

delgivningsförordning som tillämpas mellan EU:s medlemsstater. Förordningen är direkt tillämplig i Sverige och i relation till de EU-stater som också är medlemmar i Haagkonventionen har EU:s delgivningsförordning företräde. Slutligen, mellan de nordiska länderna gäller 1974 års nordiska överenskommelse om inbördes rättshjälp genom delgivning och bevisupptagning (det nordiska avtalet om rättslig hjälp). Denna överenskommelse omfattar både civil- och brottmål. Utanför det civil- och straffrättsliga samarbetet är det internationella delgivningssamarbetet i huvudsak begränsat till skatte- och indrivningsfrågor.

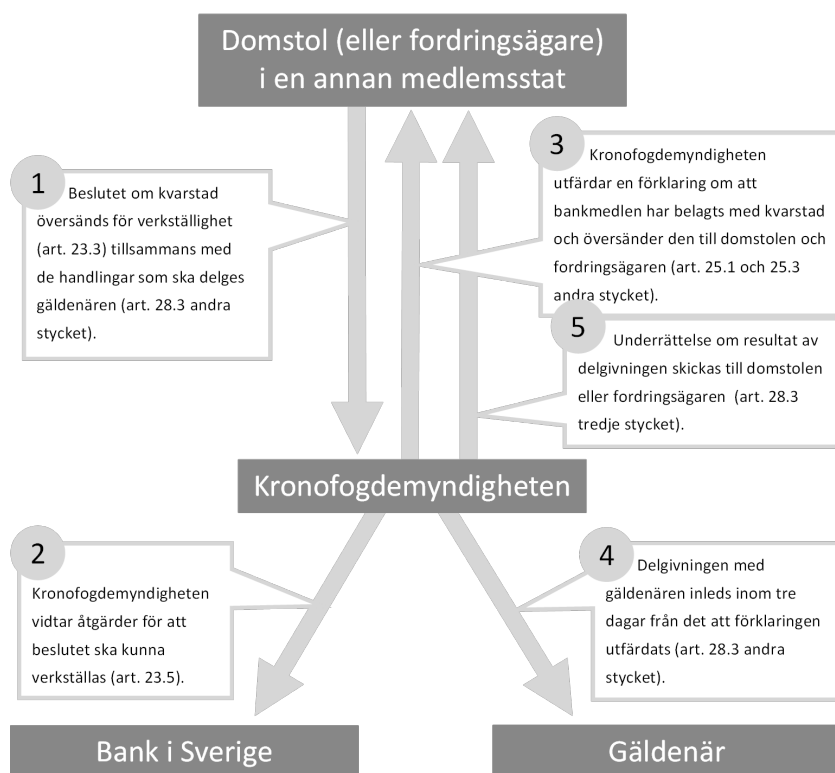
De ärenden om internationell delgivning som tidigare hanterades inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet) flyttades den 1 januari 2014 över till Länsstyrelsen i Stockholms län. Sistnämnda myndighet är alltså centralmyndighet för internationell delgivning samt mottagande organ för vissa internationella delgivningsärenden. Centralmyndigheten hjälper på utländsk begäran till med delgivning i Sverige samt i utlandet på svensk begäran. Delgivning kan ske både i civila mål och brottmål och såväl inom som utom ramen för avtal och konventioner, se förordningen (2013:982) om bistånd med delgivning utomlands och i Sverige. Som skäl för överflyttningen av ansvaret vid internationell delgivning framhöll regeringen bl.a. möjligheten att upprätthålla kompetens och kontinuitet i det internationella delgivningssamarbetet. Regeringen konstaterade vidare att länsstyrelsen redan hade hand om ett stort antal ärenden om delgivning, såväl nationella ärenden som ärenden på begäran av utländska domstolar och myndigheter och att hanteringen fungerade väl (se prop. 2012/13:182 s. 25).

Mot bakgrund av det ovan anförda kan konstateras att Länsstyrelsen i Stockholms län har såväl nödvändig kompetens som erfarenhet av att lämna bistånd vid internationell delgivning. Länsstyrelsen i Stockholms län framstår därför som väl skickad att ansvara för delgivning enligt kvarstadsförordningen. Det ansvar som den behöriga myndigheten har i detta avseende är också väl förenlig med myndighetens roll som centralmyndighet för internationell delgivning samt mottagande organ för vissa internationella delgivningsärenden. Att lägga delgivningsansvaret på Länsstyrelsen i Stockholms län framstår därför som i och för sig lämpligt. En sådan ordning kan illustreras enligt följande.

Som redogjorts för ovan kan tänkas att ett kvarstadsförfarande har en koppling till Sverige inte endast därför att gälldenären har hemvist här, utan också för att det finns bankmedel i Sverige. I en sådan situation kommer Kronofogdemyndigheten som behörig verkställande myndighet att vara involverad i det verkställighetsförfarande som föregår delgivningsförfarandet. I enlighet med vad som konstaterats i avsnitt 5.6.2 har Kronofogdemyndigheten till uppgift att utfärda förklaringen enligt artikel 25 om att bankmedlen har belagts med kvarstad. Om Sverige är den enda verkställighetsmedlemsstaten utlöser utfärdandet av förklaringen den föreskrivna fristen för att inleda delgivningen (se artikel 28.3 andra stycket). Om Länsstyrelsen i Stockholms län även i ett sådant fall ska ansvara för delgivning innebär det att förklaringen måste skickas från Kronofogdemyndigheten till Länsstyrelsen i Stockholms län innan delgivningen kan inledas. En sådan lösning skulle kräva en till förordningen kompletterande bestämmelse som reglerar den informationsöverföringen. Att skapa en sådan reglering är möjligt. Med hänsyn till de snäva tidsramar inom vilken delgivning måste inledas, kan dock ifrågasättas om de förmodade tidsförluster en sådan ordning skulle medföra ligger i linje med delgivningens syfte – att ge gälldenären

möjlighet att invända mot ett beslut om kvarstad eller verkställighet av ett sådant beslut omedelbart efter genomförandet. Om fristen för delgivning utlöses i samband med verkställighet i Sverige framstår det som mer effektivt att den verkställande myndigheten också får till uppgift att sköta den efterföljande delgivningen. En gäldenär som upptäcker att hans eller hennes bankmedel har belagts med kvarstad torde i många fall vara benägen att kontakta Kronofogdemyndigheten, som i en sådan situation skulle kunna delge gäldenären de aktuella handlingarna. En sådan lösning kan illustreras enligt följande.

Frågan är då om en uppdelning av delgivningsansvaret bör göras mellan Länsstyrelsen i Stockholms län och Kronofogdemyndigheten, dvs. att Kronofogdemyndigheten ska ansvara för delgivning när Sverige är den enda verkställighetsmedlemsstaten och att Länsstyrelsen i Stockholms län ska hantera delgivning i övriga fall. En

sådan ordning skulle emellertid förutsätta att Sverige utser två behöriga myndigheter – en med ansvar för verkställighet och vissa fall av delgivning och en annan med ansvar för andra fall av delgivning. Även om det inte finns några formella hinder mot att utse mer än en behörig myndighet enligt kvarstadsförordningen, kan argumenteras för att ett splittrat myndighetsansvar riskerar att göra det europeiska kvarstadsförfarandet mindre överskådligt, inte minst för utländska domstolar och fordringsägare. Utifrån de samtal som under utredningens arbete förts med representanter från Kronofogdemyndigheten har vidare påtalats att en uppdelning av behörigheten i fråga om delgivning riskerar att på handläggarnivå skapa en osäkerhet beträffande ansvarsfördelningen. Mot denna bakgrund framstår en uppdelning av delgivningsansvaret på ovan redovisat sätt som en mindre lämplig lösning.

Ett tredje alternativ är att lägga hela delgivningsansvaret på Kronofogdemyndigheten. En sådan ordning skulle innebära att det i Sverige kommer att finnas endast en behörig myndighet. Det europeiska kvarstadsförfarandet skulle på så vis bli mer sammanhållet och överskådligt. Till detta kommer att Kronofogdemyndigheten, i enlighet med vad som framgår av avsnitt 5.5.2, föreslås vara informationsmyndighet. Genom att samla kunskapen och erfarenheten av det europeiska kvarstadsförfarandet hos en myndighet torde vissa effektivitetsvinster kunna uppnås.

En annan fråga är om det med hänsyn till Kronofogdemyndighetens övriga verksamhet är lämpligt att lägga delgivningsansvaret hos myndigheten. I sammanhanget kan konstateras att delgivning av detta slag redan i dag är vanligt förekommande hos Kronofogdemyndigheten. Vid delgivning av nationella kvarstadsbeslut uppställs i och för sig inte någon delgivningsfrist och myndigheten har i dessa fall inte heller till uppgift att delge domstolens beslut. Mot den bakgrunden skulle kunna argumenteras för att en lösning innebärande att Kronofogdemyndigheten utses till behörig myndighet för delgivning skulle passa mindre väl in i redan existerande system i den svenska rättsordningen. Å andra sidan ingår delgivning som ett moment i verkställighetsprocessen enligt UB. Kronofogdemyndigheten ombesörjer också delgivning inom ramen för den summariska processen, se 25 och 29 §§ lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning. Därtill kommer att myndigheten är behörig myndighet för internationell delgivning i indrivningsfrågor. Del-

givning inom EU i indrivningsfrågor sker med stöd av indrivningsdirektivet⁵ och genomförandeförordningen⁶. Vid indrivning av fordringar som rör social trygghet tillämpas i fråga om delgivning socialförsäkringsförordningen⁷ och socialtillämpningsförordningen⁸. Vid delgivning i Sverige på utländsk begäran delger Kronofogdemyndigheten de aktuella handlingarna och återredovisar resultatet till sökande stat.

Utifrån vad som anförts ovan framstår Kronofogdemyndigheten som väl lämpad att ombesörja delgivning enligt kvarstadsförordningen. Under de samtal som under utredningsarbetet förts med Kronofogdemyndigheten har inte heller några invändningar av praktisk karaktär riktats mot en sådan lösning. Vi föreslår därför att Kronofogdemyndigheten ska ansvara för de delgivningsuppgifter som den behöriga myndigheten har enligt kvarstadsförordningen. Detta bör tydliggöras genom att Kronofogdemyndigheten, på det sätt som föreslagits ovan, i lag utses till behörig myndighet enligt kvarstadsförordningen.

Hur delgivningen ska ske regleras inte i kvarstadsförordningen utan i det avseendet hänvisar förordningen till respektive medlemsstats nationella rätt. Svenska regler om delgivning finns i delgivningslagen (2010:1932). I 1 § anges att lagen gäller när delgivning ska ske i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet eller när delgivning i annat fall ska ske enligt lag eller annan författning. Vidare anges att om det i lag eller annan författning finns bestämmelser som avviker från lagen, gäller de bestämmelserna.

Bestämmelser om delgivning finns även i EU:s delgivningsförordning. I artikel 1.1 i förordningen anges att förordningen ska

⁵ Rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar skatter och andra åtgärder.

⁶ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1189/2011 av den 18 november 2011 om närmare föreskrifter för genomförandet av vissa bestämmelser i rådets direktiv 2010/24/EU om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 988/2009 av den 16 september 2009 om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och om fastställande av innehållet i bilagorna.

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (socialtillämpningsförordningen).

tillämpas i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur då en rättegångshandling eller en annan handling ska sändas från en medlemsstat till en annan för delgivning. Delgivning enligt delgivningsförordningen kan komma i fråga t.ex. när en person som har hemvist i en annan medlemsstat, men har egendom i Sverige, söks för verkställighet i Sverige. Hur delgivningen ska ske i det enskilda fallet får alltså avgöras i enlighet med bestämmelserna i delgivningslagen eller, om den är tillämplig, EU:s delgivningsförordning.

Kvarstadsförordningen påverkar inte tillämpningen av EU:s delgivningsförordning annat än i vissa särskilt angivna avseenden (se artikel 48 a i kvarstadsförordningen).

5.7.4 Översättningar

Vår bedömning: Om det är möjligt ska en auktoriserad översättare anlitas för att utföra översättningar enligt kvarstadsförordningen. I annat fall ska en annan lämplig person anlitas.

Kvarstadsförordningens krav på behörig översättare

Som inledningsvis framhållits syftar kvarstadsförordningens bestämmelser om delgivning i huvudsak till att gäldenären ska ges möjlighet att genom användandet av rättsmedel rikta invändningar mot ett kvarstadsbeslut eller verkställigheten av ett sådant beslut. En grundläggande förutsättning är naturligtvis att gäldenären kan tillgodogöra sig innehållet i de handlingar som delges honom eller henne. För att säkerställa detta föreskriver kvarstadsförordningen att om de handlingar som ska delges gäldenären inte är skrivna på det officiella språket, eller ett av de officiella språken, i den medlemsstat eller på den plats i medlemsstaten där gäldenären har hemvist, eller på ett annat språk som denne förstår, ska handlingarna åtföljas av en translitterering eller översättning till ett av dessa språk (artikel 49.1). Det ovillkorliga kravet på översättning gäller endast ansökan om kvarstad och beslutet om kvarstad. De handlingar som gäldenären har gett in till stöd för ansökan, vilka i och för sig ska delges gäldenären, behöver översättas endast om domstolen bedömer att det är nödvändigt för att gäldenären ska kunna ta tillvara sin rätt.

I enlighet med vad som föreslagits i avsnitt 5.4.4 ska handlingar som lämnas in till svensk domstol eller behörig myndighet vara avfattade på eller översatta till svenska språket. För svenskt vidkommande aktualiseras därför kravet på översättningar när en svensk domstol meddelat ett kvarstadsbeslut mot en gäldenär med hemvist i en annan medlemsstat. Förordningen föreskriver att översättningar ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna (artikel 49.3).

Något om auktorisation av översättare

I Sverige kan översättare delas in i två kategorier – översättare som är auktoriserade (s.k. auktoriserade translatorer) och personer som utför översättningsuppgifter utan att vara auktoriserade.

Frågor om auktorisation prövas av Kammarkollegiet och regleras i förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare. En auktoriserad translator är en översättare som har fått auktorisation efter fullgörande av Kammarkollegiets kunskapsprov. För att kunna bli auktoriserad ska översättaren uppfylla motsvarande villkor som gäller för en auktoriserad tolk. En auktorisation gäller från svenska till ett annat språk eller till svenska från ett annat språk. På samma sätt som för de auktoriserade tolkarna är det Kammarkollegiet som utövar tillsyn över de auktoriserade translatorernas verksamhet. Translatorsauktionering gäller i fem år och kan därefter förnyas. Bestämmelser om vilka regler en auktoriserad translator har att följa finns i förordningen om auktorisation av tolkar och översättare och i Kammarkollegiets translatorsföreskrifter (KAMFS 1994:2). Auktoriserade translatorer ska följa god translatorssed, som har stora likheter med god tolksed. Auktorisationen kan under vissa förutsättningar upphävas, t.ex. om translatorn agerar oredligt. I likhet med de auktoriserade tolkarna förs register över alla auktoriserade translatorer. Via Kammarkollegiets hemsida går det att söka i detta register. Till kategorin inte auktoriserade översättare räknas samtliga personer som utför översättningar men som inte har Kammarkollegiets auktorisation. Dessa kan ha genomgått översättarutbildning, men de kan också i princip helt sakna sådan utbildning.

Bristen på tillgång till kvalificerade tolkar

I Domstolsverkets rapport *Kvaliteten på tolkning i domstolar, m.m.* (Domstolsverkets rapportserie 2010:4) gjordes en kartläggning av användningen av tolkar och översättare i domstolarna och i vilken utsträckning dessa uppfattades vara kvalificerade. Av rapporten framgår att en stor andel av domstolarna är av den uppfattningen att såväl den tolkning som tillhandahålls av rättstolkar som andra auktoriserade tolkar respektive den översättning som tillhandahålls av auktoriserade translatorer håller en hög kvalitet. När det gäller tolkar och översättare som inte är auktoriserade bedöms tolkningen respektive översättningen hålla en lägre kvalitet. Enligt rapporten har dock många domstolar problem med att anlita kvalificerade tolkar eller att anlita någon tolk över huvud taget. Den bilden bekräftas av Statskontorets utredning *En tolkningsfråga. Om auktorisation och åtgärder för fler och bättre tolkar* (2012:2).

I Domstolsverkets rapport konstateras att det finns flera orsaker till problemen med att anlita kvalificerade tolkar. En orsak är att det inte finns tillräckligt många auktoriserade tolkar och translatorer eller att sådana inte finns att tillgå på grund av att anvisade förmedlingar inte har avtal med dem. En annan orsak är att många domstolar inte frågar efter tolkar och översättare som är auktoriserade.

I Statskontorets utredning konstateras också att tillgången på tolkar varierar beroende på var i landet tolkkompetensen efterfrågas och vilket språk det är fråga om.

RB:s krav på tolkar och översättare

Bristen på kvalificerade tolkar har berörts av regeringen i bl.a. propositionen *Tolkning och översättning i brottmål* (prop. 2012/13:132). I det lagstiftningsärendet uttalade regeringen att den avsåg att i ett annat sammanhang återkomma till frågan hur tillgången på kvalificerade tolkar och översättare kan öka. Vad som i det lagstiftningsärendet bedömdes vara möjligt att åstadkomma var framför allt att skapa en reglering som ger en anvisning om att så kvalificerade tolkar respektive översättare som möjligt ska anlitas. Sedan den 1 oktober 2013 föreskrivs därför i fråga om översättare att rätten, om det är möjligt, ska anlita en översättare som är auktoriserad. I annat fall

ska en annan lämplig person anlitas för att utföra översättningen (33 kap. 9 § femte stycket RB).

Vilka krav bör ställas på personer som översätter handlingar enligt kvarstadsförordningen?

Som redogjorts för inledningsvis uppställer kvarstadsförordningen krav på att den som utför översättningar enligt kvarstadsförordningen ska vara behörig. I sammanhanget kan nämnas att den europeiska småmålsförordningen innehåller en bestämmelse som är identisk med den i artikel 49.3 i kvarstadsförordningen (se artikel 21.2 b i den europeiska småmålsförordningen). I samband med införandet av vissa kompletterande bestämmelser till den europeiska småmålsförordningen infördes i 5 a § i förordningen (2005:712) med föreskrifter om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden en bestämmelse som föreskriver att en auktoriserad translator är behörig att göra översättningar enligt artikel 21.2 i den europeiska småmålsförordningen. I det föregående lagstiftningsärendet konstaterade regeringen endast att i Sverige får översättare av främmande språk auktoriseras av Kammarkollegiet med stöd av förordningen om auktorisation av tolkar och översättare samt att det av 2 § i den förordningen framgår att en sådan auktoriserad översättare kallas för auktoriserad translator (se prop. 2007/08:165 s. 25). Auktoriserade translatorer är även behöriga att bestyrka översättningar enligt artikel 55.2 i Bryssel I-förordningen, artikel 55.2 i 2007 års Luganokonvention, artikel 48.2 i Brysselkonventionen, artikel 48.2 i 1988 års Luganokonvention och artikel 20.2 i förordningen om den europeiska exekutionstiteln (se 8–9 §§ i förordningen [2014:1517] om erkännande och verkställighet av vissa avgöranden på privaträttens område).

Det är naturligtvis från rättssäkerhetssynpunkt angeläget att den översättning som tillhandahålls inom rättsväsendet håller hög kvalitet. Syftet med den statliga auktorisationen är bl.a. att bidra till ökad rättsäkerhet genom att tillgodose samhällets behov av kompetenta tolkar och översättare. Detta talar för att auktoriserade översättare bör anlitas för översättningar enligt kvarstadsförordningen. Som redogjorts för ovan har också en sådan lösning valts i flera liknande sammanhang. Samtidigt kan konstateras att det i RB inte finns något ovillkorligt krav på att de tolkar eller översättare som anlitas

av rätten ska vara auktoriserade. Vi bedömer att det saknas tillräckliga skäl för att i nu aktuellt sammanhang uppställa ett sådant krav, i synnerhet då eventuella svårigheter att anlita auktoriserade tolkar skulle riskera att fördröja förfarandet. Följaktligen bör såväl auktoriserade translatorer som andra, av rätten bedömda som lämpliga, personer vara behöriga att göra översättningar enligt kvarstadsförordningen. Detta framgår redan av RB som, i enlighet med vad som föreslagits i avsnitt 5.4.2, fyller ut kvarstadsförordningens processuella bestämmelser. Någon kompletterande författningsbestämmelse är därför inte nödvändig.

5.7.5 Kostnader och avgifter

Vår bedömning: Staten bör ansvara för översättnings- och delgivningskostnader som uppkommer i det europeiska kvarstadsförfarandet.

Frågan om vem som ska bära kostnaderna för domstolens översättningar regleras inte kvarstadsförordningen utan har överlåtits åt medlemsstaternas nationella rätt (se ingresspunkt 33).

Skyldigheten för svenska domstolar att i vissa fall översätta handlingar regleras i 33 kap. 9 § RB. Av paragrafens tredje stycke framgår att den som biträtt rätten med översättning har rätt till skäligen ersättning, som betalas av staten. Kostnaden är av det slaget att en part inte kan bli återbetalningsskyldig. Det saknas tillräckliga skäl att avvika från denna ordning när det gäller översättningar enligt kvarstadsförordningen.

En fråga som inte berörs i kvarstadsförordningen är den om ansvaret för delgivningskostnaderna i sig. Frågan aktualiseras dels när Kronofogdemyndigheten ska delge en svensk gäldenär handlingar enligt artikel 28.3, dels när en svensk domstol ansvarar för sådan delgivning enligt artikel 28.2.

Enligt svensk rätt ska staten svara för kostnaden för delgivning när en myndighet eller domstol sköter delgivning, se 2 § delgivningsförordningen (2011:154). Även vid internationell delgivning är utgångspunkten att det land där delgivning ska ske står för normala delgivningskostnader. I flera avtal föreskrivs dock att det landet får begära ersättning för kostnader för bl.a. anlitande av stämningss-

man. Enligt Haagkonventionen får det land som bistår med delgivning endast begära ersättning för kostnad för stämningsman eller för användande av en särskild form av delgivning (artikel 12). En motsvarande bestämmelse finns i EU:s delgivningsförordning (artikel 11), där det även föreskrivs att kostnaderna för att anlita en stämningsman ska motsvara en enhetlig och på förhand fastställd avgift som är proportionerlig och icke-diskriminerande. Medlemsländerna ska underrätta kommissionen om förekommande avgifter. Ett tiotal medlemsstater, dock inte Sverige, har förklarat att de tar ut en avgift för anlitan av stämningsman eller särskild delgivningsmetod.

Av det anförda följer alltså att staten enligt gällande regler svarar för kostnader som uppkommer hos svenska domstolar och andra myndigheter med anledning av delgivningsåtgärder. Liksom i fråga om kostnader för översättningar anser vi att det saknas tillräckliga skäl att avvika från denna ordning i nu aktuellt sammanhang.

5.8 Rättsmedel

5.8.1 Inledning

Begreppet rättsmedel avser medel att komma till sin rätt. Kvarstadsförordningen innehåller särskilda bestämmelser om rättsmedel som både gäldenären och fordringsägaren kan använda sig av för att rikta invändningar mot ett beslut om kvarstad och mot verkställigheten av ett sådant beslut. Beslutet eller verkställigheten kan angripas på vissa närmare angivna materiella och processuella grunder (se artikel 33.1 och 34.1–2).

Det kan redan inledningsvis anmärkas att begreppet rättsmedel har en något annan innebörd i detta sammanhang än i svensk rätt, där en distinktion görs mellan allmänna (ordinära) rättsmedel (överklagande och ansökan om återvinning) och särskilda (extraordinära) rättsmedel (resning, klagan över domvilla och återställande av försutten tid). I svensk rätt syftar begreppet närmast på de rättsliga medel som finns för att få ett avgörande underkastat en ny prövning.

I kvarstadsförordningen hänvisas sökanden till ett standardiserat förfarande för att uppnå det önskade resultatet (t.ex. ändring). Förfarandet innebär att ansökan ska göras på ett särskilt formulär. Motparten ska underrättas om en rättsmedelsansökan och parterna

ska som huvudregel få möjlighet att yttra sig över den. Beslutet i rättsmedelsfrågan, som är omedelbart verkställbart, ska meddelas inom en viss föreskriven tid och parterna ska underrättas om beslutet (se artikel 36).

Såväl gäldenärens tillgång till rättsmedel som förfarandet regleras i förordningen. En konsekvens av detta är att nationella bestämmelser om rättsmedel (t.ex. överklagandemöjligheter) inte är tillämpliga i det europeiska kvarstadsförfarandet. En gäldenär som vill rikta invändningar mot ett beslut om europeisk kvarstad, eller verkställigheten av ett sådant beslut, är följaktligen hänvisad till att använda sig av det standardiserade förfarande som kvarstadsförordningen tillhandahåller. Även fordringsägarens möjlighet att överklaga ett beslut om europeisk kvarstad, liksom förfarandet vid handläggningen av ett sådant överklagande, följer av förordningen (se artikel 21).

Frågan om vilken domstol eller, i förekommande fall, verkställande myndighet som ska vara behörig att pröva en ansökan om rättsmedel regleras inte i förordningen, utan respektive medlemsstat får avgöra vilken eller vilka domstolar som ska vara behöriga och om den behöriga verkställande myndigheten ska vara behörig i något fall.

5.8.2 Behörigheten att pröva en ansökan om rättsmedel mot ett kvarstadsbeslut

Vårt förslag: En ansökan om rättsmedel mot ett kvarstadsbeslut ska prövas av den domstol där förfarandet mot gäldenären för prövning av ärendet i sak pågår eller, om något sådant förfarande inte pågår, av den domstol som meddelat kvarstadsbeslutet.

Nationella kvarstadsbeslut kan hävas om säkerhet som tillgodoser ändamålet med åtgärden ställs, om det annars inte längre finns skäl för åtgärden eller om talan som väckts i saken återkallas eller förfaller (15 kap. 8 § första stycket RB). En fråga om hävande prövas av den domstol där rättegången är anhängig eller, om rättegång inte är anhängig, av den domstol som först har prövat frågan om kvarstad (andra stycket). Om rättegång är anhängig i hovrätt eller Högsta domstolen ska omprövningen alltså ske i överrätten. Om någon rättegång inte pågår bör dock hävningsfrågan prövas av vederböran-

de underdomstol, även om åtgärden har beviljats av en överinstans (se prop. 1980/81:84 s. 237 och 415). I rättsfallet NJA 1991 s. 670 förklarade Högsta domstolen att det av grunderna för 15 kap. 8 § andra stycket RB får anses följa att den domstol som anges i bestämmelsen också har att pröva frågan om en säkerhet, som redan ställts med anledning av ett kvarstadsbeslut, fortfarande behövs.

Mot bakgrund av den tidigare redovisade utgångspunkten – att de föreslagna lösningarna så långt som möjligt ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen – framstår det som naturligt att en ansökan om rättsmedel mot ett kvarstadsbeslut enligt artikel 33.1 prövas i samma ordning som en fråga om hävande av ett nationellt kvarstadsbeslut. Vi föreslår därför att en ansökan om rättsmedel mot ett beslut om europeisk kvarstad ska prövas av den domstol där förfarandet mot gäldenären för prövning av ärendet i sak pågår eller, om något sådant förfarande inte pågår, av den domstol som först meddelat kvarstadsbeslutet.

5.8.3 Behörigheten att pröva en ansökan om rättsmedel mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut

Vårt förslag: En ansökan om rättsmedel mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut ska prövas av Kronofogdemyndigheten. Om gäldenären som grund för ansökan om rättsmedel mot verkställigheten gör gällande att kvarstadsbeslutet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) ska dock ansökan i stället prövas av tingsrätt.

Behöriga tingsrätter enligt ovan ska vara de tingsrätter som prövar överklaganden i utsökningsärenden. Vilken tingsrätt som i det enskilda fallet är behörig ska bestämmas utifrån gäldenärens hemvist. Om gäldenären inte har hemvist i Sverige ska ansökan prövas av Nacka tingsrätt.

Invändningar mot verkställigheten bör som huvudregel prövas av Kronofogdemyndigheten

När det gäller en ansökan från gäldenären om rättsmedel mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut ska en sådan, beroende på vad som följer av nationell rätt, prövas av den behöriga domstolen eller den behöriga verkställande myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten (artikel 34.1). Detsamma gäller när gäldenären och fordringsägaren gemensamt ansöker om avbrytande av verkställigheten (artikel 35.3) och när fordringsägaren ansöker om ändring av verkställigheten för att anpassa denna till eventuella nationella regler som föreskriver att vissa belopp är undantagna från att beläggas med kvarstad (artikel 35.4)

Vi har föreslagit att beslut om europeisk kvarstad ska verkställas enligt UB:s bestämmelser på samma sätt som nationella kvarstadsbeslut. I Sverige är det Kronofogdemyndigheten som, inom ramen för verkställighetsförfarandet, prövar invändningar om hinder mot verkställighet enligt 3 kap. 21 § UB. Det framstår mot den bakgrunden som mest förenligt med det nuvarande systemet att rättsmedelsansökningar riktade mot verkställigheten prövas i samma ordning. Skäl saknas att behandla sådana rättsmedelsansökningar som görs gemensamt av fordringsägaren och gäldenären (artikel 35.3) på annat sätt. Inte heller bedömer vi att det finns anledning att i detta sammanhang särbehandla sådana rättsmedelsansökningar som en borgenär riktar mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut (artikel 35.4). Sammanfattningsvis föreslår vi alltså att rättsmedelsansökningar riktade mot verkställigheten ska prövas av Kronofogdemyndigheten. Eftersom kvarstadsförordningen medger att prövningen i detta avseende kan ske av antingen behörig domstol i verkställighetsmedlemsstaten eller den behöriga verkställande myndigheten bör behörigheten klarläggas i en kompletterande lagbestämmelse.

Invändningar om *ordre public* bör prövas av tingsrätt

Om en gäldenär, som grund för en ansökan om rättsmedel mot verkställigheten, gör gällande att kvarstadsbeslutet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) kan prövningen inte göras av Kronofogdemyndigheten. Skälet är att förordningen föreskriver att prövningen i ett sådant fall ovillkorligen ska göras av

domstol (artikel 34.2). Att betrakta Kronofogdemyndigheten som en domstol i detta avseende är inte förenligt med kvarstadsförordningen. Att vissa invändningar mot verkställigheten prövas av Kronofogdemyndigheten och andra av domstol leder ofrånkomligen till att rättsmedelsförfarandet blir mindre sammanhållet. Att låta domstol pröva samtliga invändningar beträffande verkställigheten förefaller dock överensstämma mindre väl med den nuvarande utsokningsordningen där frågor om verkställighet prövas av Kronofogdemyndigheten som första instans. Bristen på enhetlighet får därför accepteras.

Frågan är då vilken domstol eller vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva rättsmedelsansökningar enligt artikel 34.2, dvs. vid invändning om *ordre public*. Det framstår som naturligt att prövningen, med hänsyn till dess karaktär, görs av allmän domstol. Mot bakgrund av att tyngdpunkten i rättsskipningen bör följa instansordningens princip bör prövningen göras av tingsrätt som första instans. Vid bedömningen av vilka anknytningskriterier som ska vara avgörande för den lokala behörigheten bedömer vi att det finns två huvudsakliga alternativ.

Ett första alternativ är att knyta behörigheten till den tingsrätt inom vars domkrets de bankmedel som är föremål för verkställighet finns. En sådan lösning skulle innebära att samtliga tingsrätter blir behöriga att pröva rättsmedelsansökningar enligt artikel 34.2. Regeringen har i flera sammanhang uttalat att specialdestinering av måltyper till viss domstol som huvudregel bör undvikas (se t.ex. prop. 2008/09:165 s. 105). Bakom denna utgångspunkt torde ligga en önskan om att alla domstolar inom de allmänna domstolsslagen ska kunna handlägga alla typer av mål.

Ett annat alternativ är att utse de domstolar som prövar överklaganden i utsokningsärenden att vara behöriga att pröva rättsmedelsansökningar i nu aktuella fall. Det skulle innebära att den lokala behörigheten fördelas mellan 24 tingsrätter utifrån var gäldenären har hemvist. Om gäldenären inte har hemvist i Sverige kommer ansökan i stället att prövas av Nacka tingsrätt som är reservforum (jfr 18 kap. 1 § UB och 17 kap. 1 § UF). Som en jämförelse kan noteras att Bryssel I-utredningen i september 2013 lämnade sitt betänkande *Verkställighet av utländska domar och beslut – en ny Bryssel I-förordning m.m.* (SOU 2013:63) i vilket föreslogs en motsvarande lösning i fråga om exekvaturförfarandet och ansökan om

vägran och erkännanden eller verkställighet enligt 2012 års Bryssel I-förordning. I betänkandet konstateras bl.a. att Kronofogdemyndigheten redan i dag handlägger frågor hänförliga till olika internationella instrument, t.ex. frågor om hinder vid uppskov med verkställighet enligt artikel 21 i underhållsförordningen och att 18 kap. 1 § UB tillämpas vid överklaganden av sådana beslut. Utredningen bedömde att en motsvarande ordning i fråga om prövningen av vägransgrunderna enligt Bryssel I-förordningen skulle, i förhållande till att lägga prövningen på samtliga tingsrätter, skapa ett bättre sammanhållet system för ärenden med internationell anknytning (se SOU 2013:63 s. 182).

Regeringen bedömde att utredningens förslag i detta avseende tillgodosåg intresset av ett så sammanhållet system som möjligt. Vidare framhölls att det är en fördel för parterna och handläggningen om överklaganden av Kronofogdemyndighetens beslut i fråga om hinder mot verkställighet enligt UB prövas av samma domstol som prövar vägransgrunder enligt Bryssel I-förordningen (se prop. 2013/14:219 s. 76). Behöriga domstolar att pröva en ansökan enligt 2012 års Bryssel I-förordning om att ett avgörande inte ska erkännas eller verkställas i Sverige, är alltså de domstolar som prövar överklaganden i utsokningsärenden och domstolarnas domsagor är desamma som för dessa domstolar.

Bryssel I-utredningen föreslog att en uttrycklig hänvisning till 18 kap. 1 § UB skulle göras i lagtexten. En invändning som i propositionen framfördes mot denna lösning var att kopplingen till ett överklagande i ett utsokningsärende kan vara oklar för rättstillämparna, eftersom en ansökan som rör vägran inte förutsätter att det pågår ett utsokningsmål hos Kronofogdemyndigheten. Regeringen valde därför en annan lagteknisk lösning innebärande att det i lag endast anges att en ansökan ska göras till den tingsrätt som regeringen föreskriver samt att det av förordning framgår vilka tingsrätter som är behöriga och hur den lokala behörigheten ska fördelas mellan domstolarna.

Den prövning som Bryssel I-förordningen aktualiserar skiljer sig från den prövning som ska göras enligt artikel 34.2 i kvarstadsförordningen. Det huvudsakliga skälet bakom den valda lösningen – intresset av ett sammanhållet system – gör sig dock gällande också i nu aktuellt sammanhang. Vi föreslår därför att behörighetsfrågan i nu aktuellt fall regleras på motsvarande sätt.

5.8.4 Domstolens handläggning

Vårt förslag: Om inte något annat följer av kvarstadsförordningens förfaranderegler ska tingsrättens handläggning av rättsmedelsansökningar ske enligt RB:s tvistemålsbestämmelser. Handläggningen av överklagade rättsmedelsbeslut från Kronofogdemyndigheten ska ske enligt ärendelagen.

Frågan om rättsmedel ska avgöras enligt ett fristående, formaliserat förfarande. Ansökan får göras när som helst (artikel 36.1). Det i kvarstadsförordningen föreskrivna rättsmedelsförfarandet skiljer sig på flera sätt från en sådan omprövning av nationella kvarstadsbeslut som kan komma till stånd med stöd av den ovan behandlade bestämmelsen i 15 kap. 8 § första stycket RB. Vi kan dock inte se några vägande skäl för att processuellt behandla omprövningen av kvarstadsbeslutet på annat sätt än prövningen av kvarstadsansökan som sådan. I linje med vad som föreslagits i avsnitt 5.4.2 föreslår vi därför att RB:s tvistemålsbestämmelser ska fylla ut kvarstadsförordningens processuella regelverk beträffande rättsmedelsförfarandet. En bestämmelse om detta bör tas in i lag. Eventuella frågor hänförliga till den praktiska hanteringen av rättsmedelsansökningar får avgöras i rättstillämpningen.

I enlighet med vad som föreslagits ovan ska sådana invändningar mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut som framförs inom ramen för rättsmedelsförfarandet som huvudregel prövas av Kronofogdemyndigheten som första instans och beslutet vara möjligt att överklaga till tingsrätt. Vid valet av processordning för tingsrättens prövning av ett överklagat beslut bör utgångspunkten vara att denna så långt som möjligt ska överensstämma med vad som gäller för likartade prövningar. I det sammanhanget kan anmärkas att ärendelagen som huvudregel tillämpas vid överklagande i utsökningsmål (se 18 kap. 1 § tredje stycket UB). Mot den bakgrunden – och med hänsyn till att RB inte är konstruerad för överklagande till tingsrätt – föreslår vi att ärendelagen ska tillämpas när tingsrätten prövar ett överklagat rättsmedelsbeslut från Kronofogdemyndigheten.

5.8.5 Överklagande

Vårt förslag: De domstolar som prövar överklaganden i utsökningsärenden ska vara behöriga att pröva överklaganden av Kronofogdemyndighetens beslut om rättsmedel.

Av kvarstadsförordningen framgår att båda parter ska få överklaga ett beslut angående rättsmedel. Överklagande ska göras till den domstol som den berörda medlemsstaten har anmält till kommissionen enligt artikel 50.1 m såsom den domstol till vilken ett sådant överklagande ska ges in. I enlighet med nämnda artikel ska respektive medlemsstat, i förekommande fall anmäla inom vilken tidsfrist ett sådant överklagande ska ges in och från vilken tidpunkt fristen börjar löpa.

Vi har föreslagit att RB ska tillämpas på förfarandet vid en ansökan om rättsmedel till tingsrätt, om inte förordningen föreskriver något annat. Det innebär att beslutet får överklagas till den domstol som meddelat beslutet inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades, eller – om det är fråga om ett beslut under rättegången som inte har meddelats vid sammanträde och det inte heller vid något sammanträde har tillkännagetts när beslutet kommer att meddelas – inom tre veckor från det att klaganden fick del av beslutet. För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningstillstånd (49 kap. 12 § RB).

I enlighet med vad som föreslagits ovan ska 18 kap. UB gälla vid överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i fråga rättsmedel. Det innebär att beslutet får överklagas till en tingsrätt som regeringen föreskriver med hänsyn till var svaranden har hemvist (se 18 kap. 1 § UB och 17 kap. 1 § UF) inom tre veckor från det att beslutet delgavs klaganden (18 kap. 7 § femte stycket UB). Den som vill överklaga tingsrättens beslut får göra det inom tre veckor från dagen för beslutet (38 § ärendelagen). För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningstillstånd (39 §).

5.8.6 Gälldenärens ställande av säkerhet

Förslag: En gälldenär ska i samband med en ansökan om frigörande av kvarstadsbelagda bankmedel, eller avbrytande av verkställigheten av ett kvarstadsbeslut, ha möjlighet att ställa samma slags säkerheter som fordringsägare kan ställa i samband med en ansökan om europeisk kvarstad.

Om gälldenären till domstol ställer en säkerhet i form av kontanta medel, ska dessa deponeras hos länsstyrelsen.

En ansökan om att få ställa säkerhet för att avbryta verkställigheten av ett kvarstadsbeslut i Sverige ska prövas av Kronofogdemyndigheten.

En ansökan om frigörande av bankmedel eller avbrytande av verkställigheten enligt ovan ska hanteras enligt samma förfaranderegler som en ansökan om rättsmedel.

Förutsättningar

Utöver de ovan behandlade möjligheterna för en gälldenär att ansöka om rättsmedel mot ett kvarstadsbeslut, eller mot verkställigheten av ett sådant beslut, erbjuder artikel 38 i kvarstadsförordningen en gälldenär möjlighet att ansöka om att de kvarstadsbelagda bankmedlen frigörs (punkten 1 a) eller att verkställigheten av ett kvarstadsbeslut avbryts i en medlemsstat (punkten 1 b).

Behörighet att frigöra de kvarstadsbelagda bankmedlen enligt artikel 38.1 a har den domstol som har meddelat kvarstadsbeslutet. Medlen ska frigöras om gälldenären ställer säkerhet (jfr *eng.* security) med det belopp som anges i beslutet om kvarstad eller en annan form av säkerhet (jfr *eng.* alternative assurance) som är godtagbar enligt nationell rätt i den medlemsstat där domstolen är belägen. Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med den skyldighet en domstol har enligt 15 kap. 8 § RB att omedelbart häva ett beslut om kvarstad om säkerhet som tillgodoser ändamålet med åtgärden ställs eller det annars inte längre finns skäl för åtgärden. Till skillnad från vad som är fallet vid nationella säkerhetsåtgärder innebär dock inte gälldenärens ställande av säkerhet att kvarstadsbeslutet hävs (se artikel 20 angående varaktigheten för beslut om europeisk kvarstad).

Behörighet att avbryta verkställigheten av ett kvarstadsbeslut enligt artikel 38.1 b har den behöriga domstolen eller – om det följer att nationell rätt – den behöriga verkställande myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten. Gälldenärens säkerhet ska motsvara det belopp som är belagt med kvarstad i den aktuella medlemsstaten. Gälldenären kan också ställa en annan form av garanti (jfr *eng. alternative assurance*) som är godtagbar enligt nationell rätt i den medlemsstat där domstolen eller myndigheten är belägen och som har ett värde som åtminstone motsvarar det kvarstadsbelagda beloppet i medlemsstaten.

Vilka säkerheter ska godtas?

I syfte att skapa en bättre överskådlighet för gälldenären – och underlätta den praktiska tillämpningen av bestämmelsen – anser vi att det i en kompletterande lagbestämmelse bör klargöras vilka typer av säkerheter som kan accepteras. I fråga om vilka slags säkerheter som bör godtas finner vi inte några vägande skäl för att avvika från vad som gäller när fordringsägaren ställer säkerhet (se 15 kap. 8 § RB och 2 kap. 25 § UB). Endast säkerheter som består av pant, borgen eller företagshypotek bör därför accepteras. Bankgaranti räknas i allmänhet som borgen. Beträffande postväxel som säkerhet finns underrättspraxis (jfr RH 1993:103).

I svensk rätt kan det framstå som något abstrakt att i nu aktuellt sammanhang skilja mellan säkerheter och andra former av garantier. I kvarstadsförordningen görs dock en sådan distinktion. I ingressen till kvarstadsförordningen (ingresspunkt 35) anges att gälldenären bör ha rätt att ansöka om att bankmedel som har belagts med kvarstad frigörs, om han eller hon ställer en lämplig säkerhet (jfr *eng. appropriate alternative security*). Vidare anges att en sådan alternativ säkerhet kan bestå av en säkerhetsdeposition eller en alternativ säkerhet (*eng. alternative assurance*), t.ex. en bankgaranti eller ett hypotek.

Kvarstadsförordningen kan tolkas som att en gälldenär alltid ska ha möjlighet att som ett alternativ till kvarstadsbelagda medel ställa en säkerhetsdeposition men att andra former av garantier som exemplifieras i ingressen förutsätter att de är godtagbara enligt nationell rätt i den medlemsstat där prövningen ska göras. Under

alla förhållanden riskerar en annan tolkning att hamna i strid med förordningens syfte eller andemening. Vid våra fortsatta överväganden i denna del utgår vi därför från att gäldenären ska ha en möjlighet att som ett alternativ till kvarstadsbelagda medel ställa en säkerhetsdeposition i form av kontanta medel. En annan sak är att det praktiska behovet av en sådan möjlighet framstår som mycket begränsat, eftersom det i praktiken blir fråga om att byta likvida kvarstadsbelagda medel mot andra likvida medel.

Hur ska i förekommande fall deponerade medel förvaras?

Domstolarnas hantering och förvaring av säkerheter kan medföra praktiska problem om säkerheten inte kan förvaras i domstolens kassaskåp, dvs. om något annat än t.ex. ett skriftligt pantbrev skulle ställas som säkerhet. Dessa praktiska problem bör emellertid inte överdrivas. I många fall torde det inte bli fråga om någon ”förvaring” av säkerheten i egentlig mening utan endast förvaring av dokumentation avseende säkerheten, t.ex. rörande det åtagande som en bank har gjort i en bankgaranti. Under alla förhållanden bedöms kvarstadsförordningen – i förhållande till säkerheter som hanteras i en nationell kvarstadsprocess – inte ge upphov till några särskilda problem i detta avseende.

En särskild fråga i detta sammanhang rör den ovan behandlade möjligheten för en gäldenär att i ett europeiskt kvarstadsförfarande deponera medel motsvarande det kvarstadsbelagda beloppet. Om en sådan deponering ska ske hos domstol aktualiseras en rad frågor rörande den praktiska hanteringen, vårdplikt och eventuell skyldighet att göra medlen räntebärande. Det bör därför övervägas om deponerade medel bör förvaras någon annanstans. Länsstyrelsen har både rutiner för, och i vissa fall en skyldighet, att göra nedsatta medel räntebärande, jfr 8 § lagen (1927:56) om nedsättning av pengar hos myndighet. Det förekommer också att länsstyrelsen enligt annan lagstiftning tar emot säkerheter beslutade av domstol, se t.ex. 21 kap. 5 § och 22 kap. 14 § miljöbalken (1998:808). Vi bedömer därmed att den mest rationella ordningen kan åstadkommas genom att en säkerhet i form av kontanta medel som en gäldenär ställer till domstol enligt artikel 38.1 a deponeras hos länsstyrelsen.

Ska prövningen av avbrytande av verkställigheten göras av behörig domstol eller behörig verkställande myndighet?

När det gäller en ansökan om frigörande av medel enligt artikel 38.1 a framgår av kvarstadsförordningen att prövningen ska göras av den domstol som meddelat kvarstadsbeslutet. För en ansökan som riktar sig mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut i en viss medlemsstat (artikel 38.1. b) erbjuder dock förordningen två möjliga alternativ. I denna del måste följaktligen övervägas om en sådan ansökan ska prövas av behörig domstol – och i så fall vilken eller vilka domstolar som ska vara behöriga – eller den behöriga verkställande myndigheten, dvs. Kronofogdemyndigheten.

En prövning av en säkerhet innebär en sådan bedömning som enligt svensk rätt typiskt sett ska göras av domstol. Detta sammanhänger med de befogenheter som domstol har i fråga om beslutande om säkerhetsåtgärder (jfr NJA 1993 s. 356). Om gäldenären är beredd att ställa säkerhet skulle detta kunna påverka bedömningen av risken för att det inte kommer att gå att verkställa fordringsägarens fordran mot gäldenären (se 15 kap. 1 § RB, jfr artikel 7.1 i kvarstadsförordningen). Kronofogdemyndigheten har i underrättspraxis ansetts behörig att som första instans pröva en säkerhet som i ett exekvaturförfarande ställts som villkor för verkställighet av ett kvarstadsbeslut meddelat av en spansk domstol (jfr RH 2009:72).

Vid avbrytande av verkställigheten enligt artikel 38.1 b är prövningen av säkerheten formellt sett frikopplad från frågan om kvarstadsbeslutets fortsatta verkan. En omprövning av förutsättningarna för kvarstadsbeslutet ska ske inom ramen för det i förordningen föreskrivna rättsmedelsförfarandet och en sådan prövning ska göras av den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten. Om domstol ges behörighet att pröva en ansökan enligt artikel 38.1 b – dvs. en fråga rörande verkställigheten i Sverige av ett kvarstadsbeslut meddelat av en domstol i en annan medlemsstat – kommer den svenska domstolen inte att ha någon möjlighet att ompröva kvarstadsbeslutet som sådant. Domstolens bedömning kommer inte heller ha någon inverkan på annan verkställighet än sådan som sker i Sverige.

En ordning innebärande att svensk domstol ges behörighet att pröva en ansökan enligt 38.1 b skulle innebära att domstolens uppgift begränsas till att bedöma frågan om gäldenärens säkerhet i ett förfarande som den annars inte är, har varit, eller kommer att vara

inblandad i och som den följaktligen saknar närmare kännedom. En sådan lösning framstår som mindre rationell.

Frågan är då om det vore lämpligare att i stället låta Kronofogdemyndigheten hantera ansökningar enligt artikel 38.1 b. I svensk rätt saknas bestämmelser som uttryckligen medger Kronofogdemyndigheten att – helt eller delvis – vägra sökt verkställighet av beslut om kvarstad för fordran eller häva sådan verkställighet på den grund att gäldenären ställer säkerhet för sökandens fordringsanspråk. En sådan rätt har Kronofogdemyndigheten inte enligt 16 kap. 14 § UB eller på annan grund (jfr 3 kap. 6 § UB som endast avser verkställighet av dom eller beslut varigenom betalningsskyldighet har ålagts). Detta sammanhänger med, som ovan nämnts, med de befogenheter som domstol har i fråga om beslutande om säkerhetsåtgärder. Det kan mot denna bakgrund argumenteras för att en behörighet för Kronofogdemyndigheten att avbryta verkställigheten är mindre förenlig med det nuvarande regelsystemet. Samtidigt kan konstateras att bestämmelsen i artikel 38.1 b saknar direkt motsvarighet i svensk rätt och att befogenheten i fråga om beslutande av säkerhetsåtgärd i detta fall är helt frikopplad från verkställighetsfrågan. Vi bedömer därför att det inte finns några principiella skäl mot att lägga behörigheten på Kronofogdemyndigheten. Däremot menar vi att flera skäl kan anföras till stöd för en sådan ordning.

Kronofogdemyndigheten kommer i egenskap av behörig verkställande myndighet att ansvara för verkställighet av beslut om europeisk kvarstad. I enlighet med vad som föreslagits i avsnitt 5.8.3 kommer också sådana invändningar mot verkställigheten som framförs inom ramen för rättsmedelsförfarandet i allmänhet att prövas av Kronofogdemyndigheten som första instans. Det framstår som konsekvent att låta den i Sverige behöriga verkställande myndigheten hantera samtliga frågor rörande verkställigheten av ett kvarstadsbeslut.

Det kan nämnas att Kronofogdemyndigheten i mål om betalningssäkring har till uppgift att ta emot och hantera säkerheter, se i 69 kap. 16 § skatteförfarandelagen (2011:1244). Kronofogdemyndigheten tar i mål om betalningssäkring emot säkerhet i egenskap av borgenärsföreträdare inom de ramar som den sökande myndigheten har bestämt genom föreskrifter. Även om nämnda regler alltså saknar direkt relevans i nu aktuellt avseende, kan konstateras att Kronofogdemyndigheten i andra sammanhang hanterar säkerheter

inom ramen för sin verksamhet (se även t.ex. 3 kap. 8 § och 13 kap. 14 § UB).

Vid en samlad bedömning finner vi att en ansökan enligt artikel 38.1 b bör hanteras av Kronofogdemyndigheten. Myndighetens beslut bör kunna överklagas till domstol. I fråga om ordningen vid överklagande finner vi inte skäl att frångå den lösning som föreslagits i avsnitt 5.8.5 ovan.

Förfarandet

Gäldenärens möjlighet till ställande av säkerhet behandlas i kvarstadsförordningens kapitel om rättsmedel. Det är emellertid inte fråga om något rättsmedel i den bemärkelse som avses i förordningen. En ansökan enligt artikel 38 omfattas inte av förfarandereglerna avseende rättsmedel som gäller dessa (se artikel 36 som hänvisar till artikel 33–35). Inte heller artikel 38 innehåller några föreskrifter om förfarandet. Det finns i svensk rätt inte några förfaranderegler som kan tillämpas i nu aktuell situation. I denna del ser vi därför ett behov av nationella tillämpningsföreskrifter. Vi bedömer att dessa lämpligen kan anknyta till kvarstadsförordningens förfaranderegler i fråga om rättsmedel.

Avslutningsvis kan konstateras att artikel 38 kan aktualisera praktiska frågor om t.ex. formerna för domstolens återredovisning av målet i sak och Kronofogdemyndighetens möjligheter att avsluta ett mål. Det förefaller enligt vår mening inte vara möjligt att förekomma eventuella problem i det avseendet genom att införa kompletterande svenska författningsbestämmelser. Det saknas nämligen möjlighet att genom nationella bestämmelser ålägga utländska domstolar eller myndigheter några skyldigheter i detta avseende. Kronofogdemyndigheten bör i allmänhet kunna förlita sig på att parterna agerar i fråga om säkerheten, antingen genom en ansökan från fordringsägaren om att medlen ska utmätas med stöd av en exekutionstitel, eller genom att gäldenären ansöker om att medlen ska frigöras i enlighet med det föreskrivna rättsmedelsförfarandet (se t.ex. artikel 33.1 f). Kronofogdemyndigheten torde vara oförhindrad att på eget initiativ kontakta berörda domstolar, myndigheter eller parter när så bedöms lämpligt. Däremot bör myndigheten inte ha någon generell skyldighet att göra det.

Frågor om förvaring, ianspråktagande och återlämnade av säkerheten bör bedömas på samma sätt som säkerheter ställda enligt svensk rätt. UB saknar i och för sig regler om hur länge ställd säkerhet ska förvaras och vad som ska ske med säkerheten (förutom i vissa särskilt reglerade fall). I kommentaren till 2 kap. 25 § UB framhålls dock att säkerheten ska återställas när den inte längre får tas i anspråk av den till vars förmån den har ställts eller av Kronofogdemyndigheten och alltså inte längre tjänar något syfte (Walin m.fl. *Utsökningsbalken – En kommentar*, fjärde uppl. 2013, s. 62).

5.8.7 Kostnader och avgifter

Vår bedömning: Rättsmedelsförfarandet bör inte vara förenat med avgifter.

Som nämnts i avsnitt 5.4.5 hindrar kvarstadsförordningen inte medlemsstaterna från att ta ut avgifter för domstolsförfarandet vid en ansökan rättsmedel. Om sådana avgifter tas ut får de dock inte vara högre än avgifterna för likvärdiga rättsmedel mot sådana beslut.

En principiell aspekt av frågan är att en avgift riskerar att leda till att enskilda personer som har ett berättigat intresse av att få sin sak omprövad av ekonomiska skäl avstår från att ansöka om rättsmedel. Nämda omständighet talar mot att införa en ansökningsavgift för rättsmedelsförfarandet. Införandet av en sådan avgift framstår också som mindre väl förenlig med den rådande ordningen vid t.ex. användningen av nationella rättsmedel. Vi bedömer därför att det saknas skäl att avgiftsbelägga rättsmedelsförfarandet.

5.9 Uppgiftsskydd

5.9.1 Inledning

Kvarstadsförordningen ställer vissa krav på hanteringen av personuppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt förordningen (artikel 47). Sådana uppgifter ska vara adekvata och relevanta och de får inte omfatta mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål för vilket de tas emot, behandlas eller överförs och de

får endast användas för det ändamålet. Vidare föreskrivs att de myndigheter som hanterar sådana personuppgifter

- inte får lagra uppgifterna längre än vad som behövs för det ändamål enligt vilket de togs emot, behandlades eller överfördes, och aldrig längre än sex månader efter att förfarandet avslutats, och
- att de under denna period ska säkerställa att uppgifterna skyddas på lämpligt sätt.

I enlighet med tidigare redovisade förslag kommer Kronofogdemyndigheten i myndighetens egenskap av informationsmyndighet och behörig myndighet att hantera personuppgifter, bl.a. inom ramen för ärenden om informationsinhämtning och verkställighet.

För Kronofogdemyndighetens olika verksamhetsområden finns i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet (databaslagen) en gemensam reglering av de register som innehåller personuppgifter. För respektive verksamhetsområde finns en särskild databas. Lagen har sin grund i ett EG-direktiv som syftar till att skydda privatpersoner mot att deras personliga integritet kränks när personuppgifter behandlas. I vissa avseenden hänvisar lagen till bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204). I andra avseenden innehåller den särskilda bestämmelser, t.ex. om behandling av uppgifter om juridiska personer.

5.9.2 Hanteringen av ärenden om verkställighet och informationsinhämtning i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Vårt förslag och vår bedömning: Det befintliga regelverket medger att personuppgifter hänförliga till informationsinhämtning eller verkställighet enligt kvarstadsförordningen behandlas i utsökings- och indrivningsdatabasen. Det saknas därför behov av att reglera denna hantering särskilt.

Uppgifter som Kronofogdemyndigheten behandlar i utsökings- och indrivningsdatabasen för de ändamål som avses i förordningen ska inte vara tillgängliga för andra myndigheter genom direktåtkomst.

Som redogjorts för ovan uppställer kvarstadsförordningen krav på att de berörda myndigheterna skyddar personuppgifter på ett lämpligt sätt. Motsvarande skydds krav finns i 31 § personuppgiftslagen som föreskriver att den personuppgiftsansvarige ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av

- de tekniska möjligheter som finns,
- vad det skulle kosta att genomföra åtgärderna,
- de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna, och
- hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är.

Datainspektionen har lämnat riktlinjer för hur säker personuppgiftsbehandling bör ske (Säkerhet för personuppgifter, Datainspektionens allmänna råd, reviderad i november 2008). I dessa anges uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden inom bank- och försäkringsväsendet som exempel på sådana personuppgifter som normalt är att anse som känsliga uppgifter. Vidare anges att ett uttryck för att det är fråga om känsliga uppgifter kan vara att uppgifterna omfattas av sekretess. I sistnämnda hänseende kan noteras att sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende om utsökning och indrivning, liksom i verksamhet som avser förande av eller uttag ur utsöknings- och indrivningsdatabasen enligt databaslagen för uppgift om en enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen (se 34 kap. 1 och 2 §§ OSL).

Som behörig myndighet ska Kronofogdemyndigheten verkställa beslut om kvarstad enligt kvarstadsförordningen. Personuppgifter som förekommer i verkställighetsmål kommer, i likhet med motsvarande nationella verkställighetsmål, att behandlas i utsöknings- och indrivningsdatabasen (se 2 kap. 2 § 1 databaslagen). Enligt 1 kap. 3 § databaslagen gäller bestämmelsen i 31 § personuppgiftslagen när personuppgifter behandlas enligt databaslagen eller enligt andra föreskrifter i det ämne som regleras i den lagen. Det innebär att personuppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt kvarstadsförordningen inom ramen för ett verkställighetsmål kommer att omfattas av personuppgiftslagens skydds krav. Vi bedömer att dessa

väl tillgodoser kvarstadsförordningens skydds krav, varför någon kompletterande bestämmelse inte är nödvändig i detta avseende.

Kronofogdemyndigheten ska som informationsmyndighet på begäran av domstol inhämta information om gäldenärens bankkonto eller bankkonton. Vid myndighetens verksamhet med informationsinhämtning uppkommer i princip samma behov av att hantera personuppgifter som i verksamheten med att verkställa kvarstadsbeslut. En behandling av sådana uppgifter i indrivnings- och utsökningsdatabasen bedöms vara fullt möjlig, eftersom en sådan behandling får ske inte bara i verksamheten för verkställighet, utan också för ”annan åtgärd” som särskilt åligger Kronofogdemyndigheten enligt UB eller annan författning (se 2 kap. 2 § 1 databaslagen). Någon kompletterande bestämmelse bedöms därför inte vara nödvändig för att möjliggöra sådan uppgiftsbehandling.

Detta innebär att även personuppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt kvarstadsförordningen inom ramen för ett ärende om informationsinhämtning kommer att omfattas av personuppgiftslagens ovan redovisade skydds krav.

En konsekvens av att personuppgifter som hanteras med stöd av kvarstadsförordningen behandlas i indrivnings- och utsökningsdatabasen är att de där bli tillgängliga även för vissa andra myndigheter genom regler om direktåtkomst. Det innebär att personuppgifter som tagits emot eller inhämtats av Kronofogdemyndigheten med stöd av kvarstadsförordningen kan komma att användas för andra ändamål än de som anges i kvarstadsförordningen. En sådan ordning framstår inte som förenlig med kvarstadsförordningens lydelse (se artikel 47.1). Vi föreslår därför att sådana uppgifter som Kronofogdemyndigheten behandlar med stöd av kvarstadsförordningen inte ska vara tillgängliga för andra myndigheter genom författningsreglerad direktåtkomst.

5.9.3 Sekretess

Vårt förslag: Sekretess ska gälla hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende om informationsinhämtning enligt kvarstadsförordningen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Vår bedömning: I mål eller ärenden om verkställighet enligt kvarstadsförordningen är nuvarande regler tillräckliga för att säkerställa ett lämpligt sekretesskydd för personuppgifter som hanteras i sådana mål eller ärenden.

Den huvudsakliga sekretessreglering som avser Kronofogdemyndighetens verksamhetsområden finns i 34 kap. OSL. I 1 § första stycket anges att sekretess gäller hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende om utsökning och indrivning samt i verksamhet enligt lagen (2014:836) om näringsförbud, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. I andra och tredje styckena anges vissa undantag, bl.a. gäller inte sekretessen för Kronofogdemyndighetens beslut i mål eller ärende. För uppgift i en allmän handling gäller enligt fjärde stycket sekretessen i högst tjugo år. Om uppgiften avser den enskildes personliga förhållanden, gäller dock sekretessen i högst femtio år. Under motsvarande förutsättningar som i 1 § gäller enligt 2 § sekretess i verksamhet som avser förande av eller uttag ur utsöknings- och indrivningsdatabasen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen.

Kronofogdemyndigheten har, som berörts i avsnitt 5.5.3 direktåtkomst till vissa uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas för utsöknings- och indrivningsändamål. Så länge uppgifterna bara är tekniskt tillgängliga hos Kronofogdemyndigheten är såväl Skatteverkets databassekretess i 27 kap. 1 § andra stycket 1 OSL som sekretessen enligt 34 kap. 1 § OSL tillämplig på uppgifterna hos Kronofogdemyndigheten. När flera sekretessbestämmelser är tillämpliga på en och samma uppgift har som huvudregel den eller de sekretessbestämmelser enligt vilka uppgiften är sekretessbelagd företräde framför sekretessbestämmelser enligt vilka uppgiften ska lämnas ut (7 kap. 3 § OSL). När en uppgift i beskattningsdatabasen tas ut på papper eller på annat sätt används i Kronofogdemyndighetens verksamhet upphör dock den sekretess som gäller hos Skatteverket att vara tillämplig. När så sker är dock 34 kap. 1 § OSL fortfarande tillämplig på uppgiften hos Kronofogdemyndigheten.

Ärenden om verkställighet av beslut om kvarstad enligt kvarstadsförordningen kommer att omfattas av sekretessbestämmelsen i 34 kap. 1 § OSL. Uppgifter som hanteras inom ramen får sådana ärenden får alltså ett sekretesskydd som motsvarar det som gäller vid verkställighet av nationella beslut. Det sekretesskyddet framstår som både nödvändigt och tillräckligt.

När det sedan gäller ärenden om informationsinhämtning finns i dag inte någon sekretessbestämmelse som blir tillämplig på de uppgifter som förekommer i sådana ärenden. Det framstår som befogat att sekretess ska gälla hos Kronofogdemyndigheten för uppgift om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden även när uppgifterna förekommer i ett sådant ärende.

Frågan är då hur ett sådant sekretesskydd lämpligast kan åstadkommas. Vid bedömningen bör beaktas dels att informationsinhämtningen kan komma att ske redan innan det finns en exekutionstitel eller ett beslut om europeisk kvarstad, dels att Kronofogdemyndigheten i enlighet med vad som föreslagits i avsnitt 5.5.3 kommer att kunna begära ut vissa uppgifter från Skatteverket vilka omfattas av absolut sekretess (se 27 kap. 1–2 §§ OSL). Utifrån den uttalade utgångspunkten att våra förslag i den utsträckning det är möjligt ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen bör också beaktas de regler som gäller vid Skatteverkets utlämnande av uppgifter till Kronofogdemyndigheten i dag.

En möjlighet är att för ärenden om informationsinhämtning införa en primär sekretessbestämmelse med omvänt skaderekvisit. En sådan lösning framstår som väl förenlig med nuvarande sekretessordning. Det skulle innebära att uppgifterna i sådana ärenden får ett lika starkt sekretesskydd som gäller vid Kronofogdemyndighetens verksamhet med utsökning och indrivning. En konsekvens av en sådan ordning är emellertid att uppgifter som i ärendet inhämtas från Skatteverket får ett svagare sekretesskydd hos Kronofogdemyndigheten. Skyddet får dock ändå betraktas som starkt. Sekretess i myndighetens verksamhet gällde tidigare med ett rakt skaderekvisit. Som skäl för att instället införa ett omvänt skaderekvisit anförs i propositionen (prop. 2000/01:33 s. 188) bl.a. följande.

Att införa ett omvänt skaderekvisit som krav för utlämnande av uppgifter hos kronofogdemyndigheterna utgör onekligen en stor förändring. Som ovan anförts är enbart ett rakt skaderekvisit emellertid inte tillräckligt för att tillgodose de behov som finns. Enligt regeringens mening talar starka skäl för att införa ett omvänt skaderekvisit.

De uppgifter som avses är av sådan karaktär att de omfattas av ett starkt sekretesskydd hos andra myndigheter, t.ex. skattemyndigheter och socialnämnder. En stor del av de uppgifter som kronofogdemyndigheterna hämtar in är sådana som den enskilde varit skyldig att lämna i sin självdeklaration eller som skattemyndigheterna annars samlat in under taxeringsförfarandet. För flertalet skattskyldiga omgärdas dessa uppgifter av ett starkt sekretesskydd hos skattemyndigheten. När en skattskyldig förekommer hos en kronofogdemyndighet tappar han med nuvarande reglering detta skydd. Uppgifter som kan anses känsliga från integritetssynpunkt får därmed ett påtagligt lägre skydd.

Ett alternativ till att införa en primär sekretessbestämmelse med omvänt skaderekvisit är att låta den absoluta sekretessen hos Skatteverket överföras till Kronofogdemyndigheten när uppgifter lämnas ut. Överföringssekretess eller sekundär sekretess innebär att sekretessen inom en viss verksamhet kan överföras till en annan myndighet när information som är sekretessbelagd lämnas ut. En sådan lösning skulle motverka att sekretesskyddet för uppgifterna varierar beroende på om den förekommer hos Skatteverket eller Kronofogdemyndigheten. Samtidigt skulle en sådan ordning innebära att styrkan av sekretessen kommer att variera hos Kronofogdemyndigheten beroende på det ändamål för vilket uppgiften inhämtas. Skälet är att sekretesslagstiftningen inte innehåller några bestämmelser om överföring av sekretess i mål eller ärende om utsökning och indrivning m.m. Vi bedömer därför att det första alternativet är lämpligare och föreslår alltså att det i OSL ska införas en primär sekretessbestämmelse som tar sikte på ärenden om informationsinhämtning. Bestämmelsen bör utformas på samma sätt som de bestämmelser som avser Kronofogdemyndighetens verksamhet avseende utsökning och indrivning, dvs. med ett omvänt skaderekvisit.

Översändande av inhämtad bankkontoinformation, eller en förklaring om att bankmedel har belags med kvarstad, innebär ett tillåtet utlämnande eftersom det sker i enlighet med kvarstadsförordningen (jfr 8 kap. 3 § 1 OSL). Någon särskild sekretessbrytande bestämmelse behövs alltså inte i det avseendet.

5.9.4 Gallring

Vårt förslag: Personuppgifter som Kronofogdemyndigheten hanterar med stöd av kvarstadsförordningen ska gallras senast sex månader efter det att det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades.

Arkivlagen (1990:782) och arkivförordningen (1991:446), innehåller bestämmelser om hur myndigheters arkiv och information ska vara strukturerad. Myndigheters arkiv bildas av de allmänna handlingar som uppkommer i myndigheters verksamhet och ska hållas ordnade för att kunna tillgodose allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipning och förvaltning och forskningens behov. Arkivlagen ger utrymme för att information får förstöras, eller gallras som det heter i arkivsammanhang. I praktiken innebär gallring att allmänna handlingar eller uppgifter i dessa aktivt avlägsnas och förstörs i enlighet med på förhand fastställda kriterier. Som gallring räknas också åtgärder som utförs med handlingar och som ger upphov till förlust av betydelsefull information, sök- och sammanställningsmöjligheter eller möjligheter att bedöma handlingarnas autenticitet.

Arkivlagen är subsidiär, dvs. bestämmelserna i lagen ska inte tillämpas om det finns avvikande bestämmelse i annan lag eller förordning. Sådana avvikande bestämmelser finns i de olika registerförfattningarna, t.ex. databaslagen, och då ska de reglerna tillämpas i stället. Medan arkivlagen som huvudregel föreskriver att allmänna handlingar ska bevaras är principen enligt registerförfattningarna som i regel den omvända, dvs. uppgifterna ska gallras efter en bestämd tid om det inte finns någon uttrycklig bestämmelse i den särskilda författningen, eller i bestämmelse som är meddelad med stöd av författningen, att uppgiften ska bevaras. Principen med gallring som huvudregel för personuppgifter i register som förs med hjälp av automatiserad behandling motiveras av integritetsskäl.

Som redogjorts för inledningsvis föreskriver kvarstadsförordningen att personuppgifter som hanteras med stöd av förordningen inte får lagras längre än vad som behövs för det ändamål för vilket de togs emot, behandlades eller överfördes och aldrig längre tid än sex månader efter att förfarandet avslutats. Kvarstadsförordningen innehåller emellertid inte några bestämmelser som anger hur lag-

ringsbegränsningen ska tillgodoses. I detta avseende bedömer vi det nödvändigt att i lag införa en kompletterande tillämpningsföreskrift i form av en gallringsbestämmelse. Skälet är att de gallringsbestämmelser som gäller för uppgifter i utsöknings- och indrivningsdatabasen inte överensstämmer med de tidsramar som anges i förordningen. I databaslagen föreskrivs nämligen att uppgifter och handlingar i utsöknings- och indrivningsdatabasen ska gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades. Uppgifter som inte kan hänföras till ett visst mål eller ärende ska gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då samtliga mål och ärenden avseende den person som uppgifterna hänför sig till var avslutade.

En annan fråga är hur gallringsfristen ska beräknas. Enligt artikel 47.2 i kvarstadsförordningen ska fristen räknas från det att "förfarandet" avslutats. Av förordningen framgår inte vilket förfarande som här avses, kvarstadsförfarandet som sådant eller förfarandet vid den berörda myndigheten. Kvarstadsförfarandet avslutas genom att kvarstadsbeslutet upphävs, verkställigheten av beslutet avbryts eller domen, förlikningen eller den officiella handling avseende den fordran som beslutet om kvarstad avsåg att säkra har verkställts i förhållande till de bankmedel som är föremål för kvarstadsbeslutet (se artikel 20). Att låta gallringsfristen vara anhängig kvarstadsbeslutets varaktighet framstår inte som en rationell ordning. Skälet är att en sådan ordning förutsätter att de berörda myndigheterna håller sig informerade och uppdaterade om ett fortsatt förfarande som egentligen inte berör dem. Det framstår som mer ändamålsenligt att gallringsfristen i stället räknas från det att förfarandet vid den berörda myndigheten har avslutats. Vi bedömer att en sådan ordning är förenlig med kvarstadsförordningens lydelse.

Förfarandet vid informationsinhämtning avslutas när informationsmyndigheten har återkopplat till den domstol som begärt uppgifterna (se artikel 14.6 och 14.7).

5.10 Lagtekniska överväganden

Vårt förslag: De kompletterande bestämmelserna till kvarstadsförordningen ska tas in i en ny lag.

Frågan är om de kompletterande lagbestämmelser som föreslås bör infogas i redan gällande lagar eller om de bör samlas i en särskild lag.

I samband med tillkomsten av tidigare gemenskapsrättsakter och internationella instrument på det privaträttsliga området infördes kompletterande bestämmelser i lagen (2002:460) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden. Dessa bestämmelser sammanfördes senare med vissa kompletterande lagregler till EG-förordningen om den europeiska exekutionstiteln i lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av vissa avgöranden. Lagen upphörde att gälla den 10 januari 2015 då lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden trädde i kraft. Den nya lagen innehåller kompletterande bestämmelser till flera unionsrättsakter och andra internationella instrument på privaträttens område.

I samband med införandet av 2006 års lag framhölls att det var önskvärt att de bestämmelser som kompletterar internationella instrument om domstols behörighet eller om erkännande och verkställighet av privaträttsliga avgöranden så långt som möjligt samlas i en lag då enhetliga regler om handläggningen ökar överskådligheten och underlättar för tillämparna (prop. 2005/06:48 s. 30). Även 2014 års lag syftar till att samla dessa bestämmelser i en gemensam lag, eftersom regleringen på det sättet blir lättare att överblicka för rätts-tillämparna. Lagen har getts en sådan utformning att det ska vara möjligt att i framtiden låta den omfatta även andra unionsrättsakter och andra instrument (prop. 2013/14:219 s. 64).

Ett alternativ skulle kunna vara att införa de nu föreslagna lagbestämmelserna i 2014 års lag. En fördel med en sådan lösning är att de lagbestämmelser som kompletterar gemenskapsrättsakter och internationella instrument på civilrättens område samlas i en lag. Samtidigt kan konstateras att de bestämmelser som krävs med anledning av kvarstadsförordningen kommer att vara av i huvudsak ett annat slag än de som finns i det samlade regelverket. Det finns därför skäl att avvika från den systematik som i normalfallet bör gälla och alltså inte infoga de nya bestämmelserna i lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

De alternativ som då återstår är att samla de nya lagbestämmelserna i en särskild författning eller infoga dem i befintliga författningar, företrädesvis RB och UB. Med hänsyn till bestämmelsernas karaktär av särreglering skulle dock den senare lösningen tynga dessa författningar utan att några stora vinster görs. I sammanhanget bör också beaktas att UB för närvarande är föremål för en översyn (se dir. 2014:127).

Om bestämmelserna samlas i en särskild författning underlättas möjligheten att överblicka det europeiska kvarstadsförfarandet. En sådan lag kan fungera som en ”brygga” mellan förordningens bestämmelser och bestämmelserna i RB och UB. Enligt vår uppfattning är den mest ändamålsenliga lösningen därför att i möjligaste mån samla de kompletterande lagbestämmelserna i en ny lag.

6 Ikraftträdande m.m.

Vårt förslag: De föreslagna författningsbestämmelserna ska träda i kraft den 18 januari 2017. Övergångsbestämmelser är inte nödvändiga.

Skälen för förslaget: Kvarstadsförordningen trädde i kraft den 17 juli 2014 och ska tillämpas från och med den 18 januari 2017. Medlemsstaterna är dock skyldiga att senast den 18 juli 2016 lämna kommissionen den information som anges i artikel 50.

De kompletterande författningsbestämmelserna bör träda i kraft samtidigt som kvarstadsförordningen börjar tillämpas, dvs. den 18 januari 2017. Med hänsyn till att det genom förordningen och de föreslagna kompletterande bestämmelserna införs ett helt nytt förfarande finns det inte något behov av övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser av förslagen

7.1 Inledning

För kommittéers och särskilda utredares arbete gäller bestämmelserna i kommittéförordningen (1998:1474). Av förordningen följer bl.a. att eventuella kostnader och intäkter för staten, företag eller andra enskilda, till följd av förslagen, ska redovisas i betänkandet.

Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt ska dessa också redovisas (se 14 §). Om det har betydelse ska utredningen också redovisa konsekvenser för brottslighet, brottsförebyggande arbete, betydelse för små företags arbetsförutsättningar och konkurrensförmåga i förhållande till större företag, jämställdhet mellan kvinnor och män samt möjlighet att nå de integrationspolitiska målen (se 15 §). Om betänkandet innehåller förslag till nya eller ändrade regler ska förslagets kostnadsmissiga och andra konsekvenser anges i betänkandet (se 15 a §).

Av direktiven följer inte annat än att utredaren ska redovisa de kostnader och konsekvenser i övrigt som förslagen kan komma att medföra. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Eftersom våra förslag gäller kompletterande regler till en ny EU-förordning, som ställer krav på att vissa kompletterande regler måste finnas, begränsas i viss mån utrymmet för alternativa lösningar. Vi har i betänkandet löpande beskrivit de alternativa lösningar som vi har identifierat och motiverat varför vi valt de föreslagna alternativen. Vi har t.ex. i avsnitt 5.5.3 diskuterat och övervägt olika alternativ beträffande metoder för informationsinhämtning och i avsnitt 5.6.4 övervägt olika lösningar gällande genomförandet av verkställigheten av kvarstadsbeslut. Därutöver kan nämnas att vi i avsnitt 5.7.3 har redovisat olika alternativ när det gäller frågan om

vilken svensk myndighet som ska utses till behörig att ansvara för delgivning enligt kvarstadsförordningen.

De ekonomiska effekterna av förslagen redovisas i följande avsnitt. Övriga konsekvenser redovisas i avsnitt 7.3 nedan.

7.2 Ekonomiska konsekvenser

Vår bedömning: Kvarstadsförordningen och de föreslagna kompletterande bestämmelserna bedöms kunna medföra vissa kostnader för Kronofogdemyndigheten. Dessa kostnader bör rymmas inom myndighetens nuvarande anslagsramar. Några nämnvärda kostnadsökningar för de allmänna domstolarna, andra myndigheter eller bankerna kan inte förutses. Förslagen bedöms inte heller medföra några kostnadsökningar för enskilda eller företag.

7.2.1 Konsekvenser för de allmänna domstolarna

Som redogjorts för i avsnitt 3.1 presenterades i juli 2011 ett förslag till förordning om europeisk kvarstad på bankmedel. I en sammanfattande konsekvensbedömning¹ av förslaget beräknas antalet årliga gränsöverskridande förelägganden om bevarande av tillgångar till mellan 34 000 och 61 828. Vidare anges att antalet företag som ansöker om interimistiska åtgärder om bevarande av en gäldenärs bankkontotillgångar är 60 procent fler i inhemska ärenden än i gränsöverskridande ärenden (skillnaden mellan 11,6 procent av företagen som ansöker om kvarstad på bankmedel utomlands och 19,2 procent som ansöker om det i hemlandet).

Under förutsättning att kvarstadsförordningen tjänar sitt syfte – att möjliggöra att bankmedel på konton effektivt och snabbt kan beläggas med kvarstad i gränsöverskridande fall – kan antas att antalet kvarstadsförfaranden kommer att öka i gränsöverskridande fall. Det är emellertid svårt att förutse vilka konsekvenser detta kom-

¹ SEK(2011) 938 slutlig. Sammanfattning av konsekvensbedömningen om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur. Arbetsdokument från kommissionens avdelningar.

mer att få för svenskt vidkommande. Därmed är det också mycket svårt att göra antaganden om hur många ansökningar om europeisk kvarstad som kommer att initieras hos svenska domstolar. I sammanhaget bör understrykas att det förfarande som inrättas genom kvarstadsförordningen utgör ett kompletterande och valfritt medel för fordringsägaren, som alltså behåller rätten att utnyttja andra förfaranden för att erhålla en likvärdig åtgärd enligt nationell rätt. Det kan förutsättas att den nya möjligheten främst kommer att utnyttjas av personer och företag hemmavarande i andra medlemsstater. Dessa personer och företag har dock redan i dag möjlighet att i stället ansöka om kvarstad enligt inhemska svenska bestämmelser. Dessa bestämmelser torde i fråga om snabbhet och effektivitet kunna erbjuda ett alternativ till det förfarande som regleras i förordningen. Därtill kommer att en nationell kvarstadsåtgärd inte är begränsad till särskilt utpekad egendom, utan till ett visst belopp. Ett nationellt förfarande torde därför i många fall framstå som ett mer ändamålsenligt instrument för att hindra att efterföljande verkställighet av fordringsägarens fordran äventyras. Ansökningsavgifterna för de båda förfarandena föreslås vara samma. Mot denna bakgrund saknas anledning att anta annat än att ansökningar om europeisk kvarstad till svenska domstolar kommer att bli få till antalet.

I det europeiska kvarstadsförfarandet uppställs tidsfrister inom vilka domstolarna ska vidta handläggningsåtgärder och meddela beslut. Eftersom frågor om kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd enligt RB alltid ska prövas skyndsamt torde dock dessa tidsfrister inte få några avgörande praktiska konsekvenser för domstolarnas sätt att organisera sitt arbete eller påverka det övriga arbete som utförs i dessa domstolar. Det europeiska kvarstadsförfarandet är dessutom till stora delar standardiserat och som huvudregel skriftligt. I de avseenden förfarandet inte regleras i förordningen föreslår vi att samma bestämmelser som gäller för handläggningen av dispositiva tvistemål enligt RB ska gälla (se avsnitt 5.4.2). Europeiska kvarstadsansökningar torde därför inte vara förenade med något särskilt merarbete för domstolarna eller ställa krav på genomgripande anpassning av domstolarnas nuvarande beredskap och rutiner.

I de fall en ansökan om europeisk kvarstad innehåller en begäran om inhämtande av information om gäldenärens bankkonto ställs domstolarna inför en ny uppgift, eftersom en motsvarande mekanism saknas i svensk rätt (se avsnitt 5.5.1). Den uppgiften begränsar sig

emellertid till en prövning av huruvida den framställda begäran är välgrundad eller inte. Sett till prövningens karaktär och med beaktande av de övriga bedömningar som rätten har att göra inom ramen för ett dispositivt tvistemål kan det merarbete en sådan begäran medför betraktas som försumbart. Något egentligt merarbete kan därför inte förutses i det avseendet.

Som påtalats ovan är det mycket svårt att göra antaganden om hur många ansökningar om europeisk kvarstad som det årligen kan tänkas bli fråga om. Det framstår som lika svårt att bedöma hur många av dessa ansökningar som leder fram till ett beslut som angrips genom det formaliserade rättsmedelsförfarande som kvarstadsförordningen tillhandahåller. Detsamma gäller antalet överklagade rättsmedelsbeslut från Kronofogdemyndigheten. Ett inte allt för vågat antagande är att det inte kommer att bli fråga om särskilt många. Som redogjorts för i avsnitt 5.8.1 kommer kvarstadsförordningens formaliserade rättsmedelsförfarande att ersätta nationella rättsmedelsförfaranden.

Sammanfattningsvis gör vi bedömningen att handläggningen av mål och ärenden enligt kvarstadsförordningen inte kommer att medföra någon nämnvärd ökad arbetsbelastning för de allmänna domstolarna.

7.2.2 Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

Den svenska myndighet som berörs mest av våra förslag är Kronofogdemyndigheten som vi föreslår ska utses till behörig myndighet och informationsmyndighet enligt kvarstadsförordningen. Som behörig myndighet kommer myndigheten att få till uppgift bl.a.

- att ta emot kvarstadsbeslut från domstolen i den medlemsstat där beslutet meddelats,
- att vidta de åtgärder som krävs för att beslutet om kvarstad ska verkställas i enlighet med nationell rätt,
- att utfärda en förklaring om och i vilken omfattning bankmedlen på gäldenärens konto eller konton belagts med kvarstad,
- att ta emot handlingar från en domstol i en annan medlemsstat och vidta nödvändiga åtgärder för att en svensk gäldenär delges dessa i enlighet med svensk rätt, och

- att pröva ansökningar om rättsmedel mot verkställigheten av kvarstadsbeslut.

Som informationsmyndighet åligger det Kronofogdemyndigheten

- att ta emot begäran om inhämtande av kontoinformation från domstolen i den medlemsstat där ansökan om kvarstad getts in,
- att inhämta den begärda informationen, och
- att återredovisa resultatet av informationsinhämtningen till den domstol som översänt begäran.

Det går inte att förutse hur många verkställighetsmål som kvarstadsförordningen årligen kan tänkas ge upphov till. Enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten kom det år 2012 in 648 kvarstadsmål till myndigheten. Motsvarande uppgift för åren 2013 och 2014 var 384 respektive 397 mål. I myndighetens statistik görs det inte någon skillnad på kvarstad i brottmål och kvarstad i tvistemål. Jämförelsevis kan nämnas att Kronofogdemyndigheten under perioden 2012–2014 årligen fick in drygt 1,6 miljoner allmänna mål, knappt 600 000 enskilda mål samt verkställde utmätning i cirka 50 000 fall. Därtill kommer knappt 100 000 pågående löneutmätningar årligen. År 2014 berörde utmätningensbesluten cirka 35 400 gäldenärer.

Utifrån ovan redovisade siffror kan konstateras att kvarstadsmål står för en mycket liten del av Kronofogdemyndighetens verksamhet. Det finns inte anledning att anta att detta kommer att förändras nämnvärt med anledning av kvarstadsförordningen.

Verkställighetsfrågor enligt kvarstadsförordningen kommer att hanteras enligt i allt väsentligt samma regler och rutiner som gäller vid verkställighet av nationella kvarstadsbeslut (se avsnitt 5.6.3). För att i viss mån täcka det allmännas kostnader för Kronofogdemyndighetens arbete i detta avseende föreslås att en grundavgift ska kunna tas ut (se avsnitt 5.6.6). Några särskilda hanteringskostnader hänförliga till verkställigheten av europeiska kvarstadsbeslut kan inte förutses.

När det sedan gäller informationsinhämtningen kan konstateras att Kronofogdemyndigheten i sin egenskap av informationsmyndighet får en helt ny uppgift. Den metod för informationsinhämtning som vi föreslagit ansluter sig dock i princip till den ordning om gäller vid tillgångsundersökningar (se avsnitt 5.5.3) Det innebär att

myndigheten kan använda sig av de rutiner som gäller vid sådan verksamhet. Ärenden om informationsinhämtning kommer trots detta rent faktiskt att medföra en ökad arbetsbelastning, eftersom det är fråga om ett nytt förfarande som saknar motsvarighet i gällande svensk rätt. Det måste beaktas att verksamheten kommer att innebära dels uppstart av en ny verksamhet hos Kronofogdemyndigheten, dels löpande hantering av ärenden om informationsinhämtning.

Hanteringskostnaden blir till stor del beroende av hur många ärenden som initieras. Eftersom det är fråga om ett helt nytt instrument, saknas relevant jämförelsematerial från vilket det skulle kunna gå att göra antaganden om förväntat antal ärenden. Det framstår dock som rimligt att utgå från att långt ifrån alla kvarstadsansökningar kommer att innehålla en begäran om inhämtande av kontoinformation. Därtill kommer att endast en begäran som vid en rättslig prövning bedöms vara välgrundad kommer att översändas till Kronofogdemyndigheten. Anledning saknas att utgå från annat än att antalet ärenden om informationsinhämtning kommer att bli mycket begränsat. Vid bedömningen av hanteringskostnaden måste dock även beaktas att, till skillnad från bankförfrågningar i samband med tillgångsundersökningar, sådana förfrågningar som sker inom ramen för ett ärende om informationsinhämtning kan komma att kräva en större manuell hantering. Så är t.ex. fallet när gäldenären inte har ett svenskt person- eller organisationsnummer. Även med beaktande av detta bedömer vi dock att den nya verksamheten med informationsinhämtning – sett i ljuset av Kronofogdemyndighetens övriga verksamhet – kommer att bli marginell. För att i viss mån täcka det allmännas kostnader för arbetet i ett ärende om informationsinhämtning har vi föreslagit att myndigheten ska ha rätt att ta ut en avgift (se avsnitt 5.5.4).

Informationsinhämtningen innebär en helt ny uppgift och då aktualiseras uppkomsten av vissa kostnader för att sätta verksamheten i drift. Den föreslagna ordningen innebär att Kronofogdemyndigheten får rättsliga möjligheter att hantera uppgifter från förfarandet med informationsinhämtning i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Vid behandling av uppgifter i databasen måste de föreslagna gallringsreglerna beaktas och i fråga om ärenden om informationsinhämtning kommer det att krävas särskilda arrangemang i det interna behörighetssystemet. Vidare ska, i enlighet med vad som föreslagits

i avsnitt 5.9.2, uppgifter som förekommer i ärenden hänförliga till det europeiska kvarstadsförfarandet inte vara tillgängliga för andra myndigheter genom direktåtkomst. Kronofogdemyndigheten har framhållit att anpassningar av de befintliga IT-systemen är nödvändiga och myndigheten har påtalat att detta är förenat med betydande kostnader. Kronofogdemyndigheten har vidare påpekat att myndighetens roll i fråga om verkställighet, delgivning och informationsinhämtning kräver att en handledning tas fram och att relevanta utbildningsinsatser genomförs, liksom att handböckerna uppdateras.

Som redogjorts för ovan förväntar vi oss att antalet ärenden om informationsinhämtning blir få. För verksamhetens fullgörande framstår det därför inte som nödvändigt att alla de tekniska förutsättningarna för en ändamålsenlig databasbehandling finns på plats redan när kvarstadsförordningen och de kompletterande nationella bestämmelserna börjar tillämpas. I stället bör uppgifter i sådana ärenden, i vart fall under en övergångsperiod, kunna hanteras manuellt och nödvändiga anpassningar av IT-systemen göras successivt. På så sätt bör kostnaderna kunna hållas nere. Med hänsyn till ärendenas förväntade omfattning och karaktär bedömer vi att relevanta utbildningsåtgärder och andra interna informationsinsatser bör kunna ske inom ramen för den nuvarande verksamheten.

När det slutligen gäller det föreslagna delgivningsansvaret (se avsnitt 5.7.3) kan konstateras att Kronofogdemyndigheten inte tilldelas någon ny uppgift även om delgivningsverksamheten får ytterligare en inriktning, eftersom myndigheten får till uppgift att i förekommande fall delge en gäldenär i Sverige ett kvarstadsbeslut meddelat i en annan medlemsstat. Vi bedömer att denna uppgift, liksom Kronofogdemyndighetens övriga uppgifter som behörig myndighet och informationsmyndighet, kommer att få begränsade konsekvenser för myndighetens verksamhet. Det saknas nämligen anledning att anta annat än att antalet delgivningsärenden kommer att bli få. Förordningen ställer inte några särskilda krav på delgivningen som sådan utan denna ska ske i enlighet med svenska regler. Anpassningar av delgivningsrutinerna är därför inte nödvändiga. Sammantaget bedömer vi att kvarstadsförordningen och de föreslagna kompletterande bestämmelserna kommer att få begränsade konsekvenser för Kronofogdemyndighetens verksamhet och att kostnaderna för det europeiska kvarstadsförfarandet inte är större än att de bör kunna hanteras inom befintliga anslagsramar.

7.2.3 Konsekvenser för länsstyrelserna

I enlighet med vad vi har föreslagit i avsnitt 5.8.6 ska kontanta medel som en gäldenär ställer som säkerhet till en domstol i samband med en ansökan om frigörande av det kvarstadsbelagda beloppet (enligt artikel 38.1 a i kvarstadsförordningen) deponeras hos länsstyrelsen. Det saknas skäl att anta att deponering av kontanta medel kommer att bli vanligt förekommande. Några egentliga konsekvenser för länsstyrelserna kan därför inte förutses.

7.2.4 Konsekvenser för enskilda och företag

I den ovan nämnda konsekvensbedömningen från EU-kommissionen görs bedömningen att förslaget till kvarstadsförordning, vilket i sina huvuddrag överensstämmer med kvarstadsförordningens slutliga utformning, kommer att bidra till att minska det totala beloppet av osäkra kundfordringar inom EU med mellan 373 miljoner och 600 miljoner euro per år. Kommissionen bedömer att förfarandet framför allt kommer att gynna små och medelstora företag. Den totala årliga kostnadsbesparingen för företag som är involverade i gränsöverskridande handel uppskattas till mellan 81,9 och 149 miljoner euro. Av detta går det inte att dra några säkra slutsatser beträffande förordningens konsekvenser för enskilda och företag i Sverige. Det kan dock konstateras att det alternativa kvarstadsförfarande som förordningen erbjuder kan få positiva effekter på möjligheterna till gränsöverskridande skuldindrivning. Samtidigt bedöms vare sig kvarstadsförordningen eller de kompletterande bestämmelser som föreslås, medföra några kostnadsökningar för enskilda eller företag.

7.2.5 Konsekvenser för bankerna

Det föreslagna förfarandet för såväl informationsinhämtningen som genomförandet av verkställigheten följer i allt väsentligt den ordning som gäller vid bankförfrågningar i samband med tillgångsundersökningar respektive verkställighet av nationella kvarstadsbeslut. Det innebär att bankerna inte behöver frånga de väl inarbetade rutiner som de redan i dag tillämpar i dessa avseenden. Bankerna kommer i

och för sig inte att ha rätt att ta ut någon avgift för att täcka de kostnader som är förenade med hanteringen av kontoförfrågningar från Kronofogdemyndigheten och genomförandet av kvarstadsbeslut. Detta innebär dock inget avsteg från vad som gäller i dag. Med hänsyn till att antalet ärenden om informationsinhämtning och verkställighet av kvarstadsbeslut kan antas bli mycket få bedöms de ekonomiska merkostnaderna för bankerna bli mycket begränsade.

7.3 Övriga konsekvenser

Vår bedömning: Det europeiska kvarstadsinstitutet bör kunna få en positiv effekt på möjligheterna att återta brottsvinster och säkra målsägandanspråk i vissa fall. I övrigt kommer vare sig kvarstadsförordningen eller de föreslagna kompletterande bestämmelserna till den att få några sådana konsekvenser som avses i kommittéförordningen.

Vi bedömer att vare sig kvarstadsförordningen eller våra kompletterande författningsförslag får några uppenbara konsekvenser för små företags arbetsförutsättningar och konkurrensförmåga i förhållande till större företag, jämställdhet mellan kvinnor och män samt möjlighet att nå de integrationspolitiska målen.

Vi bedömer inte heller att förordningen eller de kompletterande författningsförslagen får några direkta konsekvenser för det brottsförebyggande arbetet. I sammanhanget kan dock noteras att det europeiska kvarstadsinstitutet kan komma att erbjuda ett alternativ eller komplement till de nationella kvarstadsåtgärderna. Institutet kan därför i vissa fall få en positiv effekt på möjligheterna att återta brottsvinster, s.k. brottsutbyte. Skälet är att europeisk kvarstad kan bli ett verktyg som t.ex. konkursförvaltarna kan använda sig av i bl.a. återvinningsprocesser för att från tredje man återföra brottsutbyten till borgenärskollektivet. Europeisk kvarstad kan också i vissa fall komma att användas av en målsägande för att på civilrättslig väg säkerställa ett skadeståndsanspråk grundat på brottslig handling.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning

1 §

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (EU:s kvarstadsförordning).

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s kvarstadsförordning.

I paragrafens *första stycke* anges den EU-rättsakt som lagen kompletterar. En EU-förordning är direkt tillämplig i varje medlemsstat och har företräde framför nationell lagstiftning. I lagen införs vissa kompletterande bestämmelser.

Artikel 4 i kvarstadsförordningen innehåller ett antal definitioner av termer och uttryck som förekommer i kvarstadsförordningen. Bestämmelsen i paragrafens *andra stycke* klargör att när sådana termer och uttryck används i lagen har de samma betydelse som i förordningen.

2 §

Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet enligt EU:s kvarstadsförordning.

Paragrafen innebär, för svenskt vidkommande, att Kronofogdemyndigheten är den behöriga myndighet som avses i kvarstadsförordningen. Myndigheten får därigenom de befogenheter som den behöriga myndigheten ska ha enligt artikel 4.14 i förordningen.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.6.2 (se även avsnitt 5.7.3 angående behörigheten i fråga om delgivning).

3 §

Kronofogdemyndigheten är informationsmyndighet enligt EU:s kvarstadsförordning.

Paragrafen innebär att Kronofogdemyndigheten, för svenskt vidkommande, är den informationsmyndighet som avses i kvarstadsförordningen. Genom paragrafen ges myndigheten den behörighet som följer av artikel 14 i förordningen. Informationsinhämtningen regleras i 5 §.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.2.

4 §

Vid handläggningen av en ansökan om kvarstad enligt EU:s kvarstadsförordning gäller rättegångsbalkens bestämmelser om kvarstad i tvistemål, om inte annat följer av förordningen.

I paragrafen anges vilket processuellt regelverk som vid sidan av kvarstadsförordningen ska tillämpas i det europeiska kvarstadsförfarandet (se artikel 46.1 i kvarstadsförordningen). Av paragrafen framgår att RB är tillämplig vid domstolarnas handläggning av sådana mål. Som exempel på frågor som inte regleras i förordningen kan nämnas bl.a. forumregler, konsekvenser av underlåtenhet att betala föreskriven ansökningsavgift, domstolarnas sammansättning och jäv.

Av bestämmelsen följer vidare att beslut om kvarstad enligt kvarstadsförordningen ska likställas med nationella kvarstadsbeslut vid tillämpningen av RB. I fråga om t.ex. beskaffenheten av fordringsägarens ställda säkerhet gäller alltså 2 kap. 25 § UB (se 15 kap. 6 § andra stycket RB). Vidare klargörs att förfarandets andra etapp – handläggningen vid Kronofogdemyndigheten – ska ske enligt UB:s bestämmelser (se vidare kommentaren till 7 § nedan).

RB:s bestämmelser gäller endast i den utsträckning något annat inte följer av kvarstadsförordningen. Kvarstadsförordningen innehåller t.ex. ett särskilt förfarande som ger gäldenären möjlighet att få ett kvarstadsbeslut omprövat, liksom möjlighet att överklaga ett

omprövningsbeslut (se artikel 33–36). Det innebär bl.a. att bestämmelsen i 49 kap. 5 § 6 RB, som ger en gäldenär möjlighet att överklaga kvarstadsbeslut särskilt, inte blir tillämplig i det europeiska kvarstadsförfarandet. En motsvarande processuell ordning föreslås i fråga om rättsmedelsförfarandet (se 12 §).

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.2.

5 §

En bank är skyldig att på begäran av Kronofogdemyndigheten uppges om gäldenären har ett bankkonto hos banken. En sådan begäran får förenas med vite.

En fråga om utdömande av vite som har förelagts enligt första stycket prövas i den ordning som anges i 2 kap. 15 § andra stycket utsökningsbalken.

Om ett föreläggande vid vite inte följs, kan Kronofogdemyndigheten ge ett nytt vitesföreläggande även om det förra inte har vunnit laga kraft.

I enlighet med artikel 14.5 i kvarstadsförordningen är respektive medlemsstat skyldig att tillhandahålla en metod för inhämtande av bankkontoinformation. I paragrafens *första stycke* anges den metod som Kronofogdemyndigheten i egenskap av informationsmyndighet (se 3 §) ska använda sig av. Av bestämmelsen följer att banker har en upplysningsskyldighet gentemot Kronofogdemyndigheten. Denna skyldighet kan förenas med ett vitesföreläggande. Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Av den i *andra stycket* gjorda hänvisningen till 2 kap. 15 § andra stycket UB följer att en fråga om utdömande av vite som har förelagts enligt första stycket prövas, på talan av Kronofogdemyndigheten, av den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § UB prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut samt att vitet inte får dömas ut om ändamålet med vitet har förfallit.

Bestämmelsen i paragrafens *tredje stycke* innebär ett undantag från bestämmelsen i 2 § tredje stycket viteslagen som föreskriver att nytt vite inte får föreskrivas förrän det första föreläggandet har vunnit laga kraft (jfr 2 kap. 15 § tredje stycket UB).

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.3.

6 §

Kronofogdemyndigheten får ta ut avgifter i ärenden om inhämtande av bankkontoinformation.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter enligt första stycket.

I paragrafens *första stycke* ges Kronofogdemyndigheten i egenskap av informationsmyndighet (se 3 §) rätt att ta ut avgifter för sådan inhämtning av information om gäldenärens bankkonto som sker med stöd av artikel 14 i kvarstadsförordningen (se kommentaren till 5 § ovan).

I *andra stycket* bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om avgifterna enligt första stycket. Sådana föreskrifter föreslås i förordningen om avgifter vid Kronofogdemyndigheten.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.4.

7 §

Vid verkställighet av ett beslut om kvarstad enligt EU:s kvarstadsförordning gäller utsökningsbalkens bestämmelser om verkställighet av beslut om kvarstad för fordran, om inte annat följer av förordningen eller denna lag.

Av artikel 23.1 i kvarstadsförordningen följer att beslut om kvarstad ska verkställas i enlighet med det förfarande som gäller för verkställighet av likvärdiga nationella beslut om säkerhetsåtgärder i verkställighetsmedlemsstaten, om inte annat följer av förordningen. I paragrafen klargörs att verkställighet i Sverige ska ske enligt UB:s bestämmelser oavsett om kvarstadsbeslutet meddelats i Sverige eller av en domstol i en annan medlemsstat (jfr 15 kap. 10 § RB som ger vägledning endast när en ansökan görs till en svensk domstol).

I 16 kap. 13–15 §§ UB finns bestämmelser om verkställighet av svenska kvarstadsbeslut avseende fordran (se även 15 kap. UF). UB innehåller även andra förfarandebestämmelser som gäller vid verkställighet i allmänhet. Av dessa följer bl.a. att ansökan om verkställighet ska göras hos Kronofogdemyndigheten (2 kap. 1 § UB).

UB ska inte tillämpas i den mån något annat följer av kvarstadsförordningen. Förordningen innehåller i förhållande till svensk rätt avvikande bestämmelser i fråga om bl.a. inledandet av verkställighetsprocessen när ett kvarstadsbeslut som har meddelats av en

annan medlemsstat ska verkställas i Sverige (se artikel 23.3 i förordningen). Det kan också anmärkas att frågor om avbrytande av verkställigheten regleras i förordningens bestämmelser om rättsmedel (se artiklarna 34.1, 35.3–4 och 36 i förordningen samt kommentaren till 10 § nedan).

När det gäller genomförandet av ett kvarstadsbeslut finns i 8 § en bestämmelse som särskilt reglerar bankens möjlighet att genomföra ett kvarstadsbeslut genom att överföra det kvarstadsbelagda beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten (se artikel 24.2 b). Regleringen innebär ett avsteg från vad som gäller enligt UB (jfr 4 kap. 31 § UB).

Förslaget behandlas i avsnitt 5.6.3.

8 §

För att genomföra ett beslut om kvarstad får banken överföra det kvarstadsbelagda beloppet till ett särskilt konto hos Kronofogdemyndigheten.

Enligt artikel 24.2 a i kvarstadsförordningen får banken skydda det kvarstadsbelagda beloppet genom att överföra det till ett särskilt konto. En förutsättning är dock att en sådan möjlighet följer av nationell rätt. I paragrafen införs en sådan möjlighet. Det innebär att banken i samband med genomförandet har en möjlighet att spärra medel på det kvarstadsbelagda kontot eller överföra beloppet till Kronofogdemyndigheten. I föreläggandet till banken att genomföra beslutet bör följaktligen lämnas sådana upplysningar som är nödvändiga för att banken ska kunna verkställa överföringen.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.6.4.

9 §

En ansökan om rättsmedel enligt artikel 33.1 i EU:s kvarstadsförordning prövas i den ordning som anges i 15 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken.

Paragrafen föreskriver vilken domstol som i Sverige ska vara behörig att pröva en ansökan om rättsmedel mot ett kvarstadsbeslut meddelat av en svensk domstol. Av hänvisningen till 15 kap. 8 § andra stycket

RB följer att behörigheten tillkommer den domstol där rättegången är anhängig eller, om någon rättegång inte är anhängig, den domstol som först har prövat frågan om åtgärden. Det innebär att om rättegång är anhängig i hovrätten eller Högsta domstolen, tillkommer befogenheten att häva en meddelad åtgärd denna domstol.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.2.

10 §

En ansökan om rättsmedel enligt artikel 34.1, 35.3 eller 35.4 i EU:s kvarstadsförordning prövas av Kronofogdemyndigheten.

Paragrafen reglerar behörigheten att pröva en ansökan om rättsmedel som riktar sig mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut. Enligt de i paragrafen nämnda artiklarna ska prövningen av en sådan ansökan göras av antingen den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten eller, om det följer av nationell rätt, den behöriga verkställande myndigheten. I paragrafen slås fast att prövningen för svenskt vidkommande ska göras av den behöriga verkställande myndigheten, dvs. Kronofogdemyndigheten. Bestämmelser om förfarandet finns i artikel 36 i kvarstadsförordningen. För frågor om verkställighet gäller i övrigt vad som anges i 7 §. Vid överklagande av myndighetens beslut gäller vad som anges i 15 §.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.3.

11 §

En ansökan om rättsmedel enligt artikel 34.2 i EU:s kvarstadsförordning prövas av den tingsrätt som regeringen föreskriver.

Prövningen av huruvida ett kvarstadsbeslut strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) ska enligt artikel 34.2 i kvarstadsförordningen göras av domstol (jfr artikel 34.1 som medger att prövningen av övriga invändningar i fråga om verkställigheten görs av den behöriga verkställande myndigheten).

Av paragrafen framgår att prövningen ska göras av tingsrätt. De anknytningskriterier som ska vara avgörande för vilken tingsrätt som är behörig i det enskilda fallet framgår av förordning (se förslaget

till ändring i 2 § i förordningen [2014:1517] om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område).

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.3.

12 §

Vid domstolens handläggning av en ansökan enligt 9 § eller 11 § gäller rättegångsbalkens bestämmelser om tvistemål, om inte annat följer av EU:s kvarstadsförordning.

I paragrafen anges det processuella regelverk som vid sidan av kvarstadsförordningen ska tillämpas på rättsmedelsförfarandet (se artikel 46.1 i kvarstadsförordningen). En motsvarande ordning har föreslagits i fråga om domstolen prövning av en ansökan om europeisk kvarstad (se 4 § och kommentaren till den bestämmelsen).

En ansökan om rättsmedel enligt 9 § eller 11 § bör, om ansökan inte hanteras inom ramen för ett pågående tvistemål, registreras som ett ärende enligt RB, se 3 § förordningen (1996:271) om mål och ärenden i allmän domstol, och handläggas i enlighet med den handläggningsordning som anges i artikel 36 i kvarstadsförordningen.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.4.

13 §

Vid handläggningen av en ansökan enligt artikel 38 i EU:s kvarstadsförordning tillämpas artikel 36.2–4 i förordningen

För säkerhet enligt artikel 38 i EU:s kvarstadsförordning gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken.

Paragrafen innehåller kompletterande tillämpningsföreskrifter till den i artikel 38 i kvarstadsförordningen föreskrivna möjligheten för en gäldenär att som ett alternativ till kvarstadsbelagda medel ställa säkerhet. Av den i *första stycket* gjorda hänvisningen till rättsmedelsförfarandet följer att motparten ska underrättas om en ansökan enligt artikel 38 och att båda parter ska få möjlighet att yttra sig innan ett beslut meddelas. Ett sådant beslut ska meddelas utan dröjsmål.

Genom den i *andra stycket* gjorda hänvisningen till 2 kap. 25 § UB klargörs vilka säkerheter som godtas enligt svensk rätt. Regle-

ringen överensstämmer med vad som gäller i fråga om fordringsägarens säkerhet (se kommentaren till 4 § ovan).

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.6. Se även kommentaren till 14 § nedan.

14 §

En säkerhet enligt artikel 38.1 a i EU:s kvarstadsförordning ska prövas av domstolen om den inte är godkänd av fordringsägaren. En säkerhet i form av kontanta medel ska deponeras hos länsstyrelsen.

En säkerhet enligt artikel 38.1 b i EU:s kvarstadsförordning ska prövas av Kronofogdemyndigheten om den inte är godkänd av fordringsägaren.

Enligt artikel 38.1 a i kvarstadsförordningen ska den domstol som meddelat beslutet om kvarstad frigöra de kvarstadsbelagda bankmedlen om gäldenären ställer säkerhet med det belopp som anges i kvarstadsbeslutet eller annan form av godtagbar säkerhet vars värde åtminstone motsvarar det beloppet. Av 13 § andra stycket framgår vilka slags säkerheter som är godtagbara.

Av paragrafens *första stycke* följer att domstolen ska frigöra de kvarstadsbelagda medlen utan någon föregående prövning om fordringsägaren förklarar sig godta den ställda säkerheten. Det torde i ett borgenärsperspektiv i regel saknas anledning att inte acceptera en säkerhetsdeposition som motsvarar det kvarstadsbelagda beloppet. Om säkerheten inte godtas av fordringsägaren måste domstolen göra en noggrann prövning av denna. Det torde vara svårt att ställa en alternativ säkerhet som är lika säker som bankmedel och tveksamheter kring den alternativa säkerhetens värde bör regelmässigt medföra att den ställda säkerheten inte kan godtas. En tidsbegränsad bankgaranti bör normalt inte godtas (jfr NJA 2014 s. 669).

En säkerhet enligt artikel 38.1 a i kvarstadsförordningen ska ställas till domstol. Det innebär att domstolen, i likhet med vad som gäller när en säkerhet ställs under ett nationellt kvarstadsförfarande, ska ta emot och förvara säkerheten. Av bestämmelsens andra mening följer dock att säkerheter i form av kontanta medel ska deponeras hos länsstyrelsen. En gäldenär som önskar deponera medel motsvarande det kvarstadsbelagda beloppet ska följaktligen göra detta hos länsstyrelsen. Det ankommer på gäldenären att visa för domstolen att beloppet har deponerats på ett sådant sätt att det utgör

en fullgod säkerhet till det kvarstadsbelagda beloppet. Så är naturligtvis inte fallet om gäldenären har förbehållit sig rätten att återta det deponerade beloppet eller om deponeringen på annat sätt är villkorad (se även förslaget till förordning om redovisning av pengar som har deponerats hos länsstyrelse enligt 14 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsförordning). Deponering hos länsstyrelsen ska endast göras när beloppet ställs som säkerhet till domstol. Någon motsvarande bestämmelse finns inte när gäldenären ställer säkerhet till Kronofogdemyndigheten (jfr andra stycket).

Av paragrafens *andra stycke* följer att en ansökan om avbrytande av verkställigheten enligt artikel 38.1 b i kvarstadsförordningen ska prövas av Kronofogdemyndigheten. I likhet med när en säkerhet ställs till domstol behöver någon prövning av säkerheten inte ske om fordringsägaren har accepterat den. I fråga om de överväganden som Kronofogdemyndigheten har att göra i annat fall hänvisas till vad som ovan anförts beträffande domstolens prövning av säkerheten. Som anmärkts ovan gäller vad som i andra stycket anges beträffande deponering av medel hos länsstyrelsen inte vid tillämpningen av artikel 38.1 b i kvarstadsförordningen. Liksom andra former av säkerheter ska en sådan deposition tas i förvar av Kronofogdemyndigheten (jfr 2 kap. 25 § tredje stycket UB).

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.6. Se även kommentaren till 13 § ovan.

15 §

Vid överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut enligt 10 § eller 14 § andra stycket gäller 18 kap. utskönningsbalken.

Av den i paragrafen gjorda hänvisningen till 18 kap. UB följer att Kronofogdemyndighetens beslut med anledning av en ansökan om rättsmedel mot verkställigheten av ett kvarstadsbeslut, kan överklagas till en tingsrätt som regeringen föreskriver med hänsyn till svarandens hemvist (se 1 §). Beslutet får överklagas av den som beslutet angår om det har gått klaganden emot (2 §). Beslutet ska överklagas av sökanden eller svaranden inom tre veckor från det att beslutet delgavs klaganden (7 § femte stycket).

Av hänvisningen till 18 kap. UB följer vidare att ärendelagen gäller vid överklagande. Det innebär bl.a. att rätten normalt är domför med en lagfaren domare, att förfarandet som huvudregel är skriftligt, att de skäl som bestämt utgången normalt ska framgå av rättsens beslut samt att domstolens beslut får överklagas. För överklagande till hovrätten och Högsta domstolen krävs prövningstillstånd.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.5.

16 §

Handling som enligt EU:s kvarstadsförordning ska lämnas in till svensk domstol eller till Kronofogdemyndigheten i egenskap av behörig myndighet enligt 2 § ska vara skriven på svenska.

Av artikel 49.2 i kvarstadsförordningen framgår att handlingar som enligt förordningen ska ges in till domstol eller behörig myndighet får vara skrivna på något annat av unionens språk under förutsättning att den berörda medlemsstaten har godtagit det språket. I paragrafen klargörs att handlingar skrivna på andra språk än svenska inte godtas i det europeiska kvarstadsförfarandet.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.4.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

2 kap. 6 §

Om inte annat följer av 6 a § ska uppgifter och handlingar i databasen gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades. Uppgifter som inte kan hänföras till ett visst mål eller ärende ska gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då samtliga mål och ärenden avseende den person som uppgifterna hänför sig till var avslutade.

Bestämmelserna om gallring i 2 kap. 6 § databaslagen avser uppgifter som behandlas med stöd av lagens andra kapitel. Gallringsfristen är enligt bestämmelsen fem år. Enligt 19 § förordningen (2001:590) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens

verksamhet får Riksarkivet, efter samråd med Kronofogdemyndigheten, meddela föreskrifter om att handlingar och uppgifter som ska gallras enligt bl.a. 2 kap. 6 § får bevaras under längre tid.

För uppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt kvarstadsförordningen föreslås att andra gallringsregler ska gälla (se 6 a §). Som en följd av att även sådana uppgifter kan behandlas med stöd av 2 kap. har inledningen av paragrafen ändrats. Övriga ändringar är av redaktionell karaktär.

2 kap. 6 a §

Uppgifter och handlingar i databasen som tas emot, behandlas eller överförs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur ska gallras senast sex månader efter att det mål eller ärende som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades.

Paragrafen, som är ny, tar sikte på sådana uppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt kvarstadsförordningen. Sådana uppgifter ska enligt paragrafen gallras senast sex månader efter det att målet eller ärendet som uppgifterna eller handlingarna hänför sig till avslutades. Gallringsfristen överensstämmer med det lagringsförbud som kommer till uttryck i artikel 47.2 i kvarstadsförordningen.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.9.4.

2 kap. 27 §

Tullverket och Säkerhetspolisen får ha direktåtkomst till uppgifter som avses i 5 § 1–7. Detsamma gäller Skatteverket i dess beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter.

Vad som anges i första stycket gäller inte uppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter direktåtkomst enligt första stycket får omfatta.

I det nya *andra stycket* föreskrivs ett undantag från den i första stycket reglerade direktåtkomsten för Tullverket, Säkerhetspolisen och Skatteverket till vissa uppgifter i Kronofogdemyndighetens ut- söknings- och indrivningsdatabas. Bestämmelsen innebär att uppgifter som Kronofogdemyndigheten behandlar i egenskap av informations- myndighet eller behörig myndighet enligt kvarstadsförordningen inte ska vara tillgängliga för Tullverket, Säkerhetspolisen eller Skatte- verket genom direktåtkomst. Bestämmelsen inverkar dock inte på Kronofogdemyndighetens skyldighet att på begäran lämna ut sådana uppgifter till nämnda myndigheter i vissa fall, se 7–8 §§ förord- ningen (2001:590) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyn- dighetens verksamhet.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.9.2.

8.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

34 kap. 1 a §

Under motsvarande förutsättningar som i 1 § första stycket gäller sekretess hos Kronofogdemyndigheten i mål eller ärende om informations- inhämtning enligt artikel 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuld- indrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

Kronofogdemyndigheten kommer i egenskap av informations- myndighet och behörig verkställande myndighet att hantera person- uppgifter inom ramen för ärenden om informationsinhämtning enligt artikel 14 i kvarstadsförordningen (se 3 och 5 §§ i förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s kvarstadsför- ordning). Av paragrafen, som är ny, följer att dessa personuppgifter omfattas av samma sekretesskydd som när de förekommer i Krono- fogdemyndighetens verksamhet avseende utsökning och indrivning. Sekretess gäller följaktligen hos myndigheten i ärende om informa- tionsinhämtning enligt kvarstadsförordningen, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står

klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.9.3.

Kommittédirektiv 2014:85

Europeisk kvarstad på bankmedel

Beslut vid regeringssammanträde den 12 juni 2014.

Sammanfattning

En särskild utredare ska analysera och lämna förslag med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av privaträttslig natur. I uppdraget ingår bl.a. att

- undersöka vilka kompletterande författningsbestämmelser som behövs med anledning av förordningen och föreslå sådana, och
- föreslå vilken myndighet eller vilka myndigheter som lämpligen bör vara behörig myndighet respektive informationsmyndighet i Sverige.

Uppdraget ska redovisas senast den 12 juni 2015.

Förordningen om kvarstad på bankmedel

Förordningens tillkomst

För de ekonomiska aktörerna inom EU är det viktigt att det finns möjlighet att säkerställa att tillgångar på gäldenärens bankkonton inte försvinner innan avgöranden i tvister om fordringsanspråk har verkställts. Detta gäller såväl i nationella som i gränsöverskridande fall. Fordringsägare är i dag hänvisade till att använda de förfaranden som finns för säkerhetsåtgärder i respektive medlemsstats

nationella rätt. De nationella förfarandena skiljer sig dock väsentligen åt, både beträffande beviskrav och i fråga om vilken tid det tar att utverka besluten och verkställa dem.

Mot den bakgrunden uppmanade Europeiska rådet kommissionen i Stockholmsprogrammet (EUT C115, 04.05.2010, s. 54), som anger ramarna för EU:s samarbete i rättsliga och inrikes frågor för åren 2010–2014, att lägga fram förslag som syftar till att förbättra effektiviteten vid verkställighet av domar inom unionen som avser bankkonton och gäldenärers tillgångar. I juli 2011 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om europeisk kvarstad på bankmedel och den 15 maj 2014 antogs Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av privaträttslig natur (i det följande kvarstadsförordningen). Förordningen träder i kraft inom kort, men dess bestämmelser börjar inte tillämpas fullt ut förrän två år efter ikraftträdandet.

Förordningens huvudsakliga innehåll

Kvarstadsförordningen är tillämplig på privaträttsliga penningfordringar som en fordringsägare har mot en gäldenär i gränsöverskridande fall. Ett fall anses vara gränsöverskridande dels när bankkontot med medlen som ska beläggas med kvarstad finns i en annan medlemsstat än den där domstolen som ansökan om kvarstad ges in till är belägen, dels när bankkontot finns i en annan medlemsstat än den där fordringsägaren har hemvist.

En ansökan om kvarstad kan göras innan ett rättsligt förfarande för prövning av ärendet i sak har inletts mot gäldenären, under ett sådant förfarande eller när det finns ett avgörande i ett sådant ärende. Innan det finns ett avgörande är det som huvudregel domstolarna i den medlemsstat som är behöriga att avgöra sakfrågan enligt tillämpliga regler om domstols behörighet som är behörig domstol att pröva ansökan. Om gäldenären är konsument är det dock domstolarna i den medlemsstat där gäldenären har hemvist som är behörig domstol. Finns det ett avgörande är det alltid domstolarna i den medlemsstat där avgörandet meddelats som är behörig domstol.

Förordningen förutsätter att fordringsägaren vet i vilken bank gäldenären har sina bankmedel. Om fordringsägaren saknar sådan

information finns det möjlighet för fordringsägaren att i vissa fall samtidigt med ansökan om kvarstad lämna in en begäran om att sådan information ska inhämtas av en informationsmyndighet i den medlemsstat där det finns skäl att tro att gäldenären har bankmedel.

Kvarstadsbeslut som meddelas med stöd av förordningen ska erkännas och verkställas i övriga medlemsstater utan något särskilt förfarande. Ett beslut om kvarstad verkställs i enlighet med det förfarande för verkställighet som gäller för likvärdiga nationella beslut om säkerhetsåtgärder i verkställighetsmedlemsstaten om inte något annat följer av förordningen.

Om beslutet om kvarstad har meddelats i en annan medlemsstat än den medlemsstat där beslutet ska verkställas, ska beslutet överlämnas till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten av domstolen som meddelat beslutet eller av fordringsägaren. Den behöriga myndigheten ska därefter vidta de åtgärder som krävs för att beslutet ska verkställas i enlighet med nationell rätt i verkställighetsmedlemsstaten.

Förfarandet för att meddela ett beslut om kvarstad enligt förordningen sker alltid ex parte, dvs. utan att gäldenären underrättas om ansökan om kvarstad eller hörs under förfarandet. Gäldenären delges beslutet om kvarstad först när medlen har belagts med kvarstad.

Om en ansökan om kvarstad inte beviljas kan fordringsägaren överklaga beslutet. Medlemsstaten ska anmäla till kommissionen vilken eller vilka domstolar som är behöriga att ta emot ett sådant överklagande. Det finns också rättsmedel som både gäldenären och fordringsägaren kan använda mot beslut om kvarstad och mot verkställighet av beslut om kvarstad.

Uppdraget med anledning av kvarstadsförordningen

Kompletterande författningsbestämmelser

Kvarstadsförordningen är i alla delar bindande och direkt tillämplig i Sverige. Det behövs dock kompletterande författningsbestämmelser. I sammanhanget behöver det t.ex. särskilt uppmärksammas frågor om metoder för inhämtande av bankkontoinformation i Sverige, delgivning av gäldenären och hur verkställighetsprocessen inleds. Även rättsmedlen och frågan om vilken eller vilka domstolar

som ska vara behöriga att pröva rättsmedlen enligt förordningen behöver klarläggas, liksom i vilka fall verkställande myndighet ska vara behörig. Frågor om ansvar och kostnader för översättning av handlingar, avgifter för banker, kostnader och avgifter för myndigheter, sekretess samt tillgång till och hantering av personuppgifter för de myndigheter som omfattas av förordningen behöver också analyseras. Dessutom behöver det klarläggas hur förordningen samverkar med nationell rätt när ett beslut om kvarstad har meddelats i Sverige och ska verkställas här samt vilka processrättsliga frågor som kommer att regleras av nationell rätt när förordningen saknar reglering. Därutöver kan ytterligare frågor behöva analyseras och belysas med anledning av förordningen.

Utredaren ska mot denna bakgrund

- analysera förordningen och undersöka vilka författningsbestämmelser som behövs med anledning av den,
- lämna de författningsförslag som utredaren utifrån sin analys bedömer lämpliga, och
- överväga om förslagen bör samlas i en särskild lag eller föras in i befintlig lagstiftning.

En utgångspunkt för arbetet ska vara att de förslag som lämnas så långt det är möjligt ska passa in i redan existerande system i den svenska rättsordningen.

Behöriga myndigheter

Enligt förordningen ska varje medlemsstat utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ta emot, översända eller delge handlingar i medlemsstaten. Medlemsstaterna ska vidare utse en informationsmyndighet som ska inhämta information om gäldenärens bankkonto när fordringsägaren saknar information om det och begär att sådan information ska inhämtas.

Utredaren ska därför

- överväga vilken eller vilka myndigheter som lämpligen bör vara behörig myndighet i Sverige,

- överväga om denna myndighet, eller någon av dessa myndigheter, också lämpligen bör vara informationsmyndighet,
- om det inte bedöms lämpligt, överväga vilken annan myndighet som bör få den rollen i Sverige, och
- lämna förslag baserade på den gjorda analysen.

Övrigt

I uppdraget ingår att lämna fullständiga författningsförslag utifrån de överväganden som görs.

Utredaren är oförhindrad att ta upp andra närliggande frågor.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska redovisa de kostnader och konsekvenser i övrigt som förslagen kan komma att medföra. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Arbetets bedrivande och redovisning av uppdraget

I sitt arbete ska utredaren följa andra nordiska länders arbete med den nya förordningen.

Utredaren ska inhämta synpunkter från Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten, Svenska Bankföreningen och andra berörda myndigheter och organisationer.

Uppdraget ska redovisas senast den 12 juni 2015.

(Justitiedepartementet)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 655/2014**av den 15 maj 2014****om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av
privaträttslig natur**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81.2 a, e och f,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Unionen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer säkerställs. För ett stegvis inrättande av ett sådant område ska unionen besluta om åtgärder på området rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl.
- (2) I enlighet med artikel 81.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) kan dessa åtgärder inbegripa åtgärder som syftar till att säkerställa bl.a. ömsesidigt erkännande mellan medlemsstaterna av domstolsavgöranden samt verkställigheten av dessa, faktisk tillgång till rättslig prövning samt undanröjande av hinder mot välfungerande civilrättsliga förfaranden, vid behov genom att främja förenligheten mellan de civilprocessrättsliga regler som är tillämpliga i medlemsstaterna.
- (3) Genom sin *Grönbok om effektivare verkställighet av domstolsavgöranden i Europeiska unionen: kvarstad på bankmedel* inledde kommissionen den 24 oktober 2006 ett samråd om behovet av ett enhetligt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel och de möjliga inslagen i ett sådant förfarande.
- (4) I Stockholmsprogrammet från december 2009 ⁽³⁾, som fastställer prioriteringar för perioden 2010–2014 på områdena frihet, säkerhet och rättvisa, uppmanade Europeiska rådet kommissionen att bedöma behovet av och genomförbarheten när det gäller att föreskriva vissa interimistiska åtgärder på unionsnivå, däribland säkerhetsåtgärder, i syfte att förebygga t.ex. att tillgångar försvinner innan verkställighet av en fordran har skett, samt att lägga fram lämpliga förslag till förbättring av effektiviteten vid verkställighet av domar inom unionen avseende bankmedel som finns på bankkonton och gäldenärens tillgångar.
- (5) Nationella förfaranden för att utverka säkerhetsåtgärder, t.ex. beslut om kvarstad på bankmedel, finns i alla medlemsstater, men villkoren för att utverka åtgärderna och effektiviteten i genomförandet av dem skiljer sig väsentligt åt från en medlemsstat till en annan. I ärenden med gränsöverskridande följder, t.ex. när fordringsägaren försöker belägga bankmedel med kvarstad i olika medlemsstater, kan det vara betungande att använda sig av nationella säkerhetsåtgärder. Det förefaller därför nödvändigt och lämpligt att anta ett bindande och direkt tillämpligt unionsinstrument, i vilket det fastställs ett nytt unionsförfarande, som möjliggör att bankmedel på konton effektivt och snabbt kan beläggas med kvarstad i gränsöverskridande fall.

⁽¹⁾ EUT C 191, 29.6.2012, s. 57.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 april 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 13 maj 2014.

⁽³⁾ EUT C 115, 4.5.2010, s. 1.

- (6) Det förfarande som inrättas genom denna förordning bör utgöra ett kompletterande och valfritt medel för fordringsägaren, som behåller rätten att utnyttja andra förfaranden för att erhålla en likvärdig åtgärd enligt nationell rätt.
- (7) En fordringsägare bör kunna utverka en säkerhetsåtgärd i form av ett europeiskt beslut om kvarstad på bankmedel (nedan kallat *beslut om kvarstad*), som hindrar gäldenären från att ta ut eller överföra bankmedel som han eller hon har på ett bankkonto i en medlemsstat, om det finns en risk för att fordringsägaren, utan en sådan åtgärd, inte kommer att kunna verkställa sin fordran mot gäldenären eller det kommer att bli betydligt svårare att göra det. Kvarstad på bankmedel på gäldenärens konto bör förhindra att inte bara gäldenären själv, utan även att de personer som har bemyndigats av gäldenären att göra betalningar via kontot, t.ex. genom stående betalningsuppdrag, autogiro eller användning av kreditkort, använder medlen.
- (8) Tillämpningsområdet för denna förordning bör omfatta alla typer av mål och ärenden av privaträttslig natur, utom vissa väl definierade typer av mål och ärenden. Denna förordning bör i synnerhet inte tillämpas på fordringar mot en gäldenär i insolvensförfaranden. Detta betyder att ett beslut om kvarstad inte kan meddelas, om ett insolvensförfarande, såsom det definieras i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 ⁽¹⁾, har inletts mot gäldenären. Trots detta undantag bör dock förfarandet få användas för att säkra återvinning av skadliga betalningar som gäldenären har gjort till tredje man.
- (9) Denna förordning bör tillämpas på konton som förs av kreditinstitut vars verksamhet består i att ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel från allmänheten och bevilja krediter för egen räkning.

Den bör således inte tillämpas på finansinstitut som inte tar emot insättningar, t.ex. institut som tillhandahåller finansiering för export- och investeringsprojekt eller projekt i utvecklingsländer, eller institut som tillhandahåller tjänster på den finansiella marknaden. Dessutom bör denna förordning inte tillämpas på konton som innehas av eller hos centralbanker när de agerar i egenskap av monetära myndigheter eller på konton vars medel inte kan beläggas med kvarstad vid ett likvärdigt nationellt förfarande eller som på annat sätt inte kan utmätas enligt lagen i den medlemsstat där bankkontot i fråga förs.

- (10) Denna förordning bör endast gälla gränsöverskridande fall och bör innehålla en definition av vad som utgör ett gränsöverskridande fall i detta särskilda sammanhang. Med avseende på tillämpningen av denna förordning bör ett gränsöverskridande fall anses föreligga, när den domstol som handlägger ansökan om kvarstad ligger i en medlemsstat och bankkontot som är föremål för beslutet om kvarstad förs i en annan medlemsstat. Ett gränsöverskridande fall bör även anses föreligga, när fordringsägaren har hemvist i en medlemsstat och den domstol och bankkonto på vilket bankmedel som ska beläggas med kvarstad ligger i en annan medlemsstat.

Denna förordning bör inte tillämpas för att kvarstadsbelägga bankmedel på konton som förs i den medlemsstat där den domstol befinner sig till vilken en ansökan om beslutet om kvarstad har ingetts om även fordringsägaren har hemvist i den medlemsstaten, även om fordringsägaren samtidigt ansöker om ett beslut om kvarstad för ett konto eller flera konton som förs i en annan medlemsstat. I ett sådant ärende bör fordringsägaren göra två separata ansökningar, en om beslut om kvarstad och en om en nationell åtgärd.

- (11) Förfarandet för beslut om kvarstad bör kunna användas av fordringsägare som vill säkra verkställighet av en senare dom i ärendet i sak, innan förfarandet för prövning av ärendet i sak inleds och närsomhelst under ett sådant förfarande. Det bör även kunna användas av fordringsägare som redan har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling enligt vilken gäldenären är skyldig att betala fordringsägarens fordran.
- (12) Beslutet om kvarstad bör kunna användas för att säkra fordringar som har förfallit till betalning. Det bör också kunna användas för fordringar som inte har förfallit till betalning, om sådana fordringar har sin grund i en transaktion eller en händelse som redan har ägt rum och beloppet kan fastställas, inklusive fordringar som gäller skadestånd utanför avtalsförhållanden samt civilrättsliga fordringar på skadestånd eller återbetalning till följd av ett handlande som ger upphov till straffrättsliga påföljder.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EGT L 160, 30.6.2000, s. 1).

Fordringsägaren bör ges möjlighet att begära att beslutet om kvarstad meddelas med det belopp som den huvudsakliga fordran uppgår till eller till ett lägre belopp. Det senare kan ligga i fordringsägarens intresse, t.ex. om en annan säkerhet redan har utverkats för en del av fordran.

- (13) För att säkerställa en nära koppling mellan beslutet om kvarstad och förfarandet för prövning av ärendet i sak, bör behörigheten att meddela ett beslut om kvarstad ligga hos domstolarna i den medlemsstat vars domstolar är behöriga att pröva ärendet i sak. Förfarandet för prövning av ärendet i sak bör enligt denna förordning omfatta alla förfaranden som syftar till att erhålla ett verkställbart avgörande rörande den bakomliggande fordran, inbegripet summariska processer rörande betalningsförelägganden och förfaranden såsom det franska *procédure de référé*. Om gäldenären är en konsument med hemvist i en medlemsstat, bör behörigheten att meddela beslut om kvarstad endast ligga hos domstolarna i den medlemsstaten.
- (14) I villkoren för att ett beslut om kvarstad ska meddelas bör det finnas en lämplig balans mellan fordringsägarnas intresse av att få ett beslut om kvarstad och gäldenärernas intresse av att undvika missbruk av beslutet om kvarstad.

När fordringsägaren ansöker om ett beslut om kvarstad innan en dom i ärendet i sak finns bör domstolen till vilken ansökan ges in med stöd av den bevisning som åberopas av fordringsägaren vara övertygad om att fordringsägarens talan i ärendet i sak mot gäldenären sannolikt kommer att bifallas.

Vidare bör fordringsägaren under alla omständigheter, även om en dom i ärendet i sak redan finns, vara skyldig att för domstolen påvisa att hans fordran skyndsamt behöver rättsligt skydd och att det utan ett beslut om kvarstad kan bli omöjligt eller betydligt svårare att verkställa den befintliga eller framtida domen i ärendet i sak, eftersom det finns en verklig risk för att gäldenären, när fordringsägaren väl har möjlighet att få den befintliga eller framtida domen verkställd, kan ha förbrukat, gömt eller förstört sina tillgångar eller avyttrat dem till ett pris som understiger deras värde, i onormal omfattning eller genom onormala åtgärder.

Domstolen bör göra en bedömning av de bevis som fordringsägaren åberopar till stöd för att en sådan risk föreligger. Det kan avse t.ex. gäldenärens agerande i förhållande till fordringsägarens fordran eller i en tidigare tvist mellan parterna, gäldenärens kredithistoria, gäldenärens typ av tillgångar och gäldenärens agerande på senare tid i fråga om sina tillgångar. Vid bedömning av bevisen kan domstolen komma fram till att gäldenärens uttag från konton och att hans eller hennes utgifter för att täcka sin löpande verksamhet eller familjens löpande kostnader inte i sig är onormala. Att en fordran inte har betalats eller att en fordran har bestritts eller bara det faktum att gäldenären har mer än en fordringsägare bör inte i sig anses utgöra tillräcklig grund för att motivera att ett beslut om kvarstad meddelas. Att gäldenärens ekonomiska förhållanden är ogynnsamma eller att de är på väg att försämrats bör inte heller i sig anses utgöra tillräcklig grund för att motivera att ett beslut om kvarstad meddelas. Domstolen kan dock beakta dessa faktorer vid en övergripande bedömning av om det föreligger någon risk.

- (15) I syfte att säkerställa överraskningseffekten för beslutet om kvarstad och för att se till att det blir användbart för fordringsägare som försöker driva in skulder från gäldenärer i gränsöverskridande fall, bör gäldenären inte informeras om fordringsägarens ansökan, höras innan beslutet om kvarstad meddelats eller underrättas om beslutet om kvarstad, innan det har genomförts. Om domstolen, utifrån de bevis och uppgifter som fordringsägaren eller, i förekommande fall, fordringsägarens vittne(n) har lämnat, inte övertygats om att det är motiverat att belägga bankmedel på bankkontot eller bankkontona i fråga med kvarstad, bör domstolen inte utfärda beslutet om kvarstad.
- (16) I de fall där fordringsägaren ansöker om ett beslut om kvarstad innan han eller hon har inlett ett förfarande för prövning av ärendet i sak i domstol, bör fordringsägaren enligt denna förordning vara skyldig att inleda förfarandet inom en viss tidsfrist och vara skyldig att redovisa att förfarandet har inletts för den domstol vid vilken ansökan om kvarstad har inletts. Om fordringsägaren underlåter att uppfylla denna skyldighet, bör domstolen på eget initiativ upphäva beslutet om kvarstad eller bör beslutet förfalla automatiskt.
- (17) Eftersom gäldenären inte höras innan beslutet om kvarstad meddelas, bör denna förordning ge särskilda garantier för att förhindra att beslutet om kvarstad missbrukas och skydda gäldenärens rättigheter.

- (18) En sådan viktig garanti bör vara möjligheten att kräva att fordringsägaren ställer säkerhet, för att säkerställa att gäldenären i ett senare skede kan kompenseras för sådan skada som han eller hon kan komma att lida till följd av beslutet om kvarstad. Beroende på nationell rätt kan en sådan säkerhet bestå av en säkerhetsdeposition eller en alternativ säkerhet, såsom en bankgaranti eller ett hypotek. Domstolen bör göra en egen bedömning, när den fastställer det belopp för vilket säkerhet ska ställas för att hindra missbruk av beslutet om kvarstad och trygga ersättning till gäldenären, och bör i avsaknad av särskilda bevis för det eventuella skadebeloppet kunna ta hänsyn till det belopp med vilket beslutet om kvarstad ska meddelas och använda det som riktlinje för att fastställa säkerhetens storlek.

I de fall där fordringsägaren ännu inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling enligt vilken gäldenären är skyldig att betala fordringsägarens fordran, bör huvudregeln vara att säkerhet ska ställas och domstolen bör endast i undantagsfall medge undantag från kravet eller kräva säkerhet till ett lägre belopp, om den anser att sådan säkerhet är olämplig, överflödigt eller oproportionerligt med hänsyn till omständigheterna i ärendet. Sådana omständigheter kan t.ex. vara att fordringsägaren har särskilt starka bevis men inte tillräckliga resurser för att ställa säkerhet, att fordran avser underhåll eller löneutbetalning eller att storleken på fordran är sådan att beslutet om kvarstad sannolikt inte kommer att orsaka gäldenären någon skada, t.ex. små företagsskulder.

I ärenden där fordringsägaren redan har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, bör domstolen efter eget skön ha rätt att besluta om att säkerhet ska ställas. Det kan exempelvis vara lämpligt att ställa en säkerhet, förutom under ovannämnda exceptionella omständigheter, om den dom vars verkställighet beslutet om kvarstad avser att säkra ännu inte är verkställbar eller verkställigheten av domen har inhiberats på grund av pågående överklagandeförfaranden.

- (19) En annan viktig faktor för en lämplig balans mellan fordringsägarens och gäldenärens intressen bör vara en bestämmelse om att fordringsägaren ansvarar för sådana skador som orsakas gäldenären genom beslutet om kvarstad. I denna förordning bör det därför som minimistandard föreskrivas att fordringsägaren är ersättningskyldig, om de skador som orsakas gäldenären genom beslutet om kvarstad beror på ett fel från fordringsägarens sida. I detta sammanhang bör bevisbördan åvila gäldenären. För de grunder för ansvar som anges i denna förordning bör det fastställas en harmoniserad regel om en presumtion om fel från fordringsägarens sida, vilken bör kunna motbevisas.

Dessutom bör medlemsstaterna i sin nationella rätt kunna behålla eller införa andra grunder för ansvar än de som anges i denna förordning. För dessa andra grunder för ansvar bör medlemsstaterna även kunna behålla eller införa andra typer av ansvar, t.ex. strikt ansvar.

Denna förordning bör även innehålla en lagvalsregel, som fastställer att tillämplig lag för fordringsägarens ersättningskyldighet bör vara lagen i verkställighetsmedlemsstaten. Om det finns flera verkställighetsmedlemsstater, bör tillämplig lag vara lagen i den verkställighetsmedlemsstat där gäldenären har sin stadigvarande vistelseort. Om gäldenären inte har sin stadigvarande vistelseort i någon av verkställighetsmedlemsstaterna, bör tillämplig lag vara lagen i den verkställighetsmedlemsstat som har starkast anknytning till målet. Vid fastställandet av den starkaste anknytningen kan storleken på det belopp som belagts med kvarstad i de olika verkställighetsmedlemsstaterna vara en av de faktorer som domstolen kan ta hänsyn till.

- (20) I syfte att komma till rätta med befintliga praktiska svårigheter vid inhämtande av information om var gäldenären har sitt bankkonto i ett gränsöverskridande sammanhang, bör det genom denna förordning inrättas en mekanism, som gör det möjligt för en fordringsägare att begära att den information som behövs för att identifiera gäldenärens bankkonto tillhandahålls domstolen av informationsmyndigheten i den medlemsstat där fordringsägaren tror att gäldenären har ett konto, innan ett beslut om kvarstad meddelas. Med tanke på att ett sådant ingripande av offentliga myndigheter och sådan tillgång till privata uppgifter är av en särskild art, bör tillgång till kontoinformation som regel endast ges i ärenden där fordringsägaren redan har en verkställbar dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling. Undantagsvis bör det dock vara möjligt för fordringsägaren att göra en begäran om kontoinformation, även om domen, förlikningen eller den officiella handlingen ännu inte är verkställbar. En sådan begäran bör vara möjlig, om det belopp som ska beläggas med kvarstad är betydande, med beaktande av relevanta omständigheter, och domstolen utifrån de bevis som har åberopats av fordringsägaren är övertygad om att det föreligger ett brådskande behov av sådan kontoinformation, eftersom det utan sådan information finns en risk för att verkställigheten av fordringsägarens fordran mot gäldenären kan äventyras och detta i sin tur kan leda till en betydande försämring av fordringsägarens ekonomiska situation.

För att mekanismen ska kunna fungera bör medlemsstaterna i sin nationella rätt tillhandahålla en eller flera metoder för att inhämta informationen, vilka bör vara effektiva och ändamålsenliga och inte oproportionellt kostnads- eller tidskrävande. Mekanismen bör endast tillämpas om alla förutsättningar och krav för att ansökan om kvarstad ska bifallas är uppfyllda och fordringsägaren i sin begäran på ett lämpligt sätt har motiverat varför det finns anledning att tro att gäldenären har ett eller flera konton i en viss medlemsstat, t.ex. på grund av att gäldenären arbetar eller utövar yrkesverksamhet i medlemsstaten eller äger egendom där.

- (21) För att säkerställa att gäldenärens personuppgifter skyddas bör informationen om gäldenärens bankkonto eller bankkonton som inhämtas inte lämnas till fordringsägaren. Informationen bör endast lämnas till den domstol som överfört begäran och undantagsvis till gäldenärens bank, om den bank eller annan enhet som är ansvarig för att verkställa beslutet om kvarstad i verkställighetsmedlemsstaten inte kan identifiera gäldenärens bankkonto med stöd av informationen i beslutet om kvarstad, t.ex. om flera personer med samma namn och adress har konton hos samma bank. Om det i ett sådant ärende i beslutet om kvarstad anges att det eller de kontonummer med medel som ska beläggas med kvarstad har erhållits genom en begäran om information, bör banken begära tillgång till denna information från informationsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten, och detta bör kunna göras på ett informellt och enkelt sätt.
- (22) Genom denna förordning bör fordringsägaren ges rätt att överklaga ett beslut om att inte bevilja en ansökan om kvarstad. Denna rätt bör inte påverka fordringsägarens möjlighet att lämna in en ny ansökan om kvarstad med återopande av nya omständigheter eller nya bevis.
- (23) Strukturerna för verkställighet av beslut om kvarstad varierar avsevärt mellan medlemsstaterna. För att undvika en fördubbling av dessa strukturer i medlemsstaterna och i möjligaste mån respektera de nationella förfarandena bör denna förordning, vad gäller verkställighet och det faktiska genomförandet av beslutet om kvarstad, bygga på befintliga metoder och strukturer för verkställighet och genomförande av likvärdiga nationella beslut i den medlemsstat där beslutet om kvarstad ska verkställas.
- (24) För att säkerställa snabb verkställighet bör det i denna förordning föreskrivas att översändandet av beslutet om kvarstad från ursprungsmedlemsstaten till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten ska göras på ett sätt som säkerställer att innehållet i de översända handlingarna är riktigt, tillförlitligt och lättläst.
- (25) Vid mottagandet av beslutet om kvarstad bör den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att beslutet om kvarstad ska verkställas i enlighet med nationell rätt, antingen genom att översända det mottagna beslutet om kvarstad till banken eller till en annan enhet som är ansvarig för att verkställa sådana beslut om kvarstad i den medlemsstaten eller, om det följer av nationell rätt, genom att på annat sätt förelägga banken att genomföra beslutet om kvarstad.
- (26) Genomförandet av beslutet om kvarstad bör, beroende på vilken metod som är tillgänglig enligt verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt för likvärdiga nationella förfaranden, ske genom att beloppet spärras på gäldenärens konto eller, om det följer av nationell rätt, genom att beloppet förs över till ett särskilt konto, vilket kan vara ett konto som innehas av behörig verkställande myndighet, domstolen, banken där gäldenären har sitt konto eller banken som har utnämnts till samordnande enhet för bankmedel som belagts med kvarstad i ett visst ärende.
- (27) Denna förordning bör inte utesluta möjligheten att i förskott ta ut avgifter för verkställighet av beslut om kvarstad. Denna fråga bör regleras i nationell rätt i den medlemsstat där beslutet om kvarstad ska verkställas.
- (28) Ett beslut om kvarstad bör, i förekommande fall, ha samma rang som en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd har i verkställighetsmedlemsstaten. Om vissa verkställighetsåtgärder enligt nationell rätt har företräde framför kvarstadsåtgärder, bör de ges samma företräde i förhållande till beslut om kvarstad inom ramen för denna förordning. Vid tillämpningen av denna förordning bör beslut *ad personam* som finns i vissa nationella rättssystem betraktas som likvärdiga nationella beslut.

- (29) I denna förordning bör det föreskrivas en skyldighet för banken eller annan enhet som är ansvarig för att verkställa beslutet om kvarstad i verkställighetsmedlemsstaten att ange om och, i så fall, i vilken utsträckning beslutet om kvarstad har lett till att gäldenärens bankmedel har belagts med kvarstad samt en skyldighet för fordringsägaren att se till att bankmedel som belagts med kvarstad som överstiger det belopp som anges i beslutet om kvarstad frigörs.
- (30) Denna förordning bör säkerställa gäldenärens rätt till en rättvis rättegång och rätt till ett effektivt rättsmedel och bör därmed, med beaktande av att förfarandet för att bevilja beslutet om kvarstad är *ex parte*, ge gäldenären möjlighet att bestrida ett beslut om kvarstad eller verkställigheten av ett sådant beslut omedelbart efter genomförandet av det, på de grunder som fastställs i denna förordning.
- (31) I detta sammanhang bör det i denna förordning krävas att beslutet om kvarstad, alla handlingar som fordringsägaren gett in till domstolen i ursprungsmedlemsstaten och nödvändiga översättningar delges gäldenären omgående efter genomförandet av beslutet om kvarstad. Domstolen bör efter eget skön kunna bifoga eventuella ytterligare handlingar som legat till grund för dess beslut och som gäldenären kan behöva för att ta tillvara sin rätt, t.ex. skriftliga redogörelser för muntliga förhör.
- (32) Gäldenären bör ha möjlighet att kräva att beslutet om kvarstad omprövas, framför allt om de förutsättningar eller krav som fastställs i denna förordning inte var uppfyllda eller om de omständigheter som låg till grund för beslutet om kvarstad har förändrats på ett sådant sätt att beslutet om kvarstad inte längre har någon grund. Det bör t.ex. finnas ett rättsmedel som kan användas av gäldenären, om det inte var ett gränsöverskridande fall enligt definitionen i denna förordning, om de behörighetsbestämmelser som fastställs i denna förordning inte iaktogs, om fordringsägaren inte inlett ett förfarande för prövning av ärendet i sak inom de tidsfrister som fastställs i denna förordning och domstolen inte, som en följd av detta, upphävde beslutet om kvarstad på eget initiativ eller beslutet inte förföll automatiskt, om det inte fanns behov av ett skyndsamt skydd för fordringsägarens fordran i form av ett beslut om kvarstad, eftersom det inte fanns någon risk för att det inte skulle gå att verkställa fordringsägarens fordran eller att det skulle bli betydligt svårare att göra detta eller om ställandet av säkerhet inte uppfyllde kraven i denna förordning.

Gäldenären bör även ha tillgång till rättsmedel, om beslutet om kvarstad och förklaringen inte har delgetts gäldenären enligt bestämmelserna i denna förordning eller om de handlingar som har delgetts gäldenären inte uppfyller de språkkrav som föreskrivs i denna förordning. En ansökan om ett sådant rättsmedel bör dock inte bifallas, om den bristande delgivningen eller översättningen avhjälpas inom en viss tid. För att avhjälpa bristerna i delgivningen bör fordringsägaren göra en begäran till den myndighet som ansvarar för delgivningen i ursprungsmedlemsstaten om att handlingarna ska delges gäldenären med rekommenderat brev eller förse domstolen med nödvändiga översättningar av handlingarna, om gäldenären har gett sitt samtycke till att hämta handlingarna vid domstolen. En sådan begäran bör inte krävas, om den bristande delgivningen redan har avhjälpats på annat sätt, t.ex. om domstolen i enlighet med nationell rätt på eget initiativ inlett delgivningen.

- (33) Frågan om vem som ska tillhandahålla översättningar som krävs enligt denna förordning och vem som ska betala kostnaderna för översättningarna överläts åt nationell rätt.
- (34) Behörighet att pröva en ansökan om rättsmedel mot ett meddelat beslut om kvarstad bör ligga hos domstolarna i den medlemsstat där beslutet om kvarstad meddelades. Behörighet att pröva en ansökan om rättsmedel mot verkställighet av beslutet om kvarstad bör ligga hos domstolarna eller, i förekommande fall, hos behöriga verkställande myndigheter i verkställighetsmedlemsstaten.
- (35) Gäldenären bör ha rätt att ansöka om att bankmedel som har belagts med kvarstad frigörs, om han eller hon ställer en lämplig säkerhet. En sådan alternativ säkerhet kan bestå av en säkerhetsdeposition eller en alternativ säkerhet, t.ex. en bankgaranti eller ett hypotek.

- (36) Denna förordning bör säkerställa att bankmedel som beläggs med kvarstad inte påverkar belopp som är undantagna från utmätning enligt nationell rätt i verkställighetsmedlemsstaten, exempelvis belopp som är nödvändiga för att trygga gäldenärens och hans eller hennes familjs uppehälle. Beroende på vilket förfarande som tillämpas i medlemsstaten bör det ansvariga organet, som kan vara domstolen, banken eller den behöriga verkställande myndigheten, på eget initiativ undanta det berörda beloppet innan beslutet om kvarstad genomförs eller på gäldenärens begäran undanta beloppet efter det att beslutet om kvarstad genomförts. Om bankmedel i flera medlemsstater beläggs med kvarstad och belopp har undantagits mer än en gång, bör fordringsägaren kunna ansöka hos den behöriga domstolen i vilken som helst av verkställighetsmedlemsstaterna eller, om det följer av den berörda verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt, den behöriga verkställande myndigheten i den medlemsstaten om en anpassning av undantagandet som tillämpas i den medlemsstaten.
- (37) I syfte att se till att beslutet om kvarstad meddelas och verkställs snabbt och utan dröjsmål bör det i denna förordning fastställas tidsfrister inom vilka de olika åtgärderna inom förfarandet måste slutföras. Domstolar eller myndigheter som deltar i förfarandet bör endast tillåtas att göra undantag från dessa tidsfrister under exceptionella omständigheter, t.ex. i mål med komplexa rättsliga eller faktiska omständigheter.
- (38) Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71⁽¹⁾ bör tillämpas vid beräkning av de perioder och frister som föreskrivs i den här förordningen.
- (39) För att underlätta tillämpningen av denna förordning bör medlemsstaterna vara skyldiga att lämna viss information om sin lagstiftning och sina förfaranden avseende beslut om kvarstad och likvärdiga nationella säkerhetsåtgärder till kommissionen.
- (40) För att underlätta den praktiska tillämpningen av denna förordning bör standardformulär upprättas, framför allt för ansökan om kvarstad, beslutet om kvarstad, förklaringen om att bankmedel har belagts med kvarstad, för ansökan om rättsmedel och för överklagande enligt denna förordning.
- (41) För att förfarandena ska bli effektivare bör denna förordning tillåta användning av sådan modern kommunikationsteknik som är godkänd enligt förfaranderegler i den berörda medlemsstaten, framför allt för att fylla i de standardformulär som fastställs i denna förordning och för kommunikation mellan myndigheter som medverkar i förfarandena. Metoderna för att underteckna beslutet om kvarstad och andra handlingar enligt denna förordning bör dessutom vara teknikneutrala, så att nuvarande metoder, t.ex. digital certifiering eller säker autentisering, kan tillämpas och utrymme ges för den framtida tekniska utvecklingen på området.
- (42) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter med avseende på upprättande och senare ändringar av de standardformulär som föreskrivs i denna förordning. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽²⁾.
- (43) Det rådgivande förfarandet bör användas vid antagandet av genomförandeakter om upprättande och senare ändringar av de standardformulär som föreskrivs i denna förordning i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011.
- (44) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Dess avsikt är särskilt att trygga respekt för privatlivet och familjelivet, skyddet av personuppgifter, rätten till egendom, rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol enligt artiklarna 7, 8, 17 respektive 47 i stadgan.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT L 124, 8.6.1971, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (45) I samband med tillgång till personuppgifter samt användning och överföring av sådana uppgifter enligt denna förordning bör kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽¹⁾ följas, i den form som det har införlivats i medlemsstaternas nationella rätt.
- (46) Vid tillämpningen av denna förordning är det emellertid nödvändigt att fastställa vissa särskilda villkor för tillgång till personuppgifter och för användning och överföring av dessa. I detta sammanhang har Europeiska datatillsynsmannens yttrande⁽²⁾ tagits i beaktande. Underrättelse till den person som berörs av insamlingen av uppgifter bör ske i enlighet med nationell rätt. Underrättelsen till gäldenären om att uppgifter om hans eller hennes bankkonto eller bankkonton har lämnats ut bör dock skjutas upp 30 dagar för att förhindra att en tidig underrättelse äventyrar kvarstadsbeslutets verkan.
- (47) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att införa ett unionsförfarande för en säkerhetsåtgärd som gör det möjligt för en fordringsägare att få ett beslut om kvarstad som hindrar att efterföljande verkställighet av fordringsägarens fordran äventyras genom att gäldenären överför eller tar ut bankmedel som han eller hon har på ett bankkonto i unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (48) Denna förordning bör endast tillämpas på de medlemsstater som är bundna av den i enlighet med fördragen. Förfarandet för ett beslut om kvarstad enligt denna förordning bör därför endast kunna användas av fordringsägare med hemvist i en medlemsstat som är bunden av denna förordning och beslut som meddelas enligt denna förordning bör endast avse bankmedel på konton som förs i en sådan medlemsstat.
- (49) I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, har Irland meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (50) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Förenade kungariket inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Förenade kungariket.
- (51) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

1. I denna förordning fastställs ett unionsförfarande som gör det möjligt för fordringsägare att få ett europeiskt beslut om kvarstad på bankmedel (nedan kallat *beslut om kvarstad*), som förhindrar att efterföljande verkställighet av fordringsägarens fordran äventyras genom att bankmedel, upp till det belopp som anges i beslutet om kvarstad, överförs eller tas ut från ett bankkonto i en medlemsstat, som innehas av gäldenären eller av någon för gäldenärens räkning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ EUT C 373, 21.12.2011, s. 4.

2. Beslutet om kvarstad ska kunna användas av fordringsägare som ett alternativ till kvarstadsåtgärder i nationell rätt.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på privaträttsliga penningfordringar i gränsöverskridande fall enligt definitionen i artikel 3, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. Den ska i synnerhet inte tillämpas på fordringar i skatte- eller tullärenden eller andra förvaltningsrättsliga ärenden eller statens ansvar för handlingar eller underlåtenhet vid utövandet av statliga befogenheter (*acta iure imperii*).

2. Denna förordning ska inte tillämpas på

- a) fordringar som har sin grund i makars förmögenhetsförhållanden eller i förhållanden som enligt den lag som är tillämplig på sådana förhållanden har samma verkan som äktenskap,
- b) fordringar som har sin grund i arv och testamenten, inbegripet underhållsskyldighet som har sin grund i dödsfall,
- c) fordringar mot en gäldenär som det har inletts ett konkursförfarande, ackord och liknande förfarande emot,
- d) social trygghet,
- e) skiljeförfaranden.

3. Denna förordning ska inte tillämpas på bankkonton som är undantagna från utmätning enligt lagen i den medlemsstat där bankkontot förs eller på konton som förs i sådana system som omfattas av definitionen i artikel 2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG ⁽¹⁾.

4. Denna förordning ska inte tillämpas på bankkonton som innehas av eller hos centralbanker när de agerar i egenskap av monetära myndigheter.

Artikel 3

Gränsöverskridande fall

1. Vid tillämpning av denna förordning ska ett fall anses vara gränsöverskridande, om bankkontot eller bankkontona, på vilka bankmedlen som ska beläggas med kvarstad finns, förs i en annan medlemsstat än

- a) den medlemsstat där domstolen till vilken en ansökan om kvarstad har inletts i enlighet med artikel 6 är belägen, eller
- b) den medlemsstat där fordringsägaren har hemvist.

2. Den relevanta tidpunkten för att avgöra om det föreligger ett gränsöverskridande fall är den dag då ansökan om kvarstad ges in till den domstol som är behörig att meddela ett beslut om kvarstad.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (EGT L 166, 11.6.1998, s. 45).

Artikel 4

Definitioner

I denna förordning avses med

1. *bankkonto eller konto*: varje konto för bankmedel som en bank för i gäldenärens namn eller i en tredje mans namn på gäldenärens vägnar,
2. *bank*: ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 ⁽¹⁾, inklusive filialer i den mening som avses i artikel 4.1.17 i den förordningen till kreditinstitut med huvudkontor inom eller, i enlighet med artikel 47 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU ⁽²⁾, utanför unionen, om sådana filialer är belägna i unionen,
3. *bankmedel*: pengar som har krediterats ett konto, oavsett valutaslag, eller liknande fordringar som avser återbetalning av pengar, t.ex. inlåning på penningmarknaden.
4. *medlemsstat där bankkontot förs*:
 - a) den medlemsstat som anges i det internationella bankkontonumret (IBAN) för bankkontot, eller
 - b) för ett bankkonto som saknar IBAN, den medlemsstat där den bank som för kontot har sitt huvudkontor eller, om bankkontot förs av en filial, den medlemsstat där filialen är belägen,
5. *fordran*: en förpliktelse som avser betalning av ett bestämt penningbelopp som är förfallet till betalning eller en förpliktelse som avser betalning av ett bestämbar penningbelopp som har sin grund i en transaktion eller en händelse som redan har ägt rum, förutsatt att talan angående en sådan förpliktelse kan väckas vid domstol,
6. *fordringsägare*: en fysisk person med hemvist i en medlemsstat eller en juridisk person med hemvist i en medlemsstat eller annan enhet med hemvist i en medlemsstat och som har rättskapacitet enligt en medlemsstats nationella rätt, som ansöker om eller redan har ett beslut om kvarstad som avser en fordran,
7. *gäldenär*: en fysisk eller juridisk person eller annan enhet med rättskapacitet enligt en medlemsstats nationella rätt, mot vilken fordringsägaren ansöker om eller redan har ett beslut om kvarstad som avser en fordran,
8. *dom*: avgörande som har meddelats av en domstol i en medlemsstat, oavsett dess rubricering, och domstolstjänstemans beslut i fråga om kostnader,
9. *förlikning inför domstol*: en förlikning som har stadfästs av en domstol i en medlemsstat eller ingåtts inför en domstol i en medlemsstat i samband med domstolsförhandlingar,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

10. *officiell handling*: en handling som har upprättats eller registrerats som en officiell handling (*acte authentique*) i en medlemsstat och vars äkthet
 - a) avser handlingens underskrift och innehåll, och
 - b) har bestyrkts av en offentlig myndighet eller annan myndighet som har bemyndigats för ändamålet,
11. *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där beslutet om kvarstad meddelas,
12. *verkställighetsmedlemsstat*: den medlemsstat där det bankkonto på vilket bankmedel som ska beläggas med kvarstad förs,
13. *informationsmyndighet*: den myndighet som en medlemsstat har utsett som behörig att inhämta information om gäldenärens bankkonto eller bankkonton enligt artikel 14,
14. *behörig myndighet*: den myndighet eller de myndigheter som en medlemsstat har utsett som behörig eller behöriga att ta emot, översända eller delge enligt artiklarna 10.2, 23.3, 23.5, 23.6, 25.3, 27.2, 28.3 och 36.5 andra stycket,
15. *hemvist*: hemvist enligt artiklarna 62 och 63 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 ⁽¹⁾.

KAPITEL 2

FÖRFARANDET FÖR ETT BESLUT OM KVARSTAD

Artikel 5

Tillgänglighet

Fordringsägaren kan ansöka om kvarstad i följande situationer:

- a) Innan fordringsägaren har inlett ett förfarande mot gäldenären för prövning av ärendet i sak i en medlemsstat eller under ett sådant förfarande fram till dess att domen meddelas eller en förlikning inför domstol stadfästs eller ingås.
- b) Efter att fordringsägaren har fått en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling i en medlemsstat, enligt vilken gäldenären är skyldig att betala fordringsägarens fordran.

Artikel 6

Behörighet

1. Om fordringsägaren ännu inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling ska behörigheten att meddela ett beslut om kvarstad ligga hos de domstolar i medlemsstaten som är behöriga att avgöra sakfrågan i enlighet med tillämpliga regler om domstols behörighet.
2. Om gäldenären i egenskap av konsument har ingått ett avtal med fordringsägaren för ett ändamål som kan anses ligga utanför gäldenärens närings- eller yrkesverksamhet, ska behörigheten att meddela ett beslut om kvarstad, som syftar till att säkra en fordran enligt avtalet, utan hinder av vad som sägs i punkt 1, ligga hos domstolarna i den medlemsstat där gäldenären har hemvist.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

3. Om fordringsägaren redan har en dom eller en förlikning inför domstol i sakfrågan, ska behörigheten att meddela ett beslut om kvarstad avseende den fordran som anges i domen eller förlikningen ligga hos domstolarna i den medlemsstat där domen meddelades eller förlikningen stadfästes eller ingicks.

4. Om fordringsägaren har erhållit en officiell handling ska behörigheten att meddela ett beslut om kvarstad för den fordran som anges i den officiella handlingen ligga hos de domstolar som har utsetts för det ändamålet i den medlemsstat där handlingen upprättades.

Artikel 7

Förutsättningar för beslut om kvarstad

1. Domstolen ska meddela ett beslut om kvarstad när fordringsägaren har lagt fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det föreligger ett brådskande behov av en säkerhetsåtgärd i form av kvarstad, eftersom det finns reell risk för att det, utan en sådan åtgärd, inte kommer att gå att verkställa fordringsägarens fordran mot gäldenären eller bli betydligt svårare att göra detta.

2. Om fordringsägaren ännu inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling enligt vilken gäldenären är skyldig att betala fordringsägarens fordran, ska fordringsägaren även lägga fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det är sannolikt att hans eller hennes talan i ärendet i sak mot gäldenären kommer att bifallas.

Artikel 8

Ansökan om kvarstad

1. Ansökan om kvarstad ska göras på det formulär som har fastställts i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2.

2. Ansökan ska innehålla följande uppgifter:

a) Namn på och adress till den domstol till vilken ansökan ges in.

b) Fordringsägarens namn och kontaktuppgifter och, i förekommande fall, namn och kontaktuppgifter till fordringsägarens ombud,

i) om fordringsägaren är en fysisk person, födelsedatum och, om informationen finns tillgänglig, personnummer eller passnummer, eller

ii) om fordringsägaren är en juridisk person eller en annan enhet med rättskapacitet enligt en medlemsstats nationella rätt, den stat där stiftandet, bildandet eller registreringen gjorts och identifikations- eller organisationsnummer eller, om ett sådant nummer saknas, datum och ort för stiftandet, bildandet eller registreringen.

c) Gäldenärens namn och kontaktuppgifter och, i förekommande fall, namn och kontaktuppgifter till gäldenärens ombud och, om informationen finns tillgänglig,

i) om gäldenären är en fysisk person, födelsedatum och personnummer eller passnummer, eller

ii) om gäldenären är en juridisk person eller en annan enhet med rättskapacitet enligt en medlemsstats nationella rätt, den stat där stiftandet, bildandet eller registreringen skedde samt identifikations- eller organisationsnummer eller, om ett sådant nummer saknas, datum och ort för stiftandet, bildandet eller registreringen.

d) Ett nummer som gör det möjligt att identifiera banken, såsom IBAN eller BIC och/eller namn på och adress till den bank där gäldenären har ett eller flera konton med bankmedel som ska beläggas med kvarstad.

- e) Om informationen finns tillgänglig, nummer på det eller de bankkonton med bankmedel som ska beläggas med kvarstad och uppgift om ifall några andra konton med bankmedel som gäldenären har i samma bank ska beläggas med kvarstad.
- f) Om inga av de uppgifter som krävs i led d kan lämnas, en förklaring om att en begäran om kontoinformation enligt artikel 14 görs och de omständigheter som åberopas till stöd för att fordringsägaren tror att gäldenären har ett eller flera konton i en bank i en viss medlemsstat.
- g) Det belopp som ansökan om kvarstad avser, dvs.
 - i) om fordringsägaren inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, det belopp som huvudfordran uppgår till eller del av den och den ränta som följer av artikel 15,
 - ii) om fordringsägaren har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, det belopp som huvudfordran uppgår till enligt domen, förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen eller del därav samt den ränta och de kostnader som följer av artikel 15.
- h) Om fordringsägaren inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling:
 - i) En redovisning av alla relevanta omständigheter som åberopas till stöd för att den domstol som ansökan om kvarstad har ingetts till är behörig.
 - ii) En redovisning av alla relevanta omständigheter som åberopas till stöd för fordran och, i förekommande fall, räntan
 - iii) En förklaring om att fordringsägaren redan har inlett ett förfarande mot gäldenären för prövning av ärendet i sak.
- i) Om fordringsägaren har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, en förklaring om att domen, förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen ännu inte har infriats eller, om den delvis har infriats, uppgift om graden av bristande infrielse.
- j) En redovisning av alla relevanta omständigheter som åberopas till stöd för att kvarstad ska beviljas enligt artikel 7.1.
- k) I förekommande fall, uppgift om de skäl fordringsägaren anför för att inte behöva ställa säkerhet enligt artikel 12.
- l) En förteckning över den bevisning som fordringsägaren åberopar.
- m) En förklaring enligt artikel 16 om att fordringsägaren har ingett en ansökan om en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd till en annan domstol eller myndighet eller att en sådan ansökan redan har beviljats eller avslagits och, om den har beviljats, i vilken utsträckning beslutet har genomförts.
- n) En frivillig uppgift om fordringsägarens bankkonto, som kan användas av gäldenären vid frivillig betalning av fordran.
- o) En förklaring om att de uppgifter som fordringsägaren har lämnat i ansökan, såvitt han eller hon vet, är sanna och fullständiga och att fordringsägaren inser att varje avsiktlig falsk eller ofullständig uppgift kan leda till rättsliga följder enligt nationell rätt i den medlemsstat där ansökan ingavs eller till skadeståndsansvar enligt artikel 13.

3. Ansökan ska åtföljas av alla relevanta handlingar som åberopas och, om fordringsägaren har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, en kopia av domen, förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas.
4. Ansökan och handlingar som åberopas får ges in med vilket kommunikationsmedel som helst, även elektroniskt sådant, om det godtas enligt förfarandereglererna i den medlemsstat där ansökan ges in.

Artikel 9

Bevisupptagning

1. Domstolen ska fatta sitt beslut genom ett skriftligt förfarande på grundval av de uppgifter och den bevisning som fordringsägaren har åberopat i sin ansökan. Anser domstolen att bevisen inte är tillräckliga, får domstolen, om det är tillåtet enligt nationell rätt, förelägga fordringsägaren att lägga fram ytterligare skriftlig bevisning.
2. Utan hinder av punkt 1 och med förbehåll för artikel 11, får domstolen, förutsatt att det inte fördröjer förfarandet i onödan, även använda annat lämpligt bevismedel som är tillgängligt enligt nationell rätt, såsom förhör med fordringsägaren eller med fordringsägarens vittne(n), inbegripet användning av videokonferensteknik eller annan kommunikationsteknik.

Artikel 10

Inledande av ett rättsligt förfarande för prövning av ärendet i sak

1. Om fordringsägaren har ansökt om kvarstad innan förfarandet för prövning av ärendet i sak inletts, ska han eller hon inleda ett sådant förfarande och redovisa att det har inletts till den domstol som ansökan om kvarstad ingetts till inom 30 dagar från den dag då ansökan gavs in, eller inom 14 dagar från den dag då beslutet om kvarstad meddelades, om denna dag infaller senare. Domstolen får, på begäran av gäldenären, förlänga tidsfristen, t.ex. för att göra det möjligt för parterna att reglera fordran, och ska informera båda parterna om detta.
2. Om domstolen inte får en redovisning om att förfarandet i ärendet i sak har inletts inom den tidsfrist som anges i punkt 1, ska beslutet om kvarstad upphävas eller förfalla och parterna informeras om detta.

Om den domstol som meddelade beslutet om kvarstad är belägen i verkställighetsmedlemsstaten, ska beslutet om kvarstad upphävas eller förfalla i enlighet med nationell rätt i den medlemsstaten.

Om upphävandet av beslutet eller beslutets förfall måste genomföras i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten, ska domstolen upphäva beslutet om kvarstad genom att använda det formulär för upphävande som utformats genom genomförandeakter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2 och ska översända formuläret för beslutet om upphävande i enlighet med artikel 29 till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten. Den myndigheten ska vidta nödvändiga åtgärder för att med tillämpning av artikel 23 på lämpligt sätt genomföra upphävandet.

3. För tillämpningen av punkt 1 ska förfarandet för prövning av ärendet i sak anses ha inletts
 - a) när stämningsansökan eller motsvarande handling har ingetts till domstolen, förutsatt att fordringsägaren inte efter det har underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon är skyldig att vidta för att få delgivningen av gäldenären genomförd, eller
 - b) om handlingen ska delges innan den ges in till domstolen, när handlingen tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivning, förutsatt att fordringsägaren inte efter det har underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon är skyldig att vidta för att få handlingen ingiven till domstolen.

Den myndighet som är ansvarig för delgivning enligt led b i första stycket är första myndighet att ta emot de handlingar som ska delges.

*Artikel 11***Ex parte-förfarande**

Gäldenären ska inte underrättas om ansökan om ett beslut om kvarstad eller höras innan beslutet om kvarstad meddelas.

*Artikel 12***Fordringsägarens ställande av säkerhet**

1. Innan domstolen meddelar ett beslut om kvarstad i ett ärende där fordringsägaren inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, ska domstolen förelägga fordringsägaren att ställa säkerhet med ett belopp som är tillräckligt för att förhindra missbruk av det förfarande som föreskrivs i denna förordning och för att säkerställa ersättning för eventuell skada som gäldenären kan komma att orsakas till följd av beslutet om kvarstad, i den utsträckning som fordringsägaren är ansvarig för skada enligt artikel 13.

Domstolen får undantagsvis avstå från kravet i första stycket om den anser att ställandet av säkerhet som avses i det stycket är olämpligt med hänsyn till omständigheterna i ärendet.

2. Om fordringsägaren har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, får domstolen innan den meddelar ett beslut om kvarstad, förelägga fordringsägaren att ställa säkerhet enligt punkt 1 första stycket, om den anser att det är nödvändigt och lämpligt med hänsyn till omständigheterna i ärendet.

3. Om domstolen kräver att en säkerhet ska ställas i enlighet med denna artikel, ska fordringsägaren underrättas om det belopp som krävs och om vilken typ av säkerhet som accepteras enligt nationell rätt i den medlemsstat där domstolen är belägen. Fordringsägaren ska också underrättas om att ett beslut om kvarstad kommer att meddelas när säkerhet har ställts i enlighet med dessa krav.

*Artikel 13***Fordringsägarens skadeståndsansvar**

1. Fordringsägaren är ansvarig för skada som ett beslut om kvarstad orsakar gäldenären på grund av att fordringsägaren har begått ett fel. Bevisbördan åvilar gäldenären.

2. Det finns en presumtion för att fordringsägaren har begått ett fel, om inte han eller hon bevisar motsatsen, om

a) beslutet om kvarstad har upphävts på grund av att fordringsägaren inte har inlett ett rättsligt förfarande för prövning av ärendet i sak, om inte underlåtenheten beror på att gäldenären har betalat fordran eller någon annan form av överenskommelse har nåtts mellan parterna,

b) fordringsägaren inte har begärt att överskjutande belopp enligt artikel 27 ska frigöras,

c) det senare framgår att kvarstaden inte borde ha beviljats eller skulle ha beviljats men till ett lägre belopp och detta beror på att fordringsägaren har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 16, eller

d) beslutet om kvarstad har upphävts eller verkställigheten har avbrutits på grund av att fordringsägaren har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning såvitt avser delgivning eller översättning av handlingar eller avhjälpande av bristande delgivning eller översättning.

3. Utan hinder av punkt 1 får medlemsstaterna behålla eller införa andra ansvarsgrunder eller typer av ansvar eller regler om bevisbördan i sin nationella rätt. Andra aspekter som avser fordringsägarens ansvar gentemot gäldenären och som omfattas av punkterna 1 och 2 regleras av nationell rätt.

4. Tillämplig lag för fordringsägarens ansvar är lagen i verkställighetsmedlemsstaten.

Beläggs bankmedel med kvarstad på bankkonton i fler än en medlemsstat, är tillämplig lag för fordringsägarens ansvar lagen i den verkställighetsmedlemsstat

- a) där gäldenären har sin stadigvarande vistelseort enligt definitionen i artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007⁽¹⁾ eller, om sådan saknas,
 - b) som har starkast anknytning till målet.
5. Denna artikel behandlar inte frågan om fordringsägarens eventuella ansvar gentemot banken eller tredje man.

Artikel 14

Begäran om inhämtande av kontoinformation

1. Om fordringsägaren har en verkställbar dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, enligt vilken gäldenären är skyldig att betala fordringsägarens fordran och fordringsägaren har skäl att tro att gäldenären har ett eller flera konton i en bank i en viss medlemsstat, men varken känner till namnet på eller adressen till banken, IBAN, BIC eller något annat banknummer som gör att banken kan identifieras, får han eller hon inge en begäran till den domstol som ansökan om kvarstad inges till med en begäran om att informationsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten ska inhämta den information som behövs för att identifiera banken eller bankerna och gäldenärens konto eller konton.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket får fordringsägaren göra en begäran enligt det stycket, om den dom, den förlikning inför domstol eller den officiella handling som fordringsägaren har ännu inte är verkställbar och det belopp som ska beläggas med kvarstad är betydande med hänsyn till relevanta omständigheter, och fordringsägaren har lagt fram tillräcklig bevisning för att övertyga domstolen om att det föreligger ett brådskande behov av kontoinformation, eftersom det finns en risk för att verkställigheten av fordringsägarens fordran mot gäldenären utan sådan information kan äventyras och detta i sin tur kan leda till en betydande försämring av fordringsägarens ekonomiska situation.

2. Den begäran som avses i punkt 1 ska göras i ansökan om kvarstad. Fordringsägaren ska ange omständigheterna till stöd för att han eller hon tror att gäldenären har ett eller flera konton i en bank i den specifika medlemsstaten och lämna all relevant information som han eller hon har tillgång till om gäldenären och bankkontot eller bankkontona med bankmedel som ska beläggas med kvarstad. Om domstolen inte anser att fordringsägarens begäran är välgrundad ska den avslås.

3. Domstolen ska översända begäran om information till informationsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten i enlighet med artikel 29 när domstolen har övertygats om att begäran är välgrundad och om att alla förutsättningar och krav för att ett beslut om kvarstad ska meddelas är uppfyllda, med undantag för kravet på information i artikel 8.2 d och, i förekommande fall, kravet på säkerhet i enlighet med artikel 12.

4. För att inhämta den information som avses i punkt 1 ska informationsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten använda en av de metoder som finns i den medlemsstaten enligt punkt 5.

5. Varje medlemsstat ska i sin nationella rätt tillhandahålla minst en av följande metoder för att inhämta den information som avses i punkt 1:

- a) Skyldighet för banker på medlemsstatens territorium att på begäran av informationsmyndigheten uppge om gäldenären har ett bankkonto hos dem.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) (EUT L 199, 31.7.2007, s. 40).

- b) Rätt för informationsmyndigheten att få del av relevant information, som myndigheter har i sina register eller på annat sätt förfogar över.
- c) Möjlighet för domstolarna att ålägga gäldenären att uppge i vilken eller vilka banker på dess territorium han eller hon har ett eller flera bankkonton, om en sådan förpliktelse åtföljs av ett föreläggande från domstolen som förbjuder gäldenären att ta ut eller överföra bankmedel som han eller hon har på kontot eller kontona upp till det belopp som ska beläggas med kvarstad.
- d) Andra metoder som effektivt och ändamålsenligt kan bidra till tillgång till den relevanta informationen, under förutsättning att de inte är oproportionellt kostsamma eller tidskrävande.

Oavsett vilken metod eller vilka metoder som tillhandahålls av en medlemsstat ska alla myndigheter som medverkar i inhämtandet av information agera snabbt.

6. Så snart informationsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten har inhämtat informationen ska myndigheten översända den i enlighet med artikel 29 till den domstol som översänt begäran.

7. Om informationsmyndigheten inte kan inhämta den information som avses i punkt 1, ska myndigheten informera den domstol som översänt begäran om detta. Om avsaknaden av kontoinformation medför att ansökan om kvarstad avslås i sin helhet, ska domstolen utan dröjsmål frigöra eventuell säkerhet som fordringsägaren eventuellt har ställt i enlighet med artikel 12.

8. Om informationsmyndigheten enligt denna artikel får information av en bank eller får del av information som myndigheter har i register, ska underrättelse till gäldenären om att hans eller hennes personuppgifter har lämnats ut skjutas upp 30 dagar för att förhindra att en för tidig underrättelse äventyrar verkställigheten av beslutet om kvarstad.

Artikel 15

Ränta och kostnader

1. Beslutet om kvarstad ska, om fordringsägaren begär det, omfatta upplupen ränta i enlighet med den lagstiftning som är tillämplig på fordran fram till och med den dag då beslutet om kvarstad meddelas, under förutsättning att räntebeloppet eller räntetypen inte strider mot överordnade tvingande bestämmelser i ursprungsmedlemsstatens nationella rätt.
2. Om fordringsägaren har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling ska beslutet om kvarstad om fordringsägaren begär det även omfatta kostnaderna för att få en sådan dom, förlikning eller handling, om det har fastställts att kostnaderna ska bäras av gäldenären.

Artikel 16

Parallella ansökningar

1. Fordringsägaren får inte hos flera domstolar samtidigt ansöka om kvarstad mot samma gäldenär för att säkra samma fordran.
2. Fordringsägaren ska i sin ansökan om kvarstad uppge om han eller hon har ansökt om en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd hos en annan domstol eller myndighet mot samma gäldenär för att säkra samma fordran eller redan har ett beslut om en sådan åtgärd. Fordringsägaren ska också uppge om en ansökan om en sådan åtgärd har avslagits på den grunden att den inte var tillåten eller att den var ogrundad.

3. Om fordringsägaren utverkar en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd mot samma gäldenär för att säkra samma fordran under förfarandet enligt denna förordning, ska fordringsägaren utan dröjsmål informera domstolen om detta och om en sådan nationell säkerhetsåtgärd har genomförts. Fordringsägaren ska också informera domstolen om en sådan ansökan har avslagits på den grunden att den inte var tillåten eller att den var ogrundad.

4. Om domstolen har fått information om att fordringsägaren redan har beviljats en likvärdig nationell säkerhetsåtgärd, ska domstolen, med beaktande av samtliga omständigheter i ärendet, överväga om det fortfarande är lämpligt att helt eller delvis meddela ett beslut om kvarstad.

Artikel 17

Beslut om kvarstad

1. Den domstol till vilken en ansökan om kvarstad ges in ska pröva om förutsättningarna och kraven i denna förordning är uppfyllda.

2. Domstolen ska fatta beslut om ansökan utan dröjsmål, dock senast när de tidsfrister som anges i artikel 18 löper ut.

3. Om fordringsägaren inte har lämnat all information som krävs enligt artikel 8, får domstolen, om inte ansökan är uppenbart otillåten eller ogrundad, ge fordringsägaren tillfälle att komplettera eller rätta ansökan inom en tidsfrist som ska fastställas av domstolen. Om fordringsägaren inte kompletterar eller rättar ansökan inom tidsfristen, ska ansökan avvisas.

4. Kvarstad ska beviljas med det belopp som bevisningen i artikel 9 ger stöd för och i enlighet med den lag som är tillämplig på fordran i ärendet i sak och ska i förekommande fall innefatta ränta och/eller kostnader enligt artikel 15.

Beslutet om kvarstad får inte meddelas med ett belopp som överstiger det belopp som fordringsägaren yrkat i ansökan.

5. Fordringsägaren ska underrättas om beslutet i enlighet med vad som gäller för likvärdiga beslut enligt nationell rätt i ursprungsmedlemsstaten.

Artikel 18

Tidsfrister för beslut om kvarstad

1. Om fordringsägaren inte har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling ska domstolen meddela sitt beslut senast tio arbetsdagar efter att fordringsägaren gav in ansökan eller, i förekommande fall, kompletterade den.

2. Om fordringsägaren har en dom, en förlikning inför domstol eller en officiell handling, ska domstolen meddela sitt beslut senast fem arbetsdagar efter att fordringsägaren gav in ansökan eller, i förekommande fall, kompletterade den.

3. Om domstolen enligt artikel 9.2 beslutar att det är nödvändigt att höra fordringsägaren och, i förekommande fall, hans eller hennes vittne(n), ska det ske utan dröjsmål och beslutet om kvarstad ska meddelas senast fem arbetsdagar efter att förhören har ägt rum.

4. I fall som avses i artikel 12 ska tidsfristerna i punkterna 1, 2 och 3 i den här artikeln gälla beslutet om krav på att fordringsägaren ska ställa säkerhet. Domstolen ska meddela sitt beslut om kvarstad så snart fordringsägaren ställt den begärda säkerheten.

5. Utan hinder av vad som sägs i punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel ska domstolen i de fall som avses i artikel 14 meddela sitt beslut om kvarstad utan dröjsmål efter att domstolen tagit emot den information som avses i artikel 14.6 eller 14.7, under förutsättning att eventuell säkerhet som krävs har ställts av fordringsägaren vid denna tidpunkt.

Artikel 19

Kvarstadsbeslutets utformning och innehåll

1. Ett beslut om kvarstad ska meddelas på det formulär som har utformats genom genomförandeakter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2 och förses med domstolens stämpel, underskrift eller eventuell annan autentisering. Formuläret ska bestå av följande två delar:

- a) Del A, som innehåller den information som anges i punkt 2, som ska lämnas till banken, fordringsägaren och gäldenären.
- b) Del B, som innehåller den information som anges i punkt 3, som ska lämnas till fordringsägaren och gäldenären utöver informationen enligt punkt 2.

2. Del A ska innehålla följande information:

- a) Domstolens namn och adress samt mål- eller ärendenummer.
- b) Fordringsägarens personuppgifter i enlighet med artikel 8.2 b.
- c) Gäldenärens personuppgifter i enlighet med artikel 8.2 c.
- d) Bankens namn och adress.
- e) Om fordringsägaren har uppgett gäldenärens kontonummer i ansökan, nummer på det eller de konton med bankmedel som ska beläggas med kvarstad och, i förekommande fall, uppgift om huruvida andra konton som gäldenären har i samma bank också ska beläggas med kvarstad.
- f) I förekommande fall, uppgift om att det eller de kontonummer med bankmedel som ska beläggas med kvarstad har inhämtats genom en begäran enligt artikel 14 och uppgift om att banken, om det behövs enligt artikel 24.4 andra stycket, kan få information om det eller de berörda numren från informationsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten.
- g) Det belopp som ska beläggas med kvarstad.
- h) Ett uppdrag till banken att verkställa beslutet om kvarstad i enlighet med artikel 24.
- i) Datumet för beslutet om kvarstad.
- j) Om fordringsägaren har uppgett ett kontonummer i ansökan enligt artikel 8.2 n och verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt tillåter det, ett tillstånd för banken att i enlighet med artikel 24.3, om gäldenären begär det, frigöra och överföra bankmedel som motsvarar högst det belopp som anges i beslutet om kvarstad från det konto med bankmedel som belagts med kvarstad till det konto som fordringsägaren har uppgett i sin ansökan.
- k) Information om var den elektroniska versionen av det formulär som ska användas för förklaringen enligt artikel 25 finns.

3. Del B ska innehålla följande information:
- a) En beskrivning av sakfrågan i målet och domstolens skäl för beslutet om kvarstad.
 - b) I förekommande fall, beloppet avseende ställd säkerhet.
 - c) I förekommande fall, den tidsfrist inom vilken förfarandet för prövning av ärendet i sak ska inledas och den tidsfrist inom vilken inledandet ska redovisas för den domstol som meddelat beslutet om kvarstad.
 - d) I förekommande fall, uppgift om vilka handlingar som ska översättas enligt artikel 49.1 andra meningen.
 - e) I förekommande fall, uppgift om att fordringsägaren är ansvarig för att ansöka om verkställighet av beslutet om kvarstad och som en följd av detta, i förekommande fall, uppgift om att fordringsägaren är ansvarig för att översända beslutet till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten enligt artikel 23.3 och för att delge gäldenären enligt artikel 28.2, 28.3 och 28.4.
 - f) Information om de rättsmedel som gäldenären har tillgång till.
4. Om beslutet om kvarstad avser konton i olika banker, ska ett separat formulär (del A enligt punkt 2) fyllas i för varje bank. I sådana fall ska det formulär som ska lämnas till fordringsägaren och gäldenären (delarna A och B enligt punkterna 2 respektive 3) innehålla en förteckning över alla berörda banker.

Artikel 20

Varaktigheten för beslutet om kvarstad

Bankmedel som har belagts med kvarstad ska vara belagda med kvarstad i enlighet med beslutet om kvarstad eller senare ändringar eller begränsningar av beslutet i enlighet med kapitel 4

- a) till dess att beslutet om kvarstad upphävs,
- b) till dess att verkställigheten av beslutet om kvarstad avbryts, eller
- c) till dess att domen, förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen avseende den fordran som beslutet om kvarstad avsåg att säkra har verkställts i förhållande till de bankmedel som är föremål för beslutet om kvarstad.

Artikel 21

Överklagande av ett beslut att inte bevilja en ansökan om kvarstad

1. Domstolens beslut att helt eller delvis avslå ansökan om kvarstad får överklagas av fordringsägaren.
2. Överklagandet ska ges in inom 30 dagar från och med den dag då fordringsägaren underrättades om det beslut som avses i punkt 1. Det ska inges till den domstol som den berörda medlemsstaten har anmält till kommissionen i enlighet med artikel 50.1 d.
3. Har en ansökan om kvarstad avslagits i dess helhet, ska överklagandet prövas genom ett *ex parte*-förfarande enligt artikel 11.

KAPITEL 3

ERKÄNNANDE, VERKSTÄLLBARHET OCH VERKSTÄLLIGHET AV BESLUTET OM KVARSTAD*Artikel 22***Erkännande och verkställbarhet**

Ett beslut om kvarstad som meddelas i en medlemsstat i enlighet med denna förordning ska erkännas i de övriga medlemsstaterna utan att det krävs något särskilt förfarande och ska vara verkställbart i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring.

*Artikel 23***Verkställighet av beslutet om kvarstad**

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, ska beslutet om kvarstad verkställas i enlighet med det förfarande som gäller för verkställighet av likvärdiga nationella beslut om säkerhetsåtgärder i verkställighetsmedlemsstaten.

2. Alla myndigheter som medverkar i verkställigheten av beslutet om kvarstad ska agera utan dröjsmål.

3. Om beslutet om kvarstad meddelades i en annan medlemsstat än verkställighetsmedlemsstaten, ska del A i beslutet om kvarstad enligt artikel 19.2 och ett tomt formulär för förklaringen enligt artikel 25 vid tillämpning av punkt 1 i den här artikeln översändas i enlighet med artikel 29 till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten.

Översändandet ska göras av den domstol som meddelat beslutet om kvarstad eller fordringsägaren, beroende på vem som enligt ursprungsmedlemsstatens nationella rätt är ansvarig för att inleda verkställighetsförfarandet.

4. Beslutet om kvarstad ska vid behov åtföljas av en översättning eller translitterering till verkställighetsmedlemsstatens officiella språk eller, om det finns flera officiella språk i medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där beslutet om kvarstad ska verkställas. Översättningen eller translittereringen ska tillhandahållas av den domstol som meddelat beslutet om kvarstad med användning av lämplig språkversion av det standardformulär som anges i artikel 19.

5. Den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten ska vidta de åtgärder som krävs för att beslutet om kvarstad ska verkställas i enlighet med dess nationella rätt.

6. Om beslutet om kvarstad avser mer än en bank i samma medlemsstat eller i olika medlemsstater, ska ett separat formulär för varje bank enligt artikel 19.4 översändas till den behöriga myndigheten i respektive verkställighetsmedlemsstat.

*Artikel 24***Genomförande av beslutet om kvarstad**

1. Den bank som för kontot som beslutet om kvarstad avser ska efter att den tagit emot beslutet om kvarstad, eller ett föreläggande om att genomföra beslutet om kvarstad om detta följer av verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt, genomföra beslutet utan dröjsmål.

2. För att genomföra beslutet om kvarstad ska banken, om inte annat följer av artikel 31, skydda det belopp som anges i beslutet om kvarstad,

a) genom att säkerställa att beloppet inte överförs eller tas ut från det eller de konton som anges i beslutet om kvarstad eller som har fastställts i enlighet med punkt 4, eller

b) om det följer av nationell rätt, genom att överföra beloppet till ett särskilt konto.

Transaktioner som pågår på bankkontot när banken tar emot beslutet om kvarstad eller får ett föreläggande om att genomföra beslutet om kvarstad kan påverka det slutliga belopp som ska beläggas med kvarstad. Sådana pågående transaktioner får det tas hänsyn till endast om de avslutats före bankens utfärdande av förklaringen enligt artikel 25 inom de tidsfrister som anges i artikel 25.1.

3. Utan hinder av punkt 2 a har banken rätt att, efter en begäran om det från gäldenären, frigöra bankmedel som har belagts med kvarstad och överföra dem till fordringsägarens konto som anges i beslutet om kvarstad för att betala fordringsägarens fordran, om samtliga följande förutsättningar är uppfyllda:

a) En sådan behörighet för banken anges särskilt i beslutet om kvarstad i enlighet med artikel 19.2 j.

b) Verkställighetsmedlemsstatens rätt tillåter ett sådant frigörande och en sådan överföring.

c) Det finns inte några konkurrerande beslut om kvarstad som avser det berörda kontot.

4. Om beslutet om kvarstad inte anger gäldenärens kontonummer utan endast gäldenärens namn och andra uppgifter om gäldenären, ska banken eller annan enhet som är ansvarig för att verkställa beslutet om kvarstad identifiera vilket konto eller vilka konton som gäldenären har i den bank som anges i beslutet om kvarstad.

Om det med stöd av den information som finns i beslutet om kvarstad inte är möjligt för banken eller den andra enheten att med säkerhet identifiera gäldenärens bankkonto, ska banken

a) om det av beslutet om kvarstad, i enlighet med artikel 19.2 f, framgår att kontonumret eller kontonumren har inhämtats med stöd av en begäran enligt artikel 14, vända sig till informationsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten för att få information om kontonumren, och

b) i övriga fall inte genomföra beslutet om kvarstad.

5. Bankmedel på det eller de bankkonton som avses i punkt 2 a som överstiger beloppet i beslutet om kvarstad ska inte påverkas av genomförandet av beslutet.

6. Om bankmedlen på det eller de bankkonton som avses i punkt 2 a vid tidpunkten för genomförandet av beslutet om kvarstad inte uppgår till det belopp som anges i beslutet om kvarstad, ska beslutet endast genomföras till det belopp som finns på bankkontot eller bankkontona.

7. Om beslutet om kvarstad gäller flera bankkonton som gäldenären har i en och samma bank och bankmedlen på dessa konton överstiger det belopp som anges i beslutet om kvarstad ska genomförandet ske enligt följande prioriteringsordning:

a) Sparkonton som förs endast i gäldenärens namn.

b) Avistakonton som förs endast i gäldenärens namn.

c) Sparkonton som förs i flera personers namn, om inte annat följer av artikel 30.

d) Avistakonton som förs i flera personers namn, om inte annat följer av artikel 30.

8. Om bankmedlen på det eller de bankkonton som avses i punkt 2 a är i en annan valuta än den som anges i beslutet om kvarstad, ska banken räkna om beloppet som anges i beslutet om kvarstad till valutan som bankmedlen är i med hjälp av Europeiska centralbankens referensväxelkurs eller verkställighetsmedlemsstatens centralbanks växelkurs för försäljning av denna valuta vid dagen och klockslaget för genomförandet av beslutet om kvarstad och genomföra beslutet om kvarstad motsvarande beloppet i den valuta som bankmedlen är i.

Artikel 25

Förklaring om bankmedel som belagts med kvarstad

1. Före utgången av den tredje arbetsdagen efter genomförandet av beslutet om kvarstad ska banken eller annan enhet som är ansvarig för att verkställa beslutet om kvarstad i verkställighetsmedlemsstaten utfärda en förklaring på det formulär för förklaringar som har fastställts genom genomförandeakter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2 och ange om och i vilken omfattning bankmedlen på gäldenärens konto eller konton belagts med kvarstad samt ange vilken dag beslutet om kvarstad genomfördes. Om banken eller den andra enheten på grund av exceptionella omständigheter inte kan utfärda förklaringen inom tre arbetsdagar ska förklaringen utfärdas utan dröjsmål, dock senast före utgången av den åttonde arbetsdagen efter att beslutet om kvarstad genomförts.

Förklaringen ska översändas utan dröjsmål i enlighet med punkterna 2 och 3.

2. Om beslutet om kvarstad meddelats i verkställighetsmedlemsstaten, ska banken eller annan enhet som är ansvarig för att verkställa beslutet om kvarstad översända förklaringen till den domstol som meddelat beslutet i enlighet med artikel 29 och till fordringsägaren med rekommenderat brev med mottagningsbevis eller likvärdigt elektroniskt kommunikationsmedel.

3. Om beslutet om kvarstad meddelats i en annan medlemsstat än verkställighetsmedlemsstaten, ska förklaringen översändas i enlighet med artikel 29 till den behöriga myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten, om inte förklaringen utfärdats av den myndigheten.

Före utgången av den första arbetsdagen efter mottagandet eller utfärdandet av förklaringen ska myndigheten översända förklaringen till den domstol som meddelat beslutet om kvarstad i enlighet med artikel 29 och till fordringsägaren med rekommenderat brev med mottagningsbevis eller likvärdigt elektroniskt kommunikationsmedel.

4. Banken eller annan enhet som är ansvarig för att verkställa beslutet om kvarstad ska på begäran av gäldenären låta gäldenären ta del av beslutet om kvarstad. Banken eller enheten får även göra detta utan en sådan begäran.

Artikel 26

Bankens ansvar

Verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt ska tillämpas i fråga om bankens ansvar vid underlåtenhet att fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning.

Artikel 27

Fordringsägarens skyldighet att frigöra överskjutande belopp

1. Fordringsägaren är skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att belopp som efter genomförandet av beslutet om kvarstad överstiger det belopp som anges i beslutet om kvarstad frigörs

a) om beslutet om kvarstad omfattar flera bankkonton i samma medlemsstat eller i olika medlemsstater, eller

b) om beslutet om kvarstad meddelades efter att en eller flera likvärdiga nationella säkerhetsåtgärder genomförts mot samma gäldenär för att säkra samma fordran.

2. Före utgången av den tredje arbetsdagen efter att fordringsägaren tagit emot förklaringen enligt artikel 25, av vilken det framgår att det finns överskjutande belopp, ska fordringsägaren på snabbast möjliga sätt, med användning av det formulär för ansökan om frigörande av överskjutande belopp som fastställts genom genomförandeakter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2, lämna in en ansökan om frigörande till den behöriga myndigheten i den verkställighetsmedlemsstat där det överskjutande beloppet uppstått.

Myndigheten ska, efter att ha tagit emot ansökan om frigörande, utan dröjsmål förelägga berörd bank att frigöra det överskjutande beloppet. I förekommande fall ska artikel 24.7 gälla i omvänd prioriteringsordning.

3. Denna artikel utesluter inte att medlemsstaterna i sin nationella rätt kan föreskriva att den behöriga myndigheten i medlemsstaten på eget initiativ ska initiera frigörandet av överskjutande bankmedel på konton som förs på myndighetens territorium.

Artikel 28

Delgivning av gäldenären

1. Beslutet om kvarstad, övriga handlingar som avses i punkt 5 i denna artikel och förklaringen enligt artikel 25 ska delges gäldenären i enlighet med den här artikeln.

2. Om gäldenären har hemvist i ursprungsmedlemsstaten ska delgivning ske i enlighet med den medlemsstatens nationella rätt. Den domstol som meddelat beslutet om kvarstad eller fordringsägaren ska, beroende på vem som är ansvarig för att inleda delgivningen i ursprungsmedlemsstaten, före utgången av den tredje arbetsdagen efter dagen för mottagandet av förklaringen om att bankmedel har belagts med kvarstad enligt artikel 25 inleda delgivningen.

3. Om gäldenären har hemvist i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten ska den domstol som meddelat beslutet om kvarstad eller fordringsägaren, beroende på vem som är ansvarig för att inleda delgivningen i ursprungsmedlemsstaten, före utgången av den tredje arbetsdagen efter dagen för mottagandet av förklaringen om att bankmedel har belagts med kvarstad enligt artikel 25, översända de handlingar som avses i punkt 1 i den här artikeln i enlighet med artikel 29 till den behöriga myndigheten i den medlemsstat som gäldenären har hemvist i. Därefter ska myndigheten utan dröjsmål vidta nödvändiga åtgärder för att delge gäldenären i enlighet med nationell rätt i den medlemsstat gäldenären har sin hemvist.

Är den medlemsstat som gäldenären har hemvist i den enda verkställighetsmedlemsstaten, ska de handlingar som avses i punkt 5 i den här artikeln översändas till den behöriga myndigheten i den medlemsstaten samtidigt som beslutet om kvarstad översänds i enlighet med artikel 23.3. I sådana fall ska den behöriga myndigheten inleda delgivningen av alla de handlingar som avses i punkt 1 i den här artikeln före utgången av den tredje arbetsdagen efter dagen för mottagandet eller utfärdandet av förklaringen enligt artikel 25 om att bankmedel belagts med kvarstad.

Den behöriga myndigheten ska underrätta den domstol som meddelat beslutet om kvarstad eller fordringsägaren, beroende på vem som översände handlingarna för delgivning, om resultatet av delgivningen.

4. Om gäldenären har hemvist i en tredjestat ska delgivningen ske i enlighet med bestämmelserna om internationell delgivning som gäller i ursprungsmedlemsstaten.

5. Följande handlingar ska delges gäldenären och, vid behov, vara åtföljda av en översättning eller translitterering i enlighet med artikel 49.1:

a) Beslutet om kvarstad, med användning av delarna A och B i det formulär som avses i artikel 19.2 och 19.3.

- b) Den ansökan om kvarstad som fordringsägaren ingett till domstolen.
- c) Kopior av de handlingar som fordringsägaren ingett till domstolen till stöd för ansökan om kvarstad.

6. Omfattar beslutet om kvarstad fler än en bank, ska endast den första förklaringen enligt artikel 25 om att bankmedel har belagts med kvarstad delges gäldenären i enlighet med den här artikeln. Gäldenären ska dock utan dröjsmål underrättas om påföljande förklaringar enligt artikel 25.

Artikel 29

Översändande av handlingar

1. Om det i denna förordning föreskrivs att handlingar ska översändas i enlighet med denna artikel, får översändandet ske på lämpligt sätt, förutsatt att innehållet i den mottagna handlingen är riktigt och att det adekvat återger innehållet i den översända handlingen samt att all information i handlingen är lättläst.
2. Den domstol eller den myndighet som tagit emot handlingarna i enlighet med punkt 1 i den här artikeln ska senast i slutet av den arbetsdag som följer på dagen för mottagandet, på snabbast möjliga sätt och med användning av det standardformulär som fastställts genom genomförandeakter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2, återsända mottagningsbeviset till myndigheten, fordringsägaren eller banken som översände handlingarna.

Artikel 30

Kvarstad på bankmedel på gemensamma bankkonton och förvaltarbankkonton

Bankmedel på konton som enligt bankens uppgifter inte innehas endast av gäldenären, eller som innehas av tredje man på gäldenärens vägnar eller av gäldenären på tredje mans vägnar, får beläggas med kvarstad endast i den omfattning som medlen får beläggas med kvarstad enligt verkställighetsmedlemsstatens rätt.

Artikel 31

Belopp som är undantagna från att beläggas med kvarstad

1. De belopp som är undantagna från utmätning enligt verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt ska vara undantagna från att beläggas med kvarstad enligt denna förordning.
2. Om de belopp som avses i punkt 1 är undantagna från utmätning enligt verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt utan att gäldenären begär det, ska den myndighet som ansvarar för att undanta beloppen i den medlemsstaten på eget initiativ undanta sådana belopp från att beläggas med kvarstad.
3. Om belopp som avses i punkt 1 i den här artikeln är undantagna från utmätning enligt verkställighetsmedlemsstatens nationella rätt endast om gäldenären begär det, ska de undantas från att beläggas med kvarstad efter ansökan från gäldenären på det sätt som anges i artikel 34.1 a.

Artikel 32

Rangordning av beslut om kvarstad

Beslut om kvarstad ska, i förekommande fall, rangordnas på samma sätt som motsvarande nationella beslut i verkställighetsmedlemsstaten.

KAPITEL 4

RÄTTSMEDEL

Artikel 33

Rättsmedel för gäldenären mot beslutet om kvarstad

1. Ett beslut om kvarstad ska upphävas eller, i förekommande fall, ändras av behörig domstol i ursprungsmedlemsstaten efter ansökan från gäldenären om
 - a) förutsättningarna eller kraven i denna förordning inte har uppfyllts,
 - b) beslutet om kvarstad, förklaringen enligt artikel 25 och/eller övriga handlingar som avses i artikel 28.5 inte har delgetts gäldenären inom 14 dagar efter att bankmedlen på kontot eller kontona belagts med kvarstad,
 - c) de handlingar som delgetts gäldenären i enlighet med artikel 28 inte uppfyller de språkkrav som fastställs i artikel 49.1,
 - d) belopp som har belagts med kvarstad och som överstiger beloppet i beslutet om kvarstad inte har frigjorts i enlighet med artikel 27,
 - e) fordran som fordringsägaren försöker säkra med stöd av beslutet om kvarstad helt eller delvis har betalats,
 - f) det har meddelats dom i ärendet i sak, i vilken fordran som fordringsägaren försökt säkra med stöd av beslutet om kvarstad har ogillats, eller
 - g) domen i ärendet i sak, eller förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen, vars verkställighet fordringsägaren försökte säkra med stöd av beslutet om kvarstad, har upphävts eller ogiltigförklarats.
2. Efter ansökan av gäldenären till behörig domstol i ursprungsmedlemsstaten ska beslutet om säkerhet enligt artikel 12 omprövas på den grunden att förutsättningarna eller kraven i den artikeln inte har uppfyllts.

Finner domstolen att det finns skäl att förordna att fordringsägaren ska ställa säkerhet eller ytterligare säkerhet i förhållande till vad som redan ställts, ska artikel 12.3 första meningen tillämpas, och domstolen ska även ange att beslutet om kvarstad kan komma att upphävas eller ändras om den begärda säkerheten inte ställs inom den tid som domstolen fastställt.

3. En ansökan om rättsmedel enligt punkt 1 b ska bifallas om inte bristerna i delgivningen avhjälpas inom 14 dagar efter det att fordringsägaren informerats om gäldenärens ansökan om rättsmedel enligt punkt 1 b.

Med avseende på prövningen av en ansökan om rättsmedel enligt punkt 1 b ska bristerna i delgivningen, om de inte redan avhjälpas på annat sätt, anses ha avhjälpas

- a) om fordringsägaren begär att myndigheten som är ansvarig för delgivning enligt ursprungsmedlemsstatens rätt ska delge gäldenären handlingarna, eller
- b) om gäldenären i ansökan om rättsmedel angett att han eller hon samtycker till att hämta handlingar vid domstolen i ursprungsmedlemsstaten och, i fall där fordringsägaren är ansvarig för att översätta handlingarna, om fordringsägaren översänder nödvändiga översättningar enligt artikel 49.1 till domstolen.

Det organ som är ansvarigt för delgivning enligt ursprungsmedlemsstatens nationella rätt ska på begäran av fordringsägaren enligt led a i andra stycket i denna punkt utan dröjsmål delge gäldenären handlingarna med rekommenderat brev med mottagningsbevis till den adress som gäldenären angett i enlighet med punkt 5 i den här artikeln.

Om fordringsägaren är ansvarig för att inleda delgivning av handlingarna enligt artikel 28, kan bristerna i delgivningen avhjälpas endast om fordringsägaren visar att alla åtgärder som han eller hon är skyldig att vidta för att inledandet av delgivningen av handlingarna skulle ske har vidtagits.

4. En ansökan om rättsmedel enligt punkt 1 c ska bifallas om inte fordringsägaren tillhandahåller de översättningar som krävs enligt denna förordning inom 14 dagar efter det att fordringsägaren informerades om gäldenärens ansökan enligt punkt 1 c.

Punkt 3 andra och tredje styckena ska tillämpas, beroende på vad som är lämpligt.

5. I ansökan om rättsmedel enligt punkt 1 b och c ska gäldenären uppge en adress som de handlingar och översättningar som avses i artikel 28 kan skickas till i enlighet med punkterna 3 och 4 i den här artikeln eller, alternativt, uppge om han eller hon samtycker till att hämta handlingarna vid domstolen i ursprungsmedlemsstaten.

Artikel 34

Rättsmedel för gäldenären mot verkställighet av beslutet om kvarstad

1. Utan hinder av artiklarna 33 och 35 ska verkställigheten av ett beslut om kvarstad i verkställighetsmedlemsstaten, efter ansökan från gäldenären till behörig domstol eller, om det följer av nationell rätt, till behörig verkställande myndighet i den medlemsstaten

a) begränsas, på den grunden att vissa bankmedel på kontot ska undantas från utmätning i enlighet med artikel 31.3 eller på den grunden att bankmedel som ska undantas från utmätning inte alls eller inte på rätt sätt har beaktats när beslutet om kvarstad genomfördes i enlighet med artikel 31.2, eller

b) avbrytas, på den grunden att

i) det konto på vilket bankmedel är belagda med kvarstad inte omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning enligt artikel 2.3 och 2.4,

ii) verkställigheten av domen, förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen vars verkställighet fordringsägaren försökte säkra genom beslutet om kvarstad har vägrats i verkställighetsmedlemsstaten,

iii) verkställbarheten för domen vilandeförklarats i ursprungsmedlemsstaten, eller

iv) artikel 33.1 b, c, d, e, f eller g gäller, varvid artikel 33.3, 33.4 och 33.5 ska tillämpas, beroende på vad som är lämpligt.

2. Efter ansökan från gäldenären till behörig domstol i verkställighetsmedlemsstaten ska verkställigheten av ett beslut om kvarstad avbrytas om beslutet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i verkställighetsmedlemsstaten.

*Artikel 35***Andra rättsmedel för gäldenären och fordringsägaren**

1. Gäldenären eller fordringsägaren får hos den domstol som meddelat beslutet om kvarstad ansöka om att beslutet om kvarstad ska ändras eller upphävas på den grunden att de omständigheter som låg till grund för beslutet om kvarstad när det meddelades har ändrats.
2. Om ursprungsmedlemsstatens nationella rätt tillåter det, får den domstol som meddelat beslutet om kvarstad på eget initiativ ändra eller upphäva beslutet på grund av ändrade omständigheter.
3. Gäldenären och fordringsägaren får, på den grunden att de har kommit överens om att fordran ska regleras, gemensamt ansöka hos den domstol som meddelat beslutet om kvarstad om att beslutet om kvarstad ska upphävas eller ändras, eller hos behörig domstol i verkställighetsmedlemsstaten eller, om det följer av nationell rätt, hos den behöriga verkställande myndigheten i den medlemsstaten, om att verkställigheten av beslutet om kvarstad ska avbrytas eller begränsas.
4. Fordringsägaren får ansöka hos den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten eller, om det följer av nationell rätt, hos den behöriga verkställande myndigheten i den medlemsstaten om att verkställigheten av beslutet om kvarstad ska ändras för att anpassa det undantag som tillämpas i den medlemsstaten enligt artikel 31, på den grunden att andra undantag redan har tillämpats till ett tillräckligt högt belopp på ett eller flera konton som förs i en eller flera andra medlemsstater och att det därför är lämpligt med en anpassning.

*Artikel 36***Förfarande för rättsmedel enligt artiklarna 33, 34 och 35**

1. Ansökan om rättsmedel enligt artikel 33, 34 eller 35 ska ges in på det formulär för rättsmedel som fastställts genom genomförandekter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2. Ansökan får göras när som helst och ges in med vilket kommunikationsmedel som helst, även elektroniskt sådant, som är godkänt enligt förfarandereglerna i den medlemsstat där ansökan ges in.
2. Motparten ska underrättas om ansökan.
3. Ett beslut om en ansökan om rättsmedel ska, utom i fall där ansökan ingetts av gäldenären enligt artikel 34.1 a eller 35.3, meddelas efter att båda parterna har fått möjlighet att yttra sig, även med hjälp av lämplig kommunikationsteknik som är tillgänglig och får användas enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten.
4. Beslutet ska meddelas utan dröjsmål, dock inte senare än 21 dagar efter det att domstolen eller, om det följer av nationell rätt, den behöriga verkställande myndigheten har fått all information som är nödvändig för att pröva ansökan. Parterna ska underrättas om beslutet.
5. Beslutet om att upphäva eller ändra beslut om kvarstad och beslut om att begränsa eller avbryta verkställigheten av sådana beslut ska vara omedelbart verkställbart.

Om ansökan om rättsmedel gjorts i ursprungsmedlemsstaten ska domstolen i enlighet med artikel 29 utan dröjsmål översända beslutet om rättsmedel till behörig myndighet i verkställighetsmedlemsstaten på det formulär som fastställts genom genomförandekter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2. Myndigheten ska omedelbart efter mottagandet se till att beslutet om rättsmedel verkställs.

Om beslutet om rättsmedel avser ett bankkonto som förs i ursprungsmedlemsstaten ska beslutet genomföras i enlighet med nationell rätt i ursprungsmedlemsstaten.

Om ansökan om rättsmedel gjorts i verkställighetsmedlemsstaten ska beslutet om rättsmedel verkställas i enlighet med nationell rätt i verkställighetsmedlemsstaten.

Artikel 37

Överklagande

Båda parter får överklaga ett beslut som meddelats i enlighet med artikel 33, 34 eller 35. Ett överklagande ska ges in på det formulär för överklaganden som fastställts genom genomförandeakter som antagits i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2.

Artikel 38

Rätt att ställa säkerhet i stället för kvarstad

1. Efter ansökan av gäldenären
 - a) får den domstol som meddelade beslutet om kvarstad förordna om att bankmedlen ska frigöras om gäldenären till domstolen ställer säkerhet med det belopp som anges i beslutet om kvarstad eller en annan form av säkerhet som är godtagbar enligt rätten i den medlemsstat där domstolen är belägen och till ett värde som åtminstone motsvarar det beloppet.
 - b) får den behöriga domstolen eller, om det följer av nationell rätt, den behöriga verkställande myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten avbryta verkställigheten av beslutet om kvarstad i verkställighetsmedlemsstaten om gäldenären till domstolen eller myndigheten ställer säkerhet med det belopp som är belagt med kvarstad i den medlemsstaten eller en annan form av garanti som är godtagbar enligt rätten i den medlemsstat där domstolen eller myndigheten är belägen och till ett värde som åtminstone motsvarar det beloppet.
2. Artiklarna 23 och 24 ska i förekommande fall tillämpas när bankmedel som har belagts med kvarstad ska frigöras. När säkerhet ställs i enlighet med den här artikeln ska fordringsägaren underrättas om detta i enlighet med nationell rätt.

Artikel 39

Tredje mans rättigheter

1. Tredje mans rätt att invända mot ett beslut om kvarstad regleras av nationell rätt i ursprungsmedlemsstaten.
2. Tredje mans rätt att invända mot verkställighet av ett beslut om kvarstad regleras av nationell rätt i verkställighetsmedlemsstaten.
3. Utan att det påverkar behörighetsregler i unionsrätten eller i nationell rätt är behörig domstol att pröva en tredje mans talan
 - a) om talan avser en invändning mot ett beslut om kvarstad, domstolarna i ursprungsmedlemsstaten, och
 - b) om talan avser en invändning mot verkställighet av beslutet om kvarstad, domstolarna i verkställighetsmedlemsstaten eller, om det följer av nationell rätt i den medlemsstaten, den behöriga verkställande myndigheten.

KAPITEL 5

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 40

Legalisering eller annat liknande förfarande

Legalisering eller annat liknande förfarande får inte krävas inom ramen för denna förordning.

Artikel 41

Juridiskt biträde

Det är inte obligatoriskt att företrädas av en advokat eller ett annat juridiskt biträde i ett förfarande för att få ett beslut om kvarstad. Inte heller i förfaranden enligt kapitel 4 är det obligatoriskt att företrädas av en advokat eller ett annat juridiskt biträde utom i de fall det följer av nationell rätt i den medlemsstat där den domstol eller myndighet som ansökan om kvarstad ingetts till finns, att det är obligatoriskt att företrädas av ett juridiskt biträde utan hänsyn till parternas medborgarskap eller hemvist.

Artikel 42

Domstolsavgifter

Domstolsavgifter för förfarandet för beslut om kvarstad och för förfarandet för rättsmedel får inte vara högre än avgifterna för ett likvärdigt nationellt beslut eller ett rättsmedel mot ett sådant nationellt beslut.

Artikel 43

Kostnader för banken

1. Banken får begära ersättning av fordringsägaren eller gäldenären för kostnader som genomförandet av ett beslut om kvarstad föranleder, endast om det följer av nationell rätt i verkställighetsmedlemsstaten att banken har rätt till sådan ersättning vid genomförande av likvärdiga nationella beslut.
2. De avgifter som tas ut av banken för att täcka de kostnader som avses i punkt 1 ska fastställas med hänsyn till komplexiteten i genomförandet av beslutet om kvarstad och får inte överstiga de avgifter som tas ut för att genomföra likvärdiga nationella beslut.
3. De avgifter som tas ut av banken för att täcka kostnader för att lämna ut kontoinformation enligt artikel 14 får inte överstiga de faktiska kostnaderna och får, i förekommande fall, inte heller överstiga de avgifter som tas ut för att lämna ut kontoinformation i samband med likvärdiga nationella beslut.

Artikel 44

Avgifter som tas ut av myndigheter

De avgifter som tas ut av myndigheter eller andra organ i verkställighetsmedlemsstaten för att verkställa ett beslut om kvarstad, eller för att lämna ut kontoinformation enligt artikel 14, ska fastställas med stöd av en avgiftsskala eller med stöd av andra regler som ska fastställas på förhand av varje medlemsstat och som på ett klart sätt anger de avgifter som tillämpas. När medlemsstaterna fastställer avgiftsskalan eller de andra reglerna får de ta hänsyn till beloppet i beslutet om kvarstad och svårighetsgraden vid prövningen av ansökan. Avgifterna får, i förekommande fall, inte överstiga de avgifter som tas ut i samband med likvärdiga nationella beslut.

Artikel 45

Tidsramar

Om domstolen eller myndigheten på grund av exceptionella omständigheter inte kan följa de tidsramar som anges i artiklarna 14.7, 18, 23.2, 25.3 andra stycket, 28.2, 28.3, 28.6, 33.3, 36.4 och 36.5, ska domstolen eller myndigheten utan dröjsmål vidta de åtgärder som anges i dessa bestämmelser.

*Artikel 46***Förhållande till nationell processrätt**

1. Alla processrättsliga frågor som inte regleras i denna förordning ska regleras av nationell rätt i den medlemsstat där prövningen sker.
2. Konsekvenserna av att ett insolvensförfarande inleds för enskilda verkställighetsåtgärder, t.ex. verkställighet av ett beslut om kvarstad, regleras av nationell rätt i den medlemsstat där insolvensförfarandet inletts.

*Artikel 47***Uppgiftsskydd**

1. Personuppgifter som tas emot, behandlas eller överförs enligt denna förordning ska vara adekvata och relevanta samt får inte omfatta mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål för vilket de tas emot, behandlas eller överförs och får endast användas för det ändamålet.
2. Den behöriga myndigheten, informationsmyndigheten och annan enhet som ansvarar för verkställigheten av ett beslut om kvarstad får inte lagra de uppgifter som avses i punkt 1 längre än vad som behövs för det ändamål för vilket de togs emot, behandlades eller överfördes, och aldrig längre än sex månader efter att förfarandet avslutats, och de ska under denna period säkerställa att de uppgifterna skyddas på lämpligt sätt. Denna punkt ska inte tillämpas på uppgifter som behandlas eller lagras av domstolar när dessa utövar sina rättsliga funktioner.

*Artikel 48***Förhållande till andra instrument**

Denna förordning påverkar inte tillämpningen av

- a) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 ⁽¹⁾, utom i de fall som anges i artiklarna 10.2, 14.3, 14.6, 17.5, 23.3, 23.6, 25.2, 25.3, 28.1, 28.3, 28.5, 28.6, 29, 33.3, 36.2, 36.4 och 49.1 i den här förordningen,
- b) förordning (EU) nr 1215/2012,
- c) förordning (EG) nr 1346/2000,
- d) direktiv 95/46/EG, om inte annat föreskrivs i artiklarna 14.8 eller 47 i den här förordningen,
- e) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1206/2001 ⁽²⁾,
- f) förordning (EG) nr 864/2007, om inte annat föreskrivs i artikel 13.4 i den här förordningen.

*Artikel 49***Språk**

1. Handlingar som förtecknas i artikel 28.5 a och b som ska delges gäldenären och som inte är på det officiella språket i den medlemsstat där gäldenären har hemvist eller, om det finns flera officiella språk i medlemsstaten, på det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där gäldenären har hemvist, eller på ett annat språk som denne förstår, ska åtföljas av en översättning eller translitterering till ett av dessa språk. Handlingar som förtecknas i artikel 28.5 c ska inte översättas, om inte domstolen undantagsvis beslutar att vissa handlingar behöver översättas eller translittereras för att gäldenären ska kunna ta tillvara sin rätt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, 10.12.2007, s. 79).

⁽²⁾ Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EGT L 174, 27.6.2001, s. 1).

2. Handlingar som enligt denna förordning ska lämnas in till domstol eller behörig myndighet får även vara skrivna på något annat av unionens institutioners officiella språk, om den berörda medlemsstaten har angett att den kan godta detta språk.
3. Översättningar enligt denna förordning ska göras av en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

Artikel 50

Information från medlemsstaterna

1. Medlemsstaterna ska senast den 18 juli 2016 underrätta kommissionen om
 - a) vilka domstolar som är behöriga att meddela beslut om kvarstad (artikel 6.4),
 - b) den myndighet som är behörig att inhämta kontoinformation (artikel 14),
 - c) de metoder som finns för inhämtande av kontoinformation enligt deras nationella rätt (artikel 14.5),
 - d) vilka domstolar som ett överklagande ska ges in till (artikel 21),
 - e) den eller de myndigheter som utsetts som behöriga att ta emot, översända och delge beslutet om kvarstad och andra handlingar enligt denna förordning (artikel 4.14),
 - f) den myndighet som är behörig att verkställa ett beslut om kvarstad i enlighet med kapitel 3,
 - g) i vilken utsträckning bankmedel på gemensamma bankkonton och förvaltarbankkonton kan beläggas med kvarstad enligt nationell rätt (artikel 30),
 - h) de tillämpliga reglerna om belopp som enligt nationell rätt är undantagna från utmätning (artikel 31),
 - i) om banker enligt nationell rätt har rätt att ta ut avgifter för att genomföra likvärdiga nationella beslut om kvarstad och för att tillhandahålla kontoinformation samt vilken part som preliminärt och slutligen ska betala avgifterna (artikel 43),
 - j) skalan för avgifter eller andra regler om avgifter som får tas ut av en myndighet eller ett annat organ för att verkställa ett beslut om kvarstad (artikel 44),
 - k) om någon rang tilldelas likvärdiga nationella beslut enligt nationell rätt (artikel 32),
 - l) den domstol eller, i förekommande fall, den verkställande myndighet som är behörig att pröva en ansökan om rättsmedel (artikel 33.1, 34.1 eller 34.2),
 - m) den domstol till vilken ett överklagande ska ges in och, i förekommande fall, inom vilken tidsfrist ett sådant överklagande enligt nationell rätt ska ges in samt från vilken tidpunkt tidsfristen börjar löpa (artikel 37),

- n) uppgift om domstolsavgifter (artikel 42), och
- o) de språk som godtas för översättning av handlingar (artikel 49.2).

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om eventuella senare ändringar av denna information.

- 2. Kommissionen ska offentliggöra informationen på lämpligt sätt, särskilt via det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område.

Artikel 51

Fastställande och senare ändring av formulär

Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande och senare ändring av de formulär som avses i artiklarna 8.1, 10.2, 19.1, 25.1, 27.2, 29.2, 36.1, 36.5 andra stycket och 37. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 52.2.

Artikel 52

Kommittéförfarande

- 1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
- 2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 53

Uppföljning och översyn

1. Senast den 18 januari 2022 ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av denna förordning, inbegripet en utvärdering av frågorna om

- a) finansiella instrument bör omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning, och
- b) belopp som krediteras gäldenärens konto efter att beslutet om kvarstad verkställts bör kunna beläggas med kvarstad med stöd av samma beslut.

Rapporten ska i förekommande fall åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning och en konsekvensbedömning av de ändringar som ska införas.

2. För tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna på begäran samla in information om följande och göra denna tillgänglig för kommissionen:

- a) Antalet ansökningar om kvarstad och antalet ärenden där kvarstad utfärdats.
- b) Antalet ansökningar om rättsmedel enligt artiklarna 33 och 34 och, om möjligt, antalet ärenden där en sådan ansökan bifallits.
- c) Antalet överklaganden enligt artikel 37 och, om möjligt, antalet ärenden där överklagandet bifallits.

KAPITEL 6

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 54

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 18 januari 2017, med undantag för artikel 50 som ska tillämpas från och med den 18 juli 2016.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den 15 maj 2014.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

D. KOURKOULAS

Ordförande

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av privaträttslig natur

(Europeiska unionens officiella tidning L 189 av den 27 juni 2014)

Titeln i Innehållsförteckningen och titeln på sidan 59 ska

i stället för: "Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel i mål och ärenden av privaträttslig natur"

vara: "Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur".

Statens offentliga utredningar 2015

Kronologisk förteckning

1. Deltagande med väpnad styrka i utbildning utomlands. En utökad beslutsbefogenhet för regeringen. Fö.
2. Värdepappersmarknaden MiFID II och MiFIR. + Bilagor. Fi.
3. Med fokus på kärnuppgifterna. En angelägen anpassning av Polismyndighetens uppgifter på djurområdet. Ju.
4. Ett svenskt tonnageskattesystem. Fi.
5. En ny svensk tullagstiftning. Fi.
6. Mer gemensamma tobaksregler. Ett genomförande av tobaksprodukt-direktivet. S.
7. Krav på privata aktörer i välfärden. Fi.
8. En översyn av årsredovisningslagarna. Ju.
9. En modern reglering av järnvägstransporter. Ju.
10. Gränser i havet. UD.
11. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2015. Kontroll, dokumentation och finansiering för ökad säkerhet. M.
12. Överprövning av upphandlingsmål m.m. Fi.
13. Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – Del I. A.
14. Sedd, hörd och respekterad. Ett ändamålsenligt klagomålssystem i hälso- och sjukvården. S.
15. Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring. N L.
16. Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar. N.
17. För kvalitet – Med gemensamt ansvar. S.
18. Lösöreköp och registerpant. Ju.
19. En ny ordning för redovisningstillsyn. Fi.
20. Trygg och effektiv utskrivning från slutna vård. S.
21. Mer trygghet och bättre försäkring. Del 1 + 2. S.
22. Rektorn och styrkedjan. U.
23. Informations- och cybersäkerhet i Sverige. Strategi och åtgärder för säker information i staten. Ju Fö.
24. En kommunallag för framtiden. Del A + B . Fi.
25. En ny säkerhetsskyddslag. Ju.
26. Begravningsclearing. Ku.
27. Skatt på dubbdäcksanvändning i tätort? Fi.
28. Gör Sverige i framtiden – digital kompetens. N.
29. En yrkesinriktning inom teknikprogrammet. U.
30. Kemikalieskatt. Skatt på vissa konsumentvaror som innehåller kemikalier. Fi.
31. Datalagring och integritet. Ju.
32. Nästa fas i e-hälsoarbetet. S.
33. Uppgiftslämnarservice för företagen. N.
34. Ett effektivare främjandeförbud i lotterilagen. Fi.
35. Service i glesbygd. N.
36. Systematiska jämförelser. För lärande i staten. S.
37. Översyn av lagen om skiljeförfarande. Ju.
38. Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – Del II. A.
39. Myndighetsdatalag. Ju.
40. Stärkt konsumentskydd på bolånemarknaden. Ju.
41. Ny patentlag. Ju.
42. Koll på anläggningen. N.
43. Väger till ett effektivare miljöarbete. M.
44. Arbetslöhet och ekonomiskt bistånd. S
45. SÖK – statsbidrag för ökad kvalitet. U.
46. Skapa tilltro. Generell tillsyn, enskildas klagomål och det allmänna ombudet inom socialförsäkringen. S.

47. Kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet. Ju.
48. Bostadsmarknaden och den ekonomiska utvecklingen. Fi.
49. Nya regler för revisorer och revision. Ju.
50. Hela lönen, hela tiden. Utmaningar för ett jämställt arbetsliv. A.
51. Klimatförändringar och dricksvattenförsörjning. N.
52. Rapport från Bergwallkommissionen. Ju.
53. The Welfare State and Economic Performance. Fi.
54. Europeisk kvarstad på bankmedel. Ju.

Statens offentliga utredningar 2015

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – Del I. [13]
Tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet – Del II. [38]
Hela lönen, hela tiden. Utmaningar för ett jämställt arbetsliv. [50]

Finansdepartementet

- Värdepappersmarknaden
MiFID II och MiFIR. + Bilagor [2]
Ett svenskt tonnageskattesystem. [4]
En ny svensk tullagstiftning. [5]
Krav på privata aktörer i välfärden. [7]
Överprövning av upphandlingsmål m.m. [12]
En ny ordning för redovisningstillsyn. [19]
En kommunallag för framtiden.
Del A + B. [24]
Skatt på dubbdäcksanvändning i tätort? [27]
Kemikalieskatt. Skatt på vissa konsumentvaror som innehåller kemikalier. [30]
Ett effektivare främjandeförbud i lotterilagen. [34]
Bostadsmarknaden och den ekonomiska utvecklingen. [48]
The Welfare State and Economic Performance. [53]

Försvarsdepartementet

- Deltagande med väpnad styrka i utbildning utomlands. En utökad beslutsbefogenhet för regeringen. [1]

Justitiedepartementet

- Med fokus på kärnuppgifterna. En angelägen anpassning av Polismyndighetens uppgifter på djurområdet. [3]
En översyn av årsredovisningslagarna. [8]

- En modern reglering av järnvägstransporter. [9]
Lösöreköp och registerpant. [18]
Informations- och cybersäkerhet i Sverige. Strategi och åtgärder för säker information i staten. [23]
En ny säkerhetsskyddslag. [25]
Datalagring och integritet. [31]
Översyn av lagen om skiljeförfarande. [37]
Myndighetsdatalag. [39]
Stärkt konsumentskydd på bolånemarknaden. [40]
Ny patentlag. [41]
Kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet. [47]
Nya regler för revisorer och revision. [49]
Rapport från Bergwallkommissionen. [52]
Europeisk kvarstad på bankmedel. [54]

Kulturdepartementet

- Begravningsclearing. [26]

Miljö- och energidepartementet

- Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2015. Kontroll, dokumentation och finansiering för ökad säkerhet. [11]
Vägar till ett effektivare miljöarbete. [43]

Näringsdepartementet

- Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring. [15]
Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar. [16]
Gör Sverige i framtiden – digital kompetens. [28]
Uppgiftslämnarservice för företagen. [33]
Service i glesbygd. [35]
Koll på anläggningen. [42]
Klimatförändringar och dricksvattenförsörjning. [51]

Socialdepartementet

Mer gemensamma tobaksregler.

Ett genomförande av tobaks-
produktdirektivet. [6]

Sedd, hörd och respekterad. Ett
ändamålsenligt klagomålssystem
i hälso- och sjukvården. [14]

För kvalitet – Med gemensamt ansvar. [17]

Trygg och effektiv utskrivning från slutna
vård. [20]

Mer trygghet och bättre försäkring.
Del 1 + 2. [21]

Nästa fas i e-hälsoarbetet. [32]

Systematiska jämförelser. För lärande i
staten. [36]

Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd. [44]

Skapa tilltro. Generell tillsyn,
enskildas klagomål och det allmänna
ombudet inom socialförsäkringen. [46]

Utbildningsdepartementet

Rektorn och styrkedjan. [22]

En yrkesinriktning inom teknik-
programmet. [29]

SÖK – statsbidrag för ökad kvalitet. [45]

Utrikesdepartementet

Gränser i havet. [10]